

vergadering **12**
zittingsjaar 2014-2015

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 3 december 2014

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
MOTIE van mevrouw Freya Van den Bossche en de heren Bart Van Malderen en Jan Bertels tot onderzoek door het Rekenhof naar de financiering van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – 178 (2014-2015) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	4
MOTIE VAN ORDE	
Opheldering over de stand van zaken	5
ACTUALITEITSDEBAT over het Vlaamse klimaatbeleid – 3 (2014-2015)	6
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	40
ACTUELE VRAAG van de heer Koen Daniëls tot mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de wildgroei aan studierichtingen in het secundair onderwijs	41
ACTUELE VRAAG van de heer Ward Kennes tot mevrouw Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het inzetten van deurwaarders door de minister tegen stakingspiketten aan de gebouwen van de Vlaamse overheid	44
ACTUELE VRAAG van de heer Chris Janssens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de noodkreet van Zorgnet Vlaanderen inzake een dreigende prijsstijging voor de woonzorgcentra	
ACTUELE VRAAG van mevrouw Elke Van den Brandt tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de prijzen van de woonzorgcentra	
ACTUELE VRAAG van de heer Jan Bertels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de noodkreet van Zorgnet Vlaanderen met betrekking tot de dagprijs voor rusthuizen	
ACTUELE VRAAG van mevrouw Griet Coppé tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de betaalbaarheid van woonzorgcentra	48
ACTUELE VRAAG van de heer Rik Daems tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de 400 miljoen euro Europese steun voor sociale aanpassingen en de Vlaamse cofinanciering	54
MOTIE van mevrouw Freya Van den Bossche en de heren Bart Van Malderen en Jan Bertels tot onderzoek door het Rekenhof naar de financiering van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – 178 (2014-2015) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	58
ROUWHULDE	60

MOTIE van de dames Yamila Idrissi en Elke Van den Brandt tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota Brussel 2014-2019 – 129 (2014-2015) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	61
MOTIE van de heren Lionel Bajart, Karl Vanlouwe, Joris Poschet, Willy Segers, Michel Doomst en Peter Persyn tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota Brussel 2014-2019 – 129 (2014-2015) – Nr. 3 Hoofdelijke stemming	63
MOTIE van mevrouw Ingrid Lieten en de heer Rob Beenders tot besluit van het op 3 december 2014 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het Vlaamse klimaatbeleid – 179 (2014-2015) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	63
MOTIE van de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde tot besluit van het op 3 december 2014 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het Vlaamse klimaatbeleid – 180 (2014-2015) – Nr. 1	64
MOTIE van de heren Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz en Andries Gryffroy, mevrouw Valerie Taeldeman en de heer Jos Lantmeeters tot besluit van het op 3 december 2014 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het Vlaamse klimaatbeleid – 181 (2014-2015) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	64
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	65
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	68
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	68

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Piet De Bruyn, Marc Hendrickx: ambtsverplichtingen;

Ann Soete: familieverplichtingen;

Barbara Bonte, Guy D'haeseleer, Jan Durnez, Yamila Idrissi, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 60/10)

MOTIE van mevrouw Freya Van den Bossche en de heren Bart Van Malderen en Jan Bertels tot onderzoek door het Rekenhof naar de financiering van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – 178 (2014-2015) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Bart Van Malderen bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, ik zou een aanvulling van de agenda willen vragen. We zouden graag een motie aan het parlement willen voorleggen waarbij het parlement een onderzoek vraagt van het Rekenhof naar de financiering van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De afgelopen maanden heeft minister Vandeuren herhaaldelijk in het parlement beweerd dat er 500 miljoen euro extra middelen zouden gekomen zijn voor het beleidsdomein Welzijn, terwijl minister Turtelboom zegt dat op het einde van de legislatuur amper 8 miljoen extra middelen zouden zijn ingeschreven. Dat betekent de facto een besparing van vele tientallen miljoenen in deze sector. Dit leidt tot grote ongerustheid. Het lijkt mij dat we geen degelijk begrotingsdebat kunnen voeren zonder dat we duidelijkheid hebben over, ik citeer, "het afgesproken besparingspad in Welzijn, Volksgezondheid en Gezin."

De voorzitter: Mijnheer Van Malderen, ik stel voor dat u die motie bij mij indient. We zullen daar in de loop van de vergadering over beslissen.

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE**Opheldering over de stand van zaken**

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil graag het woord over de agendabepaling van vandaag, meer bepaald over het actualiteitsdebat dat we hier zo meteen zullen voeren en waarvan ik heb begrepen dat Vlaams Belang er gisteren als enige fractie bezwaar tegen heeft geuit, en wel om volgende reden. Wij hebben bezwaar tegen de politieke agendasetting zoals die nu wordt bepaald door een aantal zogenaamde BV's. Vandaag hebben we op vraag van Groen in het Vlaams Parlement een actualiteitsdebat naar aanleiding van een initiatief van elf BV's die de Vlaamse overheid in gebreke willen stellen omdat Vlaanderen onvoldoende zou ondernemen in de strijd tegen de klimaatverandering.

Voorzitter, het is toch ongezien dat hier in het Vlaams Parlement naar aanleiding van een mijns inziens bedenkelijk initiatief van een klein groepje zogenaamde BV's al meteen een debat wordt georganiseerd in het parlement. Ik stel me hardop de vraag of er hier morgen ook een debat zal worden georganiseerd wanneer, ik zeg maar wat, elf bewoners van een Antwerpse volkswijk de overheid in gebreke willen stellen omdat er onvoldoende wordt ondernomen om de immigratie te stoppen zodat er van een inburgering absoluut geen sprake meer kan zijn in hun wijk. Het Vlaams Belang wil heel graag deelnemen aan een gezond klimaatdebat maar niet op de ongezonde manier waarop het nu tot stand is gekomen. Bovendien, als men aan politiek wil doen, ook als BV, dan moet men aan verkiezingen deelnemen en niet naar de rechtbank stappen of ermee dreigen. Om die principiële reden zullen wij niet aan dit debat deelnemen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, sta me toe om daar even op te reageren. Mijnheer Janssens, misschien is het voor uw fractie geen prioriteit, maar het klimaatbeleid is voor onze fractie en voor vele anderen een absolute prioriteit. Ik hoop dat uw kinderen en uw eventuele kleinkinderen in de toekomst dit debat niet zullen zien, want ik denk dat ze hun wenkbrauwen zouden fronsen bij het feit dat u op die manier een actualiteitsdebat wegzet. Ik heb dit volgens de regels van de kunst aangekondigd. Ik heb het ook inhoudelijk gemotiveerd. Ik wil er u op wijzen dat vijf van de zes fracties gevolgd zijn. Ik denk dat dat zeer terecht is want – misschien weet u dat niet, maar dan weet u het nu – op dit moment vindt er een klimaatop plaats in Lima, die rechtstreeks werkt naar de klimaatop in Parijs volgend jaar, waar we opnieuw een bindend akkoord moeten maken. Als u me nu komt zeggen dat het klimaatbeleid geen prioriteit is, dan denk ik dat u op een andere planeet leeft. *(Opmerkingen van de heer Chris Janssens)*

De voorzitter: Mijnheer Janssens, u begint nu eigenlijk een debat, want u hebt zelfs een aantal inhoudelijke thema's aangehaald. U hebt bij motie van orde het woord gekregen, en daarmee sluiten we dit af. U kunt zich straks nog altijd in het debat mengen. *(Opmerkingen van de heren Chris Janssens en Stefaan Sintobin)*

De heer Rzoska heeft het woord gevraagd bij motie van orde en heeft het woord gekregen, maar dit is geen debat. Dat krijgen we straks. *(Opmerkingen van de heren Chris Janssens en Stefaan Sintobin)*

Het incident is gesloten.

ACTUALITEITSDEBAT over het Vlaamse klimaatbeleid – 3 (2014-2015)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het Vlaamse klimaatbeleid.

Het debat is geopend.

De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Voorzitter, ik ben blij dat het parlement klimaatverandering belangrijk genoeg vindt om er een actualiteitsdebat aan te wijden. Ik vind het eerlijk gezegd een beetje spijtig dat dat op de regeringsbanken niet zo wordt aanvoeld. Ik had verwacht dat de minister-president ook aanwezig zou zijn, als de Vlaamse Regering echt gelooft in een beleid inzake het tegenhouden van de klimaatverandering. Dat is een spijtige vaststelling.

Minister, u hebt deze week heel wat verontwaardiging veroorzaakt, in kranten, op sociale media, op de trein, op het werk. Er wordt veel over u en uw klimaatboodschap gesproken, maar spijtig genoeg om de verkeerde reden. Uw boodschap aan de Vlaming is immers: schuld en boete. U wijst de Vlaming met de vinger. De geëngageerde burgers en bekende Vlamingen die de klimaatzaak behartigen, bestempelt u meteen als grote, zondige vervuilers. Schuld en boete, maar ook van uzelf, want u slaat meteen een mea culpa, alsof we het u kwalijk zouden nemen dat u op een tablet tokkelt wanneer u een klimaatbeleid voert.

Minister, boven op het collectieve boetekleed schetst u ook nog eens een zeer donker en pessimistisch toekomstbeeld. U spreekt in uw publieke boodschap over soberheid, maar eigenlijk bedoelt u dat we het met z'n allen met minder zullen moeten stellen. Gaat het over minder comfort, collega's? Neen, het comfort zal er tijdens de 21e eeuw helemaal anders uitzien dan vandaag: meer producten en diensten delen, meer lokale energieproductie door burgers in plaats van een handvol oligarchen, meer rechtstreekse handel tussen mensen, in plaats van een economie die volledig gestuurd wordt door enkele multinationals. Ik vind dat een positief en hoopvol toekomstbeeld, collega's. Maar daarvoor is een stevig beleidskader nodig, en dat moet van de politiek komen.

Als verontwaardigde mensen u aanspreken, minister, is dat niet als mens, als gezinshoofd, als moeder die haar kinderen rondrijdt, als iemand die graag een sauna neemt of graag op reis gaat, maar dan spreekt men u aan als de minister van wie klimaatbeleid wordt verwacht.

U hebt eigenlijk een fantastische job, minister. U kunt de komende jaren de basis leggen om in Vlaanderen de oorzaken van de klimaatverandering tegen te houden. U zou enthousiast moeten zijn, u zou boordevol energie moeten zitten, u zou voluntaristisch moeten zijn. Mijnheer Somers, u bent een echte voluntarist, u zou mijn pleidooi moeten ondersteunen. Voluntarisme, daar hebben we nood aan, minister. U zou de mensen moeten aanspreken, organisaties en bedrijven inspireren met uw klimaatbeleid. Wat een voorrecht!

U wordt ook gesteund door de bevolking. De geëngageerde mensen die bezig zijn met de Klimaatzaak, maken deel uit van een veel grotere groep mensen, mensen die klimaatbeleid vragen. Uit studies blijkt dat ongeveer vier op vijf mensen een

klimaatbeleid eisen en de klimaatverandering als een urgent probleem zien. Luister naar die mensen, minister. Luister naar uw eigen bevolking. De burger staat aan uw kant.

Minister, u weet ook wel dat het klimaatbeleid eigenlijk niet op het goede spoor zit. U weet ook wel, ondanks uw uitspraken en interviews in de kranten, dat Vlaanderen in de Kyotoperiode, tussen 2008 en 2012, 7,9 miljoen ton CO₂ te veel heeft uitgestoten. U schudt van neen, maar dit komt uit het voortgangsrapport van uw eigen administratie. Wat is er gebeurd? De industrie, die onder het Europese systeem valt, heeft veel minder uitgestoten dan verwacht door de economische crisis. Minister, ik hoop dat u de economische crisis niet zult recupereren als beleidsmaatregel. Collega's van de N-VA en Open Vld, het zou me heel sterk verwonderen dat jullie de economische crisis gebruiken als grote beleidsmaatregel inzake klimaat.

Minister, u hebt dat blijkbaar wel gedaan. Dat kan toch niet uw bedoeling zijn. Voor 2013 en 2014 had u veertien maatregelen aangekondigd, die zouden moeten zorgen voor 1 miljoen ton minder CO₂. We zijn eind 2014 en wat is daarvan gerealiseerd? Minister Turtelboom, het is interessant als u ook luistert, want het gaat onder andere over uw bevoegdheid.

Een renovatiepremie voor de sociale huisvestingsmaatschappijen: 7,9 miljoen euro. Status: het geld werd gestort. Bij mijn weten is er geen enkele klimaatwetenschapper die beweert dat er door het storten van geld minder CO₂ wordt uitgestoten. Dus: geen realisatie. Kmo's energieadvies verlenen: wordt vermoedelijk geannuleerd volgens uw antwoord op mijn parlementaire vraag. Aanpassing premies voor kmo's: wordt vermoedelijk geannuleerd. Investeringssteun glas tuinbouwsector: moet nog worden beslist. Investeringssteun kleinschalige vergisting: moet nog worden beslist. Infrastructuur voor binnenvaart: moet nog worden beslist.

Ik kan zo doorgaan. Minister, ondanks wat u op het publieke forum zegt, geloof ik niet dat u denkt dat u het beloofde beleid voor 2013 en 2014 effectief hebt gerealiseerd. U weet dat dat niet klopt. U weet ook dat er voor de periode van 2015 tot 2020 nog geen enkel perspectief of geen enkele beslissing bestaat voor het klimaatbeleid, om de uitgerekende 9 miljoen ton te veel CO₂-uistoot te vermijden. U weet dat. In het Vlaamse regeerakkoord schrijft u dat tot de helft van de klimaatinspanningen kunnen worden afgekocht in het buitenland. Dat is allemaal geld dat eigenlijk in onze eigen economie zou moeten worden gepompt om die te verduurzamen. U gelooft er duidelijk zelf niet in.

Minister, toegegeven, het is verleidelijk om een motie van wantrouwen in te dienen. Ik zal dat echter niet doen, want u draagt een grote politieke verantwoordelijkheid, maar het is een verantwoordelijkheid van alle ministers van deze regering. En misschien is het niet zo gemakkelijk minister Weyts van Mobiliteit ervan te overtuigen om te investeren in duurzame mobiliteit, net zoals het moeilijk is de minister van Energie te overtuigen van meer isolatiepremies en meer geïsoleerde woningen. Ongetwijfeld krijgt u heel veel telefoons van belangenorganisaties inzake landbouw die eigenlijk geen duurzamere landbouw willen.

Eigenlijk, minister, willen we u helpen. We reiken u de hand. We vragen samen met u een engagement van minister-president Bourgeois – die hier weliswaar niet aanwezig is, maar u kunt de boodschap doorgeven – en de voltallige regering, hopelijk kamerbreed gesteund in het parlement, voor drie zaken.

Voor het eind van deze maand worden de zeven ontbrekende klimaatmaatregelen die u de afgelopen jaren hebt beloofd, maar nog niet zijn beslist, op de ministerraad besproken en beslist. Doe het nu.

Voor het einde van de maand moet duidelijk worden hoe we tussen 2015 en 2020 de te hoge uitstoot van 9 miljoen ton CO₂ zullen vermijden.

Minister, ik besef dat dit niet gemakkelijk is omdat we veel tijd verloren hebben. Maar wij willen u daarin ondersteunen, wij willen u de hand reiken. Doe het nu.

Minister, voor het eind van de maand moet er duidelijkheid komen over de financiering van het klimaatbeleid. Op dit moment staat er voor klimaatbeleid ongeveer 200 miljoen euro ergens op een rekening van de Nationale Bank, en er wordt niets mee gedaan. Minister, doe het dus nu.

Ik hoop dat u in dit debat niet uw stekels zult opzetten, zoals u ten aanzien van de Vlamingen deed. Ik hoop dat u luistert naar de mensen die meer klimaatbeleid willen. Groen vraagt het samen met hen. Doe het nu. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, collega's, ik zou willen oproepen tot enige ernst in het debat. Mijnheer Sanctorum, kunt u nu eindelijk eens ophouden met paniek te zaaien? Collega's, als we sommigen moeten geloven, dan smelten de ijskappen en zal dat hier aan onze kust overstromingen veroorzaken.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Maar dat is ook zo!

De voorzitter: Mijnheer Sanctorum. Als u wilt tussenkomen, moet u het woord vragen. De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Die ijskappen liggen hier verdorie 16.000 kilometer vandaan. Laat ons eens ernstig blijven. *(Rumoer)*

Volgens diezelfde onheilsprofeten zal ook de temperatuur stijgen. En dan? Er zijn vandaag toch ook streken waar het veel warmer is dan bij ons? Is dat erg? Neen, integendeel, de mensen genieten daarvan. Ze hebben er zelfs geld voor over om daar met vakantie te kunnen gaan. *(Gelach. Rumoer)*

De aardbol bestaat al vier en een half miljard jaar, en het zal heus niet dat beetje min of meer CO₂ zijn dat wij al dan niet uitstoten dat zal bepalen waar het met deze planeet naartoe gaat.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Vandaele, ik veronderstel dat het ironisch bedoeld is, maar het is in elk geval een vreemde opener. Het zou de indruk kunnen wekken dat de N-VA alleen maar geïnteresseerd is in wat er in Vlaanderen gebeurt. En alles wat daarbuiten gebeurt, interesseert u niet. Het wekt in elk geval die indruk op.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

De heer Rob Beenders (sp.a): Mijnheer Vandaele, ik wil enkel een concrete vraag stellen. Is het echt ironisch bedoeld, of hebt u zich niet gewoon vergist van speech? Hebt u de speech van de stand-upcomedy van deze avond gebruikt, in plaats van een realistisch debat te voeren over een probleem waarvan de ernst nu toch wel genoeg bewezen is? Ik zou u toch willen vragen om de ernst in dit debat te behouden en uw stand-upcomedypraat daar op het spreekgestoelte voor uzelf te houden. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Mevrouw Ingrid Pira (Groen): Mijnheer Vandaele, ik heb u in een aantal commissies leren kennen. Ik dacht echt dat u de groene was van de N-VA. Echt waar, maar dat is achteraf gezien naïef gebleken. *(Gelach)*

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik had moeten vragen om niet onderbroken te worden want mijn collega's kunnen inderdaad niet om met een inleiding die natuurlijk bedoeld was om hun aandacht te trekken. Collega's, ik heb met opzet een negationistische inleiding gehouden. Jullie hebben het nu natuurlijk verpest, dat is jammer. *(Applaus bij de N-VA)*

Wees gerust, collega's, dit is niet mijn visie. Dit is niet de visie van mijn partij, de N-VA. Dit is ook niet de visie van deze Vlaamse Regering. Helaas bestaat deze houding nog wel. En helaas niet enkel aan de toog van café Bij Suzanne, maar ook in de betere salons. Collega's, een dergelijke negationistische houding is natuurlijk dom, en zelfs misdadig. *(Applaus van de heer Matthias Diependaele)*

Ja, en nu zeggen ze niets meer.

Collega's, de Vlaamse Regering ontkent het probleem niet. Wij pakken de gevolgen van de opwarming van de aarde aan: adaptatie. Denk maar aan het grote masterplan voor de kustverdediging en de maatregelen voor infiltratie. En, beter nog, we pakken ook de oorzaken aan: mitigatie.

In de vorige legislatuur stelden we een Klimaatbeleidsplan op, we zetten een Klimaatfonds in de steigers, momenteel bevat dat 38 miljoen euro. We steunden een verscherping van de Europese ambities om de uitstoot van broeikasgassen met 30 procent te doen dalen tegen 2020. Er werd hier een resolutie goedgekeurd op 15 maart 2012. Intussen delen we de Europese ambitie om met 40 procent te verminderen tegen 2030 en met 80 procent tegen 2050.

In dit parlement, collega die mij net de groene N-VA'er noemde, heb ik mij in de vorige legislatuur nog hoogstpersoonlijk, met steun van collega's van de meerderheid, ingezet voor de vergroening van de belasting op inverkeersstelling (BIV). We hebben wel degelijk werk verzet. Hebben we daarmee genoeg gedaan? Neen, natuurlijk niet. Ook het nieuwe regeerakkoord en het milieubeleidsplan dat momenteel voorligt en ook de andere beleidsplannen, bevatten maatregelen. Ik denk aan de kilometerheffing voor vrachtwagens en aan de aanzet om een ander systeem in te voeren voor personenwagens. Ook andere elementen in de portefeuille van minister Weyts gaan in de goede richting: stimuleren van carpooling, fietsen, telewerken, vergroening van ons eigen wagenpark, het openbaar vervoer enzovoort. Het is een lange lijst.

Met deze meerderheid willen we volop inzetten op energiebesparing. Bij minister Homans – zij werd ook al genoemd – gaat het bijvoorbeeld over milieukwaliteitsnormen voor sociale en huurwoningen, hoogrendementsglas, spouwmuurisolatie en hoogrendementsketels.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez (sp.a): De opsomming van het regeerakkoord doet me denken aan een opmerking die iemand onlangs maakte. Deze meerderheid discussieert vaak over het doorsturen van facturen naar de toekomst. Iemand zei: als ze op federaal niveau zeggen "We gaan het aantal treinen verminderen, er zijn meer bussen nodig" en het Vlaams regeerakkoord zegt "We gaan de bussen verminderen", dan is dat toch een pijnlijke zaak? Als we één grote factuur doorsturen naar de toekomst, dan is het deze. Dat is ook negatief voor de bedrijven. De toename van de files van de afgelopen jaren wordt door deze regering beantwoord met minder en duurder openbaar vervoer. U moet deze keuze enorm betreuren, als u meent dat het moet verbeteren.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Het debat over het openbaar vervoer werd hier al gevoerd. *(Opmerkingen van de heer John Crombez)*

Dat is een kwestie van interpretatie. De meerderheid heeft nooit gezegd dat ze het openbaar vervoer wou afbouwen, integendeel. Er zitten elementen in die juist dat openbaar vervoer willen versterken. De minister wil meer comfort en gebruiksgemak. *(Opmerkingen van de heer John Crombez)*

De minister wil meer reizigers op dat openbaar vervoer. Hij bespaart evenmin op investeringen, dat is toch wel een goed signaal?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er is inderdaad een besparing van 3 procent op De Lijn, mijnheer Crombez, op het hele budget van Mobiliteit. Dat is veel minder dan op andere entiteiten of departementen.

Wij willen naar een efficiënter openbaar vervoer. Dat wil niet zeggen gratis openbaar vervoer. Van dat dogma stappen wij af. Er is niets zo milieuvervuilend als bussen die leeg rijden. We gaan komaf maken met een inefficiënt openbaar vervoer. We willen een openbaar vervoer dat vraaggestuurd is, niet aanbodgestuurd. Dat is een van de grote weeffouten in het systeem. Bij een aanbodgestuurd openbaar vervoer krijgen we inderdaad lege milieuvervuilende bussen. We maken daar werk van.

U maakt een allusie op de leren zetels. Ik kreeg 167 vragen in de commissie Mobiliteit. Eén daarvan kwam van een zeer gedegen en onderlegde collega, en die vroeg of ik het voorbeeld van Brussel zou volgen. U weet, in Brussel is een socialist minister van Mobiliteit en hij heeft leren zetels ingevoerd in het openbaar vervoer. Die bussen rijden nu al, er staat op 'full option', en dat betekent alle opties inbegrepen, leren zetels en alles.

Het is een socialistisch idee. Ik heb ook gezegd dat in Gent een proefproject loopt. We zullen dat evalueren, en misschien is het wel verantwoord om het te veralgemenen. In elk geval: u vindt dat idee misschien belachelijk, maar het wordt in Brussel in de praktijk gebracht, op voorstel van een socialistisch minister. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer John Crombez (sp-a): Als dit een klimaatdebat is, dan illustreert uw antwoord het probleem waarmee we zitten. Want u zegt eigenlijk dat het wel meevalt. U zegt dat er maar 3 procent wordt bespaard, en dat dit minder is dan in andere departementen. In werkelijkheid komt dit voor mensen die gaan werken en voor de bedrijven neer op een enorme meerkost. Als bevoegde minister weet u dat de files in vijf jaar tijd zijn verdubbeld. Het klimaatprobleem is dus ook het probleem van de files.

Mijnheer Vandaele, u zegt dat het openbaarvervoerdebat is gevoerd. Alsof het fijnstofprobleem in Antwerpen, dat hier al vaak is besproken, ook geen zaak is van gezonde lucht. Natuurlijk is dat een van de belangrijke kwesties. Maar u, minister, zegt dat het allemaal wel meevalt. Het komt altijd neer op minder en duurdere bussen. Men sprak hier over het comfort. We kunnen het er eindeloos over hebben. De idee van gratis openbaar vervoer was een idee uit de jaren '90, van de heer Geert Bourgeois. *(Rumoer)*

Is dat relevant voor het debat? Ik denk het niet. Hier gaat het om: als men op alle niveaus desinvesteert in het openbaar vervoer, voor honderden miljoenen euro, dan schuift men een enorme factuur naar de toekomstige generaties door. Het is fout om dat te minimaliseren.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Crombez, ik had het niet beter kunnen zeggen dan onze minister. Hij zei niet dat het meevalt, maar wel dat een vermindering van het aantal bussen niet automatisch voor meer milieuvervuiling zorgt. Want bussen die leeg rondrijden, zorgen voor milieuvervuiling.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Voorzitter, minister, collega's, laat ons naar de kern van de zaak gaan. Ik hoor hier spreken over leren zetels, maar daar gaat het niet over. Mijnheer Vandaele, ik heb een aantal concrete voorstellen gedaan. Want Vlaanderen stoot te veel uit, en dat is een objectieve vaststelling. Dat is een gevolg van te weinig klimaatbeleid. Ik zou dus graag van u vernemen wat er concreet is gerealiseerd van het Klimaatbeleidsplan en het Klimaatfonds. En als u het met mij eens bent dat Vlaanderen te veel uitstoot, wil ik graag vernemen wat u concreet voorstelt om de CO₂-uitstoot te verminderen. Laten we daarover debatteren, en niet over de leren zetels.

De voorzitter: De heer De Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort (CD&V): Het afgelopen weekend heeft de minister van Mobiliteit, samen met De Lijn, een mooi voorbeeld van vermindering van de CO₂-uitstoot publiek gemaakt. Van Hool zorgt voor waterstofbussen, wat moet zorgen voor een vergroening van het wagenpark. Die bussen stoten geen CO₂ uit. Op die ingeslagen weg moeten we voortgaan. Ik hoop dat dit ook gebeurt, minister, zodat het openbaar vervoer zijn steentje bijdraagt aan de realisatie van de klimaatdoelstellingen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Sanctorum, ik ben het met u eens: laten we het over de kern van de zaak hebben. Neem me evenwel niet kwalijk dat ik nog reageer op wat de heer Crombez zei. In het debat over De Lijn weerlegde ik zijn uitspraak al, in een reactie op wat de heer Vandenbroucke toen zei.

Ik begrijp dat u dat idee van gratis openbaar vervoer graag bij iemand anders legt, omdat u er zelf natuurlijk niet meer trots op bent, omdat u doorhebt dat het niet werkt. Het voorstel van toen nog federaal parlementslid Bourgeois dateert uit 1996 en had twee onderdelen. Eerst en vooral wou hij het idee van het gratis openbaar vervoer voor parlementsleden uit de Grondwet halen, zodat men in afspraak tussen de diverse parlementen in dit land een ander systeem kon hebben. Subsidiair stelde hij voor de term 'vrij verkeer', die toen een andere invulling kreeg door Europese regelgeving, te vervangen door 'gratis vervoer'. Ik weet dat u afstand wilt doen van dat idee van gratis openbaar vervoer, maar u moet dan wel correct zijn. Het is dus niet zo dat dit een idee is van Geert Bourgeois.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Sanctorum, u vraagt me wat wij dan willen. Op de eerste plaats vinden wij preventieve maatregelen van buitengewoon belang: beter voorkomen dan genezen. Mijnheer de Kort, u hebt gelijk: ook op het gebied van innovatie mogen we inderdaad een aantal initiatieven verwachten, die nu in de maak zijn en die veelbelovend klinken.

Tussen 2013 en 2020 verwachten we 600 miljoen euro aan inkomsten uit de veiling van emissierechten. De helft wordt geïnvesteerd door deze regering om de milieuscore van met name de sociale huisvesting en scholen te verbeteren. We bereiken daardoor diverse doelen ineens: we beperken de CO₂-uitstoot, we scheppen werkgelegenheid en we gaan energiearmoede tegen.

Het probleem is echter complex. Was het dat niet, dan was het natuurlijk allang opgelost. Dan waren we er vandaag niet nog eens over bezig. Dit heeft een impact op onze economie. Die is broos, zodat we aarzelen om eisen te stellen die het

buitenland niet stelt, waardoor onze bedrijven zouden kunnen vertrekken – de fameuze carbon leakage – zonder dat er op dat moment ook maar één millimeter milieuwinst wordt geboekt, vaak zelfs integendeel. Dat is dus niet de oplossing. De klimaatproblematiek is ook een internationale, grensoverschrijdende problematiek. Luchtvervuiling stopt niet aan de grens, en als het ene land inspanningen doet en het andere doet dat niet, dan lossen we ook weer niets op. Er zijn dus wereldwijd internationale afspraken nodig. We kennen de dwarsliggers: Brazilië, Mexico, India, Rusland. Andere landen evolueren echter ten goede. De VS beloofden recent 3 miljard euro in het Groene Klimaatfonds (Green Climate Fund) van de Verenigde Naties te storten en de uitstoot van broeikasgassen in de VS met 25 procent te verminderen tegen 2025. Dat is nieuw.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Vandaele, het is interessant dat u het Groene Klimaatfonds aanhaalt. Dat is inderdaad een fonds van middelen om ontwikkelingslanden te ondersteunen in hun strijd tegen de klimaatverandering. Kunt u me echter zeggen hoeveel Vlaanderen al heeft gestort in dat fonds? Ik zal het u meteen zeggen: 0 euro.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): We kennen die discussie natuurlijk. Ook die is niet nieuw.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): U begint er zelf over.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Dit gaat terug op engagementen die de Federale Regering destijds is aangegaan. Het gaat over 150 miljoen euro. Die waren echter niet doorgepraat met de gewesten. Ik meen dat dit federaal aan de orde zal komen in het kader van een totaalproblematiek: u weet dat er federaal immers nog wel wat dossiers zijn waarover we afspraken moeten maken.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Vandaele, u zit toch zowel federaal als in Vlaanderen in de regering. Waarom zorgt u er niet voor dat dat akkoord er is?

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Precies, en ik denk dat nu inderdaad het ogenblik is gekomen om daar werk van te maken. Dat is misschien niet de eerste prioriteit voor de N-VA, zult u zeggen. Neen, maar het is zeker ook iets waaraan we aandacht besteden, waar zowel Vlaams als federaal aandacht naar gaat.

Ook de nieuwe economieën moeten zich uiteraard inschrijven in het verhaal. Stapsgewijs doen sommige dat ook. Op 20 november hadden we hier een delegatie van het Chinese parlement op bezoek. Een paar collega's waren daarbij. Daar zal in 2015, volgend jaar, 11,4 procent van de energie hernieuwbare energie zijn. Tegen 2030 moet dat 20 procent zijn. Het gaat vooral over hydro-elektriciteit. In een land als China gaat dat natuurlijk wel iets gemakkelijker dan hier: je bouwt een dam, je zet honderd dorpen onder water en het is opgelost. Bij ons ligt dat iets gevoeliger: we merken dat het heel moeilijk is om in een dichtbevolkt land als Vlaanderen grootschalige projecten van hernieuwbare energie in te passen.

En zeggen dat het hier alleen maar om een nimbyndroom gaat, is volgens mij te kort door de bocht. Soms zijn de bezorgdheden van de mensen wel degelijk gegrond. Windturbines zorgen op sommige locaties nu eenmaal voor slagschaduw en voor lawaai. We hebben in ons kleine landje nauwelijks de ruimte om alle functies onder te brengen die we zouden willen.

Op zee dan maar? Prima: windturbines op de Thorntonbank, op 50 kilometer afstand. Applaus, iedereen tevreden. Maar een eiland voor energieopslag op 5 kilometer voor onze kust, voor mijn gemeente De Haan? Dat is andere koek. Dan zijn er ook mensen die het hebben over de impact op het toerisme, over de gevolgen daarvan. Hebben zij ongelijk? Dat denk ik niet. Er zijn een aantal

argumenten die verder gaan dan nimby, argumenten die wel degelijk steek houden en die inderdaad de mogelijkheden beperken om bij ons op grote schaal hernieuwbare energie in te voeren.

We moeten ook komen tot een billijke verdeling van de lasten – dat is wat de heer Sanctorum daarnet aanhaalde –, zowel internationaal als binnen België, op basis van potentieel en kostenefficiëntie. We weten dat de Nationale Klimaatcommissie al een tijd niet meer is samengekomen. Er ligt dus zeker nog werk op de plank, zowel voor de Vlaamse als voor de Federale Regering.

Minister Schauvliege, u vroeg zich in een reactie op de BV's af of zij ook mea culpa wilden slaan. U deed dat in ieder geval wel. U zei: "Ik rijd elke dag 150 kilometer met de auto. Ik tokkel een halve dag op mijn iPad." Ik denk dat u daarin overdrijft, dat het niet zo is. Maar u hebt dat opgebiecht. U vroeg de BV's wat zij deden. U dacht misschien aan een of andere dj die om een sessie te spelen met het vliegtuig naar Ibiza vertrekt vanuit Brussel en helaas ook terugkomt. *(Gelach)*

Minister, u hebt natuurlijk een punt als u ons ertoe oproept onze verantwoordelijkheid te nemen. Niet alleen de mensen natuurlijk, maar ook de overheid, de industrie, de landbouw en het transport. Maar inderdaad, minister: ook de mensen, ook de gezinnen.

Ook wijzelf, collega's. Voorzitter, ons eigen parlement verbruikt jaarlijks – ik heb het nagekeken – 2700 megawattuur aan aardgas en 4700 megawattuur aan elektriciteit. Samen is dat goed voor een klein miljoen euro per jaar. Ook bij mij thuis zou ik wat zuiniger kunnen zijn. Het is vervelend dat de camera's draaien. Mijn vrouw laat de radio de hele dag aan staan. Zelfs als ze in de tuin is of in de badkamer, blijft die radio spelen. Weet ik veel wat ze nog allemaal doet als ik er niet ben.

Ook in mijn bureau zou ik dingen kunnen veranderen. Waarschijnlijk staat mijn pc niet uit, maar op slaapstand. Hetzelfde geldt waarschijnlijk voor de printer. En ook de gsm-lader heb ik vanmorgen waarschijnlijk niet uit het stopcontact gehaald.

In de gemeenteraad heb ik wel wat tegengeprutteld voor de ijspiste en de kerstverlichting, maar uiteindelijk heb ik niet tegengestemd.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Vandaele, het spijt me dat ik u onderbreek. Ik wilde u eigenlijk laten doorgaan tot het einde, maar het wordt mij gewoon te veel.

Mijnheer Vandaele, u volgt eigenlijk helemaal het pleidooi van de minister. Dat verbaast mij enigszins wel. *(Opmerkingen van de heer Wilfried Vandaele. Gelach)*

U begint over uw eigen verbruik en dat van uw vrouw. Dat interesseert niemand. Wat de Vlamingen vragen, is een klimaatbeleid. Ze vragen hoe u dat beleid zult voeren. Aan de boodschap dat we allemaal een beetje moeten inleveren, heeft niemand iets. De overheid, het beleid kan kansen creëren voor de mensen om klimaatvriendelijker te leven. Dat beleid verwacht men van de meerderheid en van de regering. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): En dat, collega, heb ik ook gezegd voordat ik het voorbeeld gaf van bij mij thuis. Want ook de overheid, het beleid, de verschillende sectoren moeten iets doen. Uiteraard. Het beleid moet daarvoor het kader aanreiken. *(Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde)*

U weet dat de gezinnen toch ook nog altijd een respectabel aandeel hebben in de uitstoot van broeikasgassen en CO₂. De gezinnen, wij allemaal, kunnen daarin nog altijd een tandje bij steken.

Mijn tijd is bijna op. Ik zal besluiten, hoe boeiend dit debat met de heer Sanctorum ook is.

Volgend jaar, in 2015, komt er een nieuwe klimaattop in Parijs, die wordt vandaag voorbereid in Lima. We hopen echt dat in Parijs bindende afspraken op mondiaal niveau worden gemaakt. Deze Vlaamse Regering wil, net zoals de vorige, extra inspanningen doen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Het staat in het regeerakkoord en in de beleidsnota: "We treffen alle maatregelen die technisch en economisch uitvoerbaar en maatschappelijk aanvaardbaar zijn."

Ik ga ervan uit dat dit parlement, net zoals het vorige, de regering niet alleen wil helpen om het regeerakkoord en de beleidsnota uit te voeren. Ik ga ervan uit dat dit parlement, mocht dat nodig zijn, de regering ook zal aansporen om een tandje bij te steken. (*Applaus bij de N-VA*)

De heer John Crombez (sp.a): Mijnheer Vandaele, collega's van de meerderheid, u zegt dat u al het mogelijke zult doen, maar u formuleert dat heel raar. U zegt dat u zult doen wat uitvoerbaar is en wat maatschappelijk toelaatbaar is. Deze discussie gaat over de vraag hoe u het nodige zult doen voor het klimaat. De heer Sanctorum merkte dat al op.

Gisteren is op een bepaald moment tijdens de begrotingsbesprekingen duidelijk geworden dat er geld te kort was voor de studiebeurzen. Daar is een normale discussie op gevolgd en de regering heeft gezegd dat te zullen compenseren. De regering heeft voorgesteld om 10 miljoen euro af te trekken bij het Minafonds (milieu en natuur). Dat doet niet bij iedereen een belletje rinkelen, maar het gaat om het fonds dat in 1991 werd opgericht ter preventie en sanering inzake leefmilieu en natuur. Het dient voor duurzaamheidsinvesteringen.

Mijnheer Vandaele, mijn vraag is heel simpel. Stel dat het waar is wat u zegt, dat u al het mogelijke zult doen – niet het noodzakelijke, maar het mogelijke. Hoe komt het dan dat de regering gisteren nog, met steun van de meerderheid, een amendement indient op de begroting waarbij het fonds voor preventie en sanering inzake leefmilieu nog eens met 10 miljoen euro wordt verminderd? Hoe rijmt u dat met elkaar?

Als uw daden het omgekeerde zijn van uw woorden, hebben we een probleem nog voor we zijn gestart.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Crombez, wat ik daarnet zei, is natuurlijk wat in het regeerakkoord staat. U zegt dat ik dat heb gezegd, maar het was een citaat. Het is ook precies wat ik heb uitgelegd. Er staat: "alle maatregelen die technisch en economisch uitvoerbaar zijn".

Voor de technische uitvoerbaarheid moeten we volop inzetten op de beste beschikbare technieken (BBT). We mogen, zoals de heer de Kort zei, zeker nog iets verwachten op het gebied van innovatie.

Ook de economische uitvoerbaarheid heb ik uitgelegd. We leven niet op een eiland. We moeten rekening houden met de context. Het heeft weinig zin dat wij hier de vlucht vooruit nemen als anderen niet volgen, want dan zijn alleen onze eigen bedrijven daar het slachtoffer van.

Ik maak even een kanttekening. We weten natuurlijk dat de industrie grotendeels onder het 'emissions trading scheme' (ETS) valt. De verhandelbare emissierechten

worden Europees geregeld. Europa is dus al vrij goed geregeld, maar het gevaar komt natuurlijk vooral van buiten Europa. Wat we binnen Vlaanderen doen, bevindt zich vooral op het gebied van non-ETS of niet-ETS met gebouwen, mobiliteit en landbouw.

Naast de technische en economische uitvoerbaarheid, is er ook de maatschappelijke aanvaardbaarheid. Dat is natuurlijk, mijnheer Sanctorum, ook de rol van de gezinnen, van ons allemaal. We moeten ervoor zorgen dat het draagvlak, ook in de samenleving, er is.

De heer John Crombez (sp·a): Mijnheer Vandaele, sorry dat ik het oneerbiedig zeg, maar wat is het antwoord op mijn vraag? Waarom besliste u gisteren om de investeringen in klimaat en duurzaamheid met 10 miljoen euro te verminderen in de begroting? U had het opnieuw over de drie aspecten. Ik vroeg waarom u, indien u positief staat tegenover het klimaat, gisteren hebt beslist om er 10 miljoen euro af te doen? Dat werd gisteren door de regering ingediend en goedgekeurd door de meerderheid.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Dat kan, maar het is niet in mijn commissie gebeurd, mijnheer Crombez. Zoals u weet, zit ik in de commissie Leefmilieu. Ik zal nakijken wat de reden ervoor is. Als het belangrijk is, zullen we inderdaad zeker de nodige stappen zetten. Maar ook daar moet het totaalplaatje worden bekeken. Eén ingreep op een begroting is natuurlijk niet het beeld van een volledig regeringsbeleid dat we hopelijk vijf jaar zullen uitvoeren.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Crombez, u verwijst naar de begrotings-besprekingen, waarbij ik duidelijk gemaakt heb dat een aantal middelen uit het Minafonds bijkomend worden gebruikt voor riolering. Het gaat om een verschuiving. Zeggen dat die middelen weg zijn of niet worden aangewend, is een brug te ver. Investerings in waterzuivering zijn ook een belangrijke investering in milieu.

De heer John Crombez (sp·a): Het is mogelijk dat ik me gisteren in de commissie Begroting heb vergist. De minister van Begroting is hier ook, we kunnen het haar vragen.

Minister Schauvliege, u antwoordt dat die middelen niet zomaar weg zijn. Gisteren is er een amendement op de begroting ingediend om die middelen met 10 miljoen euro te verminderen. De oppositie heeft daar een amendement bovenop ingediend omdat we het er niet mee eens zijn dat er middelen worden geschrapt wanneer het gaat over leefmilieu, klimaat, waterzuivering enzovoort. Die vermindering van 10 miljoen euro is gisteren door de meerderheid goedgekeurd. Als dat niet klopt, dan moeten we het aan de minister van Begroting vragen.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: We hebben gisteren dat debat in het parlement gevoerd. Wat de inhoud betreft, heeft minister Schauvliege net geantwoord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Dit debat begint bedroevende proporties aan te nemen.

Mijnheer Vandaele, ik zal het nog een keer proberen. In uw discours is vaagheid troef. Ik heb u daarnet concreet voorgesteld om tegen eind deze maand een pakket maatregelen te treffen over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. U gaf me eigenlijk gelijk toen u daarnet zei dat het klimaatbeleid van

vandaag niet genoeg is. Er moet een tandje worden bijgestoken. Mijn vraag is dan ook: ondersteunt u onze oproep, ja of neen?

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Sanctorum, u kunt niet van mij verwachten dat ik in tien minuten tijd alle maatregelen opsom. Bovendien hebt u mijn intro gemist. Er staan heel wat maatregelen in de teksten van de verschillende vakministers. Ik heb vanmiddag de maatregelen van minister Weyts nog eens nagelezen. Ongeveer twee bladzijden maatregelen gaan precies daarover. Ook voor de bevoegdheid Wonen is er een lijst met maatregelen waar een belangrijk budget aan vasthangt om echt iets te doen op het terrein. Als u dan zegt dat dit niets voorstelt, dan is dat te kwader trouw.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Vandaele, u vergist zich. Ik neem aan dat u het Klimaatbeleidsplan goed kent. Dat plan zelf gaat uit van een tekort van 9 miljoen ton CO₂. Dat betekent dat we dat te veel uitstoten tot 2020, ondanks alle maatregelen die al aangekondigd zijn. Wat gaan we verder ondernemen om ervoor te zorgen dat Vlaanderen wel de klimaatdoelstellingen haalt die we internationaal afspreken? Daar moet u een antwoord op geven, maar dat doet u niet. U blijft in die vaagheid dat er maatregelen zijn aangekondigd maar ik zou graag weten hoe we het klimaatbeleid opnieuw op de rails krijgen.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Het gaat hier om een momentopname, mijnheer Sanctorum. Ik las ook in de pers dat u zegt dat er veertien maatregelen zijn in het Klimaatbeleidsplan waarvan er zes bijna zijn uitgevoerd en acht niet. Het Klimaatbeleidsplan is nog niet afgelopen, we hebben nog enkele jaren te gaan. Met de maatregelen die ik nu zie bij de verschillende vakdepartementen – en daarbij gaat het over zowat alle ministers – denk ik dat er de komende jaren een tandje wordt bijgestoken.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp.a): Ik zou dit debat graag intellectueel eerlijk voeren. Er is gisteren een amendement ingediend met een plus bij de studietoelagen en een min bij het Minafonds. De meerderheid heeft duidelijk gezegd dat het gaat over evenwichten en dat er evenwichten moeten worden gezocht binnen de meerderheid, dus compensaties, intern bij een bepaalde partij.

De heer Rob Beenders (sp.a): Ik wil nog even terugkomen op het betoog dat ik aan het begin van uw inleiding heb gehouden. Ik had het niet helemaal juist wat de vorm van die toelichting betreft. Ik had echt uitgekeken naar uw antwoord als grootste partij op de oproep die gisteren is gedaan in de media om vandaag van dit forum gebruik te maken om al uw initiatieven in tien minuten op een piëdestal uit te leggen aan dit parlement.

U had gebruik kunnen maken van een forum om een antwoord te kunnen geven aan een grote groep mensen die zich echt zorgen maken en ik ben echt, echt teleurgesteld. U hebt een paar dingen opgesomd die u zult uitvoeren, maar die maatregelen zijn minder dan die in de vorige legislatuur, terwijl u net meer moet doen. Ik vind dit echt bedroevend.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Wat ik echt bedroevend vind – maar ik vind het heel jammer dat u mij bijna hetzelfde wilt doen zeggen als de heer Janssens bij het begin –, is dat inderdaad een oproep van een paar mensen, van een paar BV's, in de media ons ineens vandaag alert moet maken. *(Applaus bij de N-VA en het Vlaams Belang)*

Deze problematiek is niet nieuw. We kennen de problematiek. De collega's die dat volgen, weten al jaren dat het probleem bestaat. We zijn ermee bezig. Er zijn

concrete voorbeelden. Ik heb er een paar gegeven in de tien minuten die ik had. Er zijn dingen die we al gedaan hebben en dingen die we nog gaan doen. Misschien hebt u niet goed geluisterd.

Maar nu die BV's zich roeren, moeten wij als parlement ineens iets doen. Dat vind ik echt heel bijzonder triestig. (*Applaus bij de N-VA, Open Vld en het Vlaams Belang*)

De heer John Crombez (sp.a): Mijnheer Vandaele, vindt u die meer dan 20.000 burgers die zich aansluiten bij de klimaat-BV's, dan ook nutteloos? (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De heer Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Vandaele, ik begrijp het niet. U was in mijn ogen inderdaad wat in verwarring begonnen, maar ik heb het u vergeven want het was leuk gevonden, maar nu snap ik het niet. Uw eigen fractieleider ging akkoord met dit debat. Mag ik u erop wijzen dat we zoveel weken geleden een actualiteitsdebat hebben gehouden over De Lijn – terecht – omdat er ook daar een en ander bewoog. Als u nu, op dit moment, twijfelt om een actualiteitsdebat te houden over het klimaat waarbij de heer Sanctorum concrete cijfers op tafel legt van beloftes die in 2013 en 2014 gemaakt zijn, en als hij vaststelt dat het traject niet wordt gevolgd en een heel deel niet wordt gerealiseerd, dan slaat u net als de heer Janssens de bal mis. (*Applaus bij Groen en sp.a*)

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Dat heb ik niet gezegd. Dat heb ik niet gezegd. Voor mij mag er iedere week over zo'n belangrijk onderwerp als dit een actualiteitsdebat worden gehouden. Laat ons duidelijk zijn. Maar om te zeggen dat we dat nu doen omdat een paar BV's daartoe oproepen, dat vind ik inderdaad triest.

Iets anders is dat het draagvlak bijzonder belangrijk is. Als vandaag 20.000 mensen steunen, dan is dat goed. In het verleden zijn er ook acties geweest – we hebben er waarschijnlijk allemaal aan deelgenomen –, het is dus niet nieuw. Maar nu is dit blijkbaar de aanleiding, wel voor mij en mijn partij niet. Het is een thema dat ons al langer bezighoudt en dat ons ook in de toekomst zal bezighouden. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de klimaatproblematiek komt hier geregeld aan bod. Zowel de meerderheid als de oppositie in dit parlement is zich heel goed bewust van de uitdaging waar we voor staan.

Als het de bedoeling was van de heren en dames van Klimaatzaak om het klimaatthema hoger op de agenda te plaatsen, is dat gelukt. Gisteren telde ik, naast de nieuwsuitzending, nog drie praatprogramma's op één zender waarin de klimaat-BV's werden opgevoerd.

De boodschap was telkens dezelfde: het is aan de politiek om het probleem op te lossen. Ze hebben gelijk: de politiek heeft een heel grote verantwoordelijkheid. Wij moeten ervoor zorgen dat de mobiliteit veel klimaatvriendelijker wordt, dat de industrie energie-efficiënt werkt, dat de uitstoot van de landbouwbedrijven daalt, dat het verwarmen van de woningen minder energie vergt enzovoort. Maar collega's, de politiek vermag niets zonder dat de mensen en de bedrijven er zich achter zetten.

Er zijn al jaren heel genereuze premies om op verschillende manieren je woning te isoleren. Toch moeten we vaststellen dat honderdduizenden Vlamingen, om

uiteenlopende redenen, ervoor kiezen om niet tot actie over te gaan. Toch heeft de overheid al een vrij actief beleid gevoerd.

De verandering begint bij onszelf. Daar moet elke Vlaming, elke Belg, elke Europeaan en elke wereldburger van doordrongen zijn. Om ons gedrag aan te passen, hebben we geen rechtszaak nodig.

Dit neemt niet weg dat de actie van de vzw Klimaatzaak heel erg welkom is. Het is een kans om het klimaatbeleid onder de aandacht te brengen. Dit punt komt hopelijk niet enkel hier, maar ook bij vele duizenden Vlamingen hoog op de agenda te staan.

Het is wel jammer dat de actie de indruk wekt dat Vlaanderen zijn engagementen niet zou nakomen en dat met betrekking tot het klimaatbeleid geen actie wordt ondernomen. Dit klopt helemaal niet.

De grote kritiek, met de heer Sanctorum als koploper, luidt steevast dat de internationale klimaatfinanciering nog niet rond is. Iedereen weet dat we daarvoor een akkoord met de drie gewesten en de federale overheid nodig hebben. Die gesprekken zullen heel spoedig opnieuw van start gaan. De federale overheid zal deze week haar vertegenwoordigers in de Nationale Klimaatcommissie aanduiden. We hopen dat er snel concrete voorstellen op tafel zullen liggen. Vlaanderen zal zijn engagementen nakomen. De bijdrage voor het Europees Adaptatiefonds is dit jaar gestort. Ook de andere financiële engagementen zullen worden gehonoreerd.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Bothuyne, het klopt natuurlijk dat op de Vlaamse Regering veel kritiek te leveren valt. De internationale engagementen inzake de ondersteuning van ontwikkelingslanden in de strijd tegen klimaatverandering worden niet nagekomen. Het gaat echter niet enkel daarom. U mag dit niet tot deze discussie herleiden. Het gaat immers ook om het intern klimaatbeleid in Vlaanderen. Het gaat om dat beleid, dat betrekking heeft op de Vlamingen.

Er is daarnet gesproken over de in 2013 en in 2014 beloofde maatregelen, de zogenaamde quickwins. Volgens mij betekent dit snelle winsten. Ze zijn bijna twee jaar geleden aangekondigd en op het grootste deel wachten we nog steeds. Slechts 15 procent van de quickwins is tot stand gebracht. Dit betekent dat er iets aan het intern klimaatbeleid schort.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Mijnheer Sanctorum, u hebt last van iets waar ik zelf ook vaak last van heb, namelijk jeugdig enthousiasme. Ik kom straks nog op het interne klimaatbeleid terug. Eerst wil ik nog iets over het internationaal gedeelte zeggen.

We moeten ons ervan bewust zijn dat een klimaatbeleid dat wil werken, niet enkel Vlaams, Belgisch of Europees mag zijn. Het moet een mondiaal beleid zijn. Europa is goed voor ongeveer 10 procent van de broeikasgassenuitstoot. De verantwoordelijkheid van grote vervuilers als India, China en de VS is gigantisch. De historische verantwoordelijkheid vormt hier een deel van. Er wordt echter constant bijkomende vervuilende industrie neergeplant. Wat die verantwoordelijkheid betreft, mogen we de vinger op de wonde leggen. Ik hoop dan ook dat volgend jaar in Parijs een ambitieus akkoord zal worden gesloten. Als we het klimaatprobleem echt willen aanpakken, is dit levensnoodzakelijk. Het is spijtig dat het akkoord betreffende de internationale klimaatfinanciering er nog niet is. Het zou veel erger zijn indien Vlaanderen zelf nog niet tot actie zou zijn overgegaan.

Wat het intern beleid betreft, wil ik stellen dat wel degelijk een sterk klimaatbeleid is gevoerd. Vlaanderen veegt voor eigen deur. De concrete maatregelen zorgen voor een reductie van de broeikasgassen. Tijdens de

Kyotoperiode heeft de landbouwsector met een reductie met maar liefst 32 procent het goede voorbeeld gegeven. De elektriciteitsproducenten hebben voor een reductie met 29 procent gezorgd. De industrie heeft de eigen uitstoot met 10 procent laten dalen. De enige grote toename is in de transportsector genoteerd.

Als we alles optellen, blijkt dat Vlaanderen de Kyotonorm heel ruim heeft gehaald. We moesten 5,2 procent minder uitstoten. Uiteindelijk is een vermindering met 8 procent gerealiseerd.

De uitstoot van broeikasgassen daalt sinds 2004 bijna permanent. Toevallig of niet is sinds dat jaar een CD&V-minister verantwoordelijk voor het klimaatbeleid. Die daling is geen gevolg van de aankoop van schone lucht in het buitenland of van een of andere boekhoudkundige truc. Het is ook geen gevolg van de economische crisis. Het is de voorbije tien jaar gelukkig niet permanent crisis geweest.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Bothuyne, u gaat voorbij aan de realiteit van de cijfers die door onze eigen administraties worden voorbereid. Ik veronderstel dat u die rapporten ook wel hebt gelezen. In de periode 2008-2012 werd in de sectoren landbouw, transport, woningen – dat pakket waarvoor het Vlaamse beleid verantwoordelijk is – bijna 8 miljoen ton CO₂ te veel uitgestoten. Doordat de industrie door de economische crisis ook onder het Europese systeem van emissiehandel valt, halen we Kyoto. Dankzij het Europese beleid en de economische crisis kunnen wij onze Kyotonorm halen, maar daar waar we zelf verantwoordelijk voor zijn, halen we een veel te hoge uitstoot. Dat is de realiteit. Dan mag u echt niet koketteren met hoe CD&V het beleid de voorbije jaren heeft vormgegeven. U creëert een fout beeld. U hebt er de voorbije jaren voor gezorgd dat er te veel werd uitgestoten in Vlaanderen. Dat is de waarheid.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): U doet de waarheid geweld aan door er maar een deeltje van te brengen. Uiteraard heeft het Europese beleid bijgedragen. Uiteraard is er een impact van de economische crisis. Als de landbouwsector zijn uitstoot met 32 procent kan doen dalen, dan is dat wel degelijk omdat er in Vlaanderen beleid rond is gevoerd, omdat er incentives zijn gegeven aan de bedrijven om te investeren in zuinige toepassingen. Daar ligt het Vlaamse beleid wel degelijk aan de basis van de reductie. Is dit voldoende? Uiteraard niet.

We zullen verder moeten gaan om de Europese doelstellingen 2020 te halen in de volgende periode. Vandaar het Klimaatbeleidsplan dat pas vorig jaar is goedgekeurd. Dat is niet alleen een plan, er is ook geld voor. Er is het Vlaams Klimaatfonds waarin middelen zijn ondergebracht om ervoor te zorgen dat de projecten effectief kunnen worden betaald. Het zijn projecten om sociale woningen te isoleren, kmo's te helpen, energiezuiniger te werken en landbouwers toe te laten hun mest te vergisten en zo groene stroom te produceren. Een ander project betreft laadpaleninfrastructuur om elektrische auto's te installeren. Er zijn heel wat projecten die worden of zullen worden gefinancierd, mijnheer Sanctorum, met middelen uit het Vlaams Klimaatfonds.

De voorzitter: Elke keer als u de heer Sanctorum zijn naam noemt, dan reageert hij. *(Gelach)*

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Er wordt een debat gevraagd en dan krijgt u een debat.

Mijnheer Bothuyne, u hebt het nu over de quick wins. U verwijst graag naar het Klimaatbeleidsplan. Investeringssteun in de glastuinbouwsector en de investeringssteun kleinschalige vergisting zijn allemaal voorbeelden die Vlaanderen op de goede weg moeten helpen. Als die maatregelen worden beloofd maar niet

worden gerealiseerd, dan komt u uw engagementen uit het Klimaatbeleidsplan niet na. Waarom gebeurt dat niet? Waarom worden die beslissingen niet genomen?

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Die beslissingen zullen wel degelijk worden genomen als ze nog niet genomen zijn. Dat geldt voor een heel aantal projecten. Het is ook belangrijk om een plan van 2013 tot 2020 te evalueren op het moment dat het is beëindigd. Een jaar nadat het is opgestart de rekening maken, is oneerlijk.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Dat zijn zaken die werden aangekondigd voor de voorbije twee jaar. U moet niet verwijzen naar 2020. Die moesten al zijn gerealiseerd en dat is niet zo. Dat is nu net het grote probleem. We praten over klimaatbeleid en er worden grote verklaringen afgelegd, maar er gebeurt vanuit de regering in de feiten onvoldoende. Dat is de waarheid. Eigenlijk zou u wel een mea culpa moeten slaan, maar niet over uw eigen verbruik, ook niet over dat van de minister of de heer Vandaele. Het gaat over een mea culpa van de Vlaamse Regering, en niet alleen dat. Er moet eindelijk eens worden gestart met een echt klimaatbeleid die naam waardig!

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik heb de indruk dat vooral u goed bent in goeie en grote verklaringen, maar zeer weinig concrete voorstellen doet.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): U antwoordt niet op mijn vraag.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer Sanctorum, ik weet niet met welke cijfers u werkt, maar ik hoop dat ze van dezelfde studies zijn. U vergelijkt de cijfers van 2008 met die van 2012. De 20-20-20-regel van Europa heeft als referentiejaar 2005.

Als u dan kijkt ten opzichte van 2005, dan denk ik dat Vlaanderen – ik spreek niet over België – het voor de CO₂-uitstoot niet-ETS niet slecht doet en waarschijnlijk de doelstelling in 2020 kan halen, inclusief voor landbouw, lachgas enzovoort.

U zegt zelf dat u de hand reikt, maar met welk voorstel? Ik wil wel eens zien met welk voorstel u dat zult doen. Ik ken ze: 100 procent hernieuwbare energie, maar wie zal dat betalen? Stop in godsnaam met het volledig dogmatiseren van de discussie over het klimaat.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

De heer Jelle Engelbosch (N-VA): Collega Sanctorum, ik vraag toch een beetje duidelijkheid van Groen. U verwijt deze meerderheid vaagheid.

Deze meerderheid beslist inzake landbouw om de instandhoudingsdoelstellingen en de Europese engagementen aan te gaan op een evenwichtige manier, met respect voor iedereen, en wil de discussie tussen landbouw- en milieudoelstellingen op een correcte manier voeren. Maar gisteren hoorde ik uw collega van Groen in de commissie Landbouw, waar de landbouwsectoren het woord namen, pleiten voor de landbouwers en hoorde ik daar helemaal niets over milieudoelstellingen. Als u ons vandaag een lesje wilt leren in milieu en klimaat, dan stel ik voor dat u begint met dat lesje te leren aan uw eigen partijgenoten en eens duidelijkheid schept over waar u echt naartoe wil. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Gryffroy, ik stel voor dat u het hele Klimaatbeleidsplan eens leest en dan zult u zien dat er

inderdaad een probleem is. U haalt er één grafiekje uit, maar dat is natuurlijk niet de kern van het probleem.

Wat betreft de concreetheid, collega's, stel ik voor om de politieke spelletjes opzij te schuiven. Ik ben inderdaad heel kritisch, want er is een probleem en eigenlijk weten jullie dat allemaal. Er is een probleem met dit beleid. Ik reik inderdaad de hand. Ik heb daarnet drie concrete voorstellen gedaan: nog dit jaar moet er duidelijkheid komen over de beloofde maatregelen voor 2013-2014; er moet een pakket van maatregelen zijn voor 2015 tot 2020; er moet duidelijkheid zijn over de financiering. Wij zijn bereid om daaraan mee te werken. Als het gaat over concrete voorstellen, kan ik u een hele waslijst geven. Dan gaat het bijvoorbeeld over de vergroening van de autofiscaliteit. Daarnet werd verwezen naar de belasting op de inverkeerstelling (BIV). Dat is maar één klein stapje en dat ging zeer moeizaam in dit parlement. De heer Vandaele kan dat bevestigen. Maar het gaat over veel meer dan dat. Het gaat over de jaarlijkse autobelastingen, het gaat over het hele vergroeningspakket van de autofiscaliteit. Daar blijven we gewoon de beslissingen voor ons uit schuiven. Laat ons aan tafel zitten en samen knopen doorhakken.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Dat 'pakket' is weer zo'n algemeen woord. Dat is een dogmatisch woord. Wees dan concreet en zeg ook wat het kost.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik ben blij dat de heer Sanctorum toch wel erkent dat we inderdaad een stap hebben gezet. Het is misschien een kleine stap, collega, maar we hebben hem samen wel gezet. Ik denk dat er nog veel zullen komen in de loop van deze legislatuur.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Er wordt geïnsinueerd dat ik niet concreet zou zijn. Ik ben heel concreet. Er wordt al zeer lang gesproken over een slimme kilometerheffing waarbij mensen die minder of buiten de spitsuren rijden, worden beloond en dat mensen die meer kilometers rijden tijdens de fileperiodes, iets meer betalen. Je zou een budgetneutrale operatie uitvoeren, maar met een duidelijke vergroening van de fiscaliteit. Dat is een zeer concreet voorstel. Uit allerlei studies, die jullie ongetwijfeld ook hebben gelezen, blijkt dat dat een gigantisch voordeel oplevert voor ons klimaat. Waarop wachten we dan nog?

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Sanctorum, ik heb die voorbeelden toch genoemd? De kilometerheffing voor vrachtwagens staat in het regeerakkoord. Daar zijn afspraken over. Daar wordt werk van gemaakt. Wat betreft de autofiscaliteit voor gewone personenwagens is er een pilootproject. Daar wordt werk van gemaakt. U kunt toch niet zeggen dat er niets gebeurt?

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Ik denk dat we het daarmee niet zullen halen.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Er worden concrete maatregelen gevraagd. Wel, er zijn concrete maatregelen genomen. Er is daarnet al gesproken over de BIV. Er zijn de steeds strenger wordende eisen voor nieuwbouwwoningen. Er worden passiefscholen gebouwd over heel Vlaanderen. Er worden warmtenetten ondersteund. Onze vorige minister-president heeft er via de ecologiepremie voor gezorgd dat straks de overtollige warmte van Stora Enso, een papierfabriek, niet langer de lucht wordt ingeblazen maar nuttig wordt hergebruikt in de fabriek van Volvo enkele honderden meter verderop. Her en der in Vlaanderen zijn er nog dergelijke projecten uitgerold of in uitvoering.

Is dat genoeg? Neen. Moeten we verder gaan? Heel zeker. Daarom denken wij dat er een heel pakket van maatregelen moet komen. Dat zit vervat in het regeerakkoord. Op die manier kunnen we er stap voor stap voor zorgen dat we

de doelstelling van 2020 halen, en later, als de doelstelling voor ons land is vastgelegd, ook die van 2030.

Ons klimaatbeleid is gebaat bij een constante evolutie, niet bij een revolutie. Als we morgen alle industrie in Vlaanderen sluiten of alle auto's van de weg bannen, halen we ongetwijfeld met gemak onze klimaatdoelstellingen. Maar dat kan niet de bedoeling zijn. We hebben een beleid nodig dat stap voor stap vooruitgang boekt, met een breed draagvlak. Want zonder de medewerking van de Vlamingen, de Vlaamse bedrijven, onze lokale besturen en zo verder zal het niet lukken.

Wat is er dan concreet nog meer nodig? Op het vlak van energiebeleid moeten we verder inzetten op meer hernieuwbare energie en energie-efficiëntie. Voor ons is een beleid dat bestaat uit een intelligente mix van energiescans, begeleiding, premies en financiering, via de Vlaamse energielening, de juiste keuze. Meer dan vroeger moet daarbij worden ingezet op totaalrenovaties en het bereiken van de armste gezinnen. Zij hebben meestal de hoogste energiefactuur en de hoogste uitstoot. Daar moeten we aan werken.

Dat alles moet passen in een langetermijnvisie, vandaar ook het energiepact dat we willen afsluiten met de Vlaamse en de Federale Regering, zodat we op termijn een duurzame en betaalbare energievoorziening kunnen garanderen voor iedereen, waarbij de klimaatimpact van ons energieverbruik verder gereduceerd wordt.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez (sp.a): Mijnheer Bothuyne, ik wil mijn vraag van daarnet nog eens herhalen. Waarom heeft de meerderheid gisteren het Minafonds met 10 miljoen euro vermindert? We hebben daar nog geen antwoord op gekregen. We hebben gisteren al gezegd dat wij tegen zijn. We hebben geprobeerd om het amendement van de regering te amenderen, maar dat is mislukt. Als u het allemaal meent wat u zegt, waarom hebt u gisteren dan 10 miljoen euro aan investeringen voor klimaat en milieu geschrapt?

En ten tweede, als u vindt dat de grotere gezinnen het meest last hebben van energiearmoede, hoe komt het dan dat u het gratis kilowattuur schrapt? Dat systeem bestond net om de factuur voor de grotere gezinnen kleiner te maken. Dat was een herverdeling tussen de verschillende actoren in de maatschappij, om voor gezinnen met kinderen de factuur wat te drukken. Dus stel ik u opnieuw de vraag: als u meent wat u zegt, waarom schrapt u dan het gratis kilowattuur?

De heer Rob Beenders (sp.a): Mijnheer Bothuyne, ik hoor u graag zeggen dat de meest kwetsbare gezinnen de meeste nood hebben aan stimulansen om te renoveren en isolatie te plaatsen. Maar waarom hervormt u dan de renovatiepremie en maakt u het voor de mensen die die nood hebben, net moeilijker om hun woning te renoveren? U gaat nu de premie in stukjes teruggeven, waardoor mensen zeggen: laat maar, het is te duur voor mij, het duurt te lang voor ik mijn premie krijg, ik ga toch maar niet investeren in renovatie. Dat toont toch net aan dat het klimaatbeleid van deze regering niet goed is?

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Mijnheer Crombez, elke studie over het gratis kilowattuur zegt dat die gratis energie er net voor zorgt dat de uitstoot verhoogt. Mensen geven er niet meer om of ze nu meer of minder elektriciteit verbruiken, om de simpele reden dat ze het gratis krijgen. Alleen bestaat gratis niet. Gratis wordt altijd betaald en verrekend in de energiefactuur. Elke studie geeft aan dat het gratis kilowattuur een antiklimaatmaatregel is en was. En daarom willen wij ervan af. *(Applaus bij de meerderheid)*

Mijnheer Beenders, wij kiezen er net voor om met een versterkt premiestelsel en een versterkte energielening te gaan voor energierenovatie. Het feit dat de renovatiepremie, die niets te maken heeft met energierenovatie, maar met andere elementen van de woningbouw, hervormd wordt, zal er niet voor zorgen dat we minder woningen gaan renoveren op het vlak van hun energieverbruik.

We hebben een intelligente mix gevonden van maatregelen met begeleiding, met premies en een lening, die ervoor zullen zorgen dat, veel meer dan vroeger, de energiearmoede aan de bron zal worden aangepakt.

Mijnheer Crombez, ik zat niet in de commissie Begroting, dus ik weet niet welke uitleg daar is gegeven op uw begrotingsvraag. Ik ga ervan uit dat we eerst en vooral onze engagementen ten aanzien van de jongeren willen nakomen, dat we de studiefinanciering willen garanderen. Dat is de prioriteit, zonder de concrete projecten inzake leefmilieu te verminderen. Maar dat is iets voor de commissie Begroting.

De heer John Crombez (sp.a): We steunen de meerderheid dat er ten minste voldoende geld is voor de studiebeurzen. Maar mijn vraag ging over iets anders. Voorzitter, aan wie moeten we hier eigenlijk vragen wat het standpunt is van de coalitie en de regering? We hebben twee ministers en twee volksvertegenwoordigers gehoord, maar aan wie moeten we die vraag nu stellen?

De voorzitter: Gaat het over het amendement van die 10 miljoen euro?

De heer John Crombez (sp.a): Twee leden van de meerderheid komen hier zeggen dat ze een ambitieus klimaatbeleid willen voeren. Mijn vraag is heel simpel: waarom hebben jullie gisteren vanuit de regering de middelen voor investering in duurzaamheid, klimaat, preventie en sanering met 10 miljoen euro verminderd? Dat is heel concreet. Dat is het verschil tussen wat je aankondigt en wat je doet. Het is een eenvoudige vraag, maar aan wie moet ik ze stellen?

De voorzitter: Mijnheer Schiltz, kunt u daarop antwoorden?

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ja, voorzitter, ik wil antwoorden. Mijnheer Crombez, ik krijg het er stilaan van op mijn heupen. Alles is voor u een begrotingskwestie. Ik zeg u, het is een begrotingskwestie. Deze regering moet gigantische kapitalen besparen door het wanbeleid van vorige regeringen. Ik zal het nog drie keer zeggen, waaronder vandaag. *(Applaus bij de meerderheid)*

Als er geen geld in de kas is om klimaatbeleid te voeren, dan moeten we dat op een andere manier zoeken. De rist maatregelen die deze regering voorstelt, is al opgenoemd: energiebesparing door isolatie, hervorming van het energieprestatiecertificaat, zorgen dat de distributiestructuren van het netwerk verder kunnen, zorgen dat de steden en gemeenten hun ding kunnen doen. Stop met alles te herleiden tot het debat in de commissie Begroting. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): We maken verder werk van een klimaatvriendelijk energiebeleid. Voor onze bedrijven gaan we hetzelfde doen met de energiebeleidsovereenkomst waar een nieuwe generatie zich aandient. Het energieverbruik van de duizenden kmo's zullen we verder laten dalen met begeleiding, ondersteuning en derdebetalerssystemen. Op het vlak van ruimtelijke ordening zetten we stappen vooruit met het beleidsplan Ruimte Vlaanderen, waar intelligente keuzes zullen worden gemaakt om de open ruimte niet meer zomaar aan te snijden.

Dan is er nog de grote uitdaging van de mobiliteit. Er zijn stappen gezet met de vergroening van de belasting op de inverkeerstelling (BIV), de aankoop van zuinige bussen, de investeringen in tramlijnen en fietspaden enzovoort, maar we moeten verder gaan. Wij zijn voorstander van een mobiliteitsbudget. De bedrijven en hun werknemers willen we niet langer dwingen om te kiezen voor een bedrijfswagen. We laten de mensen, financieel even voordelig, kiezen tussen de verschillende vervoersmodi. Zo halen we straks effectief auto's van de weg, verminderen we de files en de broeikasgasuitstoot. En dat staat wel in het regeerakkoord.

Ook geeft het regeerakkoord aan dat we verder werk maken van de kilometerheffing voor vrachtwagens. We gaan de slimme kilometerheffing verder bestuderen om daar ook stappen vooruit te zetten. De introductie van lage-emissiezones, in de eerste plaats bedoeld om luchtvervuiling in hotspots tegen te gaan, zal ook een bijdrage leveren aan de verbetering van de luchtkwaliteit in het algemeen en aan het klimaatbewustzijn in het bijzonder.

Auto's zullen nodig blijven, maar welke auto's hier rijden, daar kunnen we wel iets aan doen. Europa vraagt ons land tegen 2016 een actieplan elektrische voertuigen op te maken. 21.000 publieke laadpalen zijn daarvoor nodig. In Vlaanderen staan er nu 861. Dus hier moeten we zeker nog een tandje bij steken.

Collega's, er is veel werk op de plank, maar dat neemt niet weg dat we moeten vaststellen dat de minister en de Vlaamse Regering wel degelijk hun job doen. We zitten op schema. De uitdaging is om dat zo te houden. We moeten daar met ons allen aan werken, bekende of onbekende Vlamingen. Het klimaat is van ons allemaal en te belangrijk om er spelletjes mee te spelen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Bothuyne, het staat u natuurlijk vrij om te zeggen wat u wilt. Dat is uw eigen verantwoordelijkheid. Maar u zegt dat we op schema zitten. Dat is niet waar. De cijfers bewijzen dat dat niet waar is. We zitten niet op schema. Daarom herhaal ik nog eens mijn vraag. Bent u bereid om ervoor te zorgen dat tegen het einde van deze maand een duidelijk pakket van klimaatmaatregelen klaar ligt, zodanig dat we weten dat we onze 2020-doelstellingen halen? Vandaag is dat niet duidelijk. Nogmaals, wij willen daar gerust aan meehelpen.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Mijnheer Sanctorum, hebt u eigenlijk geluisterd? Ik heb daarnet meer dan tien maatregelen opgesomd, die heel concreet zijn en heel concrete stappen vooruit zullen betekenen. Zij zullen de broeikasgassen terugdringen. *(Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum)*

Als u het daar niet mee eens bent, moet u het zeggen.

Wij hebben die maatregelen getroffen, het geld is er, wij zullen dat ook zo uitvoeren. *(Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum)*

De voorzitter: Mijnheer Sanctorum, we horen niets meer. Mijnheer Bothuyne, ik heb uw antwoord op de heer Sanctorum niet gehoord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik denk dat de heer Sanctorum mijn antwoord duidelijk gehoord heeft. Wij zullen de geplande maatregelen, die noodzakelijk zijn om de uitstoot terug te dringen, effectief nemen. Ze zijn opgenomen in het regeerakkoord. De komende maanden en jaren zullen we ze uitrollen, zodat Vlaanderen effectief de doelstelling haalt in 2020.

De heer John Crombez (sp-a): Voorzitter, ik wil het veeleer hebben over de manier waarop we discussie kunnen voeren in het parlement. Er is door de vijfde

spreker een antwoord gegeven op de concrete vraag. Het antwoord is dat het allemaal komt door het wanbeleid van de vorige regeringen. De heer Schiltz doet dat wel vaker. Hij valt dan CD&V en de N-VA aan en heeft het over het wanbeleid dat zij de vorige jaren hebben gevoerd. Dan krijgt hij het op zijn heupen als wij vragen stellen. *(Opmerkingen van de heer Willem-Frederik Schiltz)*

Dat zei hij letterlijk.

Voorzitter, ik richt mij tot u. Tot wie moeten wij ons richten? Gisteren hebben de mensen van de meerderheid in de commissie Begroting, waar wij meestal degelijke discussies hebben, geen antwoord gegeven. Er komt geen antwoord van de regering. Als je zulke elementaire vragen stelt als waarom er nu 10 miljoen euro minder wordt geïnvesteerd in datgene waarover we het hier hebben, is het dan zo onredelijk van de oppositie om te vragen waarom de meerderheid gisteren nog maar heeft beslist om daar 10 miljoen euro uit te halen? Voorzitter, dat is toch geen onredelijke vraag? Of vergis ik mij?

De voorzitter: Voor mij is dat geen onredelijke vraag. Maar als de regering daar niet op kan antwoorden, stel ik voor dat zij u binnen een paar dagen een schriftelijk antwoord bezorgt. Ik denk dat dat de verstandigste oplossing is. Ik kan de regering niet zes keer vragen of zij wil antwoorden. *(Applaus bij sp.a)*

We hebben hier een register van toezeggingen. Ik beschouw dat als een toezegging van de regering. Mijnheer Crombez, ik veronderstel dat u een schriftelijk antwoord zult krijgen.

Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, we hebben gisteren een lang debat gehad in de commissie. We hebben er al een aantal gehad over de begroting. We hebben ook al een debat gehad over het amendement. Minister Schauvliege heeft net geantwoord. Het gaat om een verschuiving waarbij niet wordt bespaard op klimaat en niet op de klimaatdoelstellingen. De 10 miljoen euro wordt effectief verschoven voor één jaar. Maar dat is geen besparing op het onderdeel dat te maken heeft met de klimaatdoelstellingen. Het gaat om een eenmalige besparing op het vlak van rioleringen. Die besparing kan perfect worden uitgelegd door de bevoegde minister. Het is geen besparing op het onderdeel klimaat.

Men doet alsof deze regering niets doet. Ik zal spreken over mijn bevoegdheid. De beste manier om klimaatdoelstellingen te halen, is ervoor zorgen dat je minder verbruikt en minder uitstoot hebt. Het is de eerste keer dat het onderdeel energie-efficiëntie zo hoog op de agenda staat in een regeerakkoord.

We hebben in de commissie Energie al zeer goede debatten gehad. Door de zesde staatshervorming komt de energielening vanaf 1 januari 2015 naar Vlaanderen. Die wordt op dit moment niet volledig benut. We hebben het budget om meer leningen te geven maar gebruiken het op dit moment niet. We gaan die energielening hervormen. We zijn die transparanter en gemakkelijker aan het maken, en in het pakket aan het zetten met de REG-premies (rationeel energiegebruik). We verbeteren de energiesnoeiërs. Daardoor zorgen we ervoor dat de energiesnoeiërs echte audits zullen doen. Daardoor zorgen we voor een pakket, waardoor onze consumenten onze doelstellingen op het vlak van energie-efficiëntie meer dan halen.

Daarnaast werken we het systeem van de derdepartijfinanciering nog verder uit in de bedrijfswereld. Het bestaat al in Vlaanderen maar Duitsland haalt betere resultaten. We zoeken onder andere met PMV uit hoe we dat systeem en de vóórfinanciering voor bedrijven om te investeren in energie-efficiënte maatregelen kunnen verbeteren. We nemen dus concrete maatregelen. Een paar

maanden na de start van deze regering hebben we al zo'n volledig pakket voor de consumenten. Met het pakket voor de bedrijven zijn we volop bezig.

De heer Bothuyne heeft verwezen naar de warmtenetten. Vanaf 5 december is er een tweede call om projecten op te starten. We hebben 8 miljoen euro gereserveerd om extra investeringen te doen in groene warmte.

U spreekt over groene energie, maar groene warmte is een goedkopere manier om onze doelstellingen van hernieuwbare energie te halen. Daar hebben we in Vlaanderen nog een enorm potentieel voor. Als we op dat vlak ooit het niveau van Nederland zouden kunnen halen, dan zijn we ook al stappen verder.

Kijk naar ons regeerakkoord, kijk naar onze maatregelen, en u zult zien dat we de daad bij het woord voegen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, in dit debat is het belangrijk om elkaar en de mensen thuis geen angst aan te jagen voor een klimaatbeleid. Er werd al een kleine opening gemaakt, maar het is natuurlijk het teloorgaan van het klimaat, de vervuiling, de verkwanseling van schaarse grondstoffen die het probleem zijn en niet het beleid daartegen.

Een dergelijk beleid moet ervoor zorgen dat onze economie er niet één is van rook spuwendende bedrijven maar van bedrijven die propere producten maken, die ervoor zorgen dat onze omgeving beter wordt en niet slechter, dat wijzelf en onze kinderen het niet slechter hebben maar beter. Een dergelijke omslag is geen verhaal van kommer en kwel, niet van elkaar pijn doen, soms wel van heftige debatten in het parlement.

Groei is niet per se groei van schulden. Het is niet een systeem in gang zetten, een systeem van windmolens en zonnepanelen, en dat zal wel groeien, en de schulden zullen ook wel groeien, en we zien dan wel. Als u zit te hameren, leden van de oppositie, op het feit dat deze regering geen enorme zak met geld heeft om op tafel te smijten en alles te regelen, dan is dat omdat er veel opgestapelde schulden zijn. Met dat beleid, door aan de mensen te vertellen: "Uw factuur is zo hoog omdat uw buurman zonnepanelen heeft", zullen we geen draagvlak creëren voor hernieuwbare energie en voor een properder klimaat. Want dat is de essentie, zorgen voor een draagvlak.

Deze regering neemt een aantal andere maatregelen die niet budgettair van aard zijn. Ik heb er al een paar genoemd, het EPC-systeem wordt hervormd en we werken aan groene warmte. De regering moet creatieve manieren zoeken om die transitie te realiseren zonder dat het veel geld kost, want dat is er niet. We gaan onze economie niet in de kiem smoren en we gaan de mensen geen pijn doen ter wille van het klimaat, want dan geven ze het op.

De voorzitter: Mevrouw Lieten heeft het woord.

Mevrouw Ingrid Lieten (sp.a): Mijnheer Schiltz, ik krijg het op mijn heupen. U en sommige van uw collega's schuiven telkens weer als excuus naar voren dat het aan de socialisten ligt, dat wij slecht bestuurd hebben en een gat hebben achtergelaten. (*Rumoer*)

Ik ben minister geweest in de vorige regering, samen met de N-VA en CD&V. We hebben geen enkele begroting afgesloten met een tekort. Als er schulden zijn opgestapeld, als er slecht bestuurd is, is dat misschien gebeurd toen u in de Vlaamse Regering zat!

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): U hebt die buiten de begroting gehouden. Zo is het gemakkelijk

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Schiltz, ik ben het met u eens wanneer u zegt dat de politieke wereld moet werken aan de versterking van het draagvlak. U verwijst dan naar de zonnepanelendiscussie, en zegt dat het een slechte zaak is dat mensen tegen elkaar werden opgezet. Mensen met zonnepanelen werden opgezet tegen hun buurman, die er misschien geen heeft. Maar u weet toch dat uw partijgenoot, de heer Geert Versnick, dat op gang heeft getrokken? Ik ben het met u eens, maar vind het vreemd dat u dat vermeldt, want Open Vld heeft de zaak op gang getrokken.

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

De heer Bart Somers (Open Vld): Mijnheer Sanctorum, ik begrijp u niet goed. Ik denk dat we het over de grond van de zaak eens zijn: vanuit maatschappelijk oogpunt is het onverantwoord en vanuit klimaat oogpunt is het contraproductief om de komende jaren de recurrente factuur van meer dan 1,2 miljard euro – dat is meer dan we jaarlijks uitgeven aan openbaar vervoer – te betalen om zonnepanelen te installeren die goed zijn voor minder dan 1 procent van onze energieproductie. Zo zullen we geen draagvlak creëren. Dat is volslagen contraproductief. De oversubsidiëring die we jarenlang hebben volgehouden en waarvoor we nu de factuur zullen moeten betalen – het gaat om de recurrente én de historische kosten, die in 2019 zullen oplopen tot 1,5 miljard euro ... *(Opmerkingen bij sp.a)*

Uw minister droeg toen de verantwoordelijkheid. Als we daarmee doorgaan, vernietigen we het draagvlak voor wat een zeer belangrijk beleidsdomein is: zorgen voor een degelijk klimaatbeleid waarbij we de CO₂-uitstoot terugdringen. Als de heer Schiltz daarnaar verwijst, dan heeft hij 100 procent gelijk. *(Applaus bij Open Vld)*

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Somers, ik zeg alleen dat het culpabiliseren is begonnen met opmerkingen van uw partijgenoot. Ik stel dat gewoon vast. Voorts ben ik het met u eens dat oversubsidiëring geen goede zaak is. Zodra zonnepanelen rendabel zijn, zijn subsidies niet meer nodig. Het is evenwel zo dat wat vandaag in de groene-energiesector gaande is, dramatisch is. Vandaag weet niemand nog waaraan men zich mag verwachten. En u, als liberalen, weet als geen ander dat investeerders duidelijkheid van de overheid willen.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Sanctorum, leden van de sp.a-fractie, de reden waarom ik fors uithaalde en zei dat het de schuld van de socialisten is – ik heb niet de gewoonte om zo te spreken –, is het feit dat uitgerekend jullie onze minister aanvallen met te zeggen dat zij geen beleid voert, dat ze alleen maar bespaart, en dat ze tegen een klimaatbeleid is. Dan zeg ik: wacht eens even. Ik zou een aantal opiniestukken van mevrouw Van Brempt kunnen voorlezen waarin zij mijn en andere ministers allerlei baldadigheden tegen het klimaatbeleid en een groene-energiepolitiek toeschrijft. Het is uitgerekend deze minister die al meermaals – ook in haar beleidsbrief – heeft verklaard dat zij groene energie wil blijven steunen. Maar ze wil dat wel op een rationele manier aanpakken. Zij wil dat niet doen door het geld uit de mensen hun zakken te halen, en als die leeg zijn, het uit hun spaarpot te halen. U brandt die voluntaristische aanpak af. Wel, dan bouw ik een verdediging op. Want het klimaatdebat gaat over de wil om iets te veranderen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Mijnheer Schiltz, u hebt het over de wil om iets te veranderen. Ik stel alleen maar vast dat uw partij en uw fractie al

enkele keren van mening is veranderd. Voorzitter, kunnen de heren Schiltz en Somers de Handelingen ontvangen van de besprekingen van het Energiedecreet, van december 2012?

Ik zit hier lang genoeg om het mij te herinneren. Bij de bespreking heeft mevrouw De Knop namens de Open Vld-fractie het wijzigingsvoorstel dat de subsidiëring voor zonnepanelen terugschroefde en de onrendabele top wegsaneerde, afgebrand als was het ketterij en ze voorspelde het einde van de zonnepanelensector. Vandaag moeten we allemaal vaststellen dat die zonnepanelensector niet dood is. Integendeel, toen is er een einde gemaakt aan die onrendabele top en vandaag spreken we nog altijd van een duurzame investering in die sector. Die is toen, met uw goedvinden op dat moment, mee mogelijk gemaakt, maar op het moment dat er een bijsturing nodig was, gaf uw fractie niet thuis. *(Applaus bij sp.a)*

De heer Bart Somers (Open Vld): Mijnheer Van Malderen, uw redenering is toch wel erg krom.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Ik citeerde uw fractiegenote.

De heer Bart Somers (Open Vld): Wij – wij trouwens niet alleen, ook de collega's van Groen – hebben in de vorige legislatuur vanop de oppositiebanken regelmatig gewaarschuwd voor het totaal uit de hand lopen van de kosten van de subsidiëring van de zonnepanelen. Uw minister droeg daar de verantwoordelijkheid voor. Ze heeft vijf jaar lang als een struisvogel de kop in het zand gestoken, met het gevolg dat we vandaag met een onvoorstelbaar grote factuur van 1,7 miljard euro per jaar zitten. Die factuur zullen we nu moeten wegwerken. Dat is een hypotheek. Dat is een fout beleid van het oversubsidiëren van zonnepanelen, dat de mensen veel geld zal kosten. *(Applaus bij Open Vld)*

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Mijnheer Somers, het is niet omdat u het vaak herhaalt dat het de waarheid is. Het is niet omdat u het gelooft dat het ook klopt. In twee keer is die subsidiëring gereduceerd en totaal weggewerkt, en daarvoor is één minister verantwoordelijk geweest. Dat is mevrouw Van den Bossche, punt.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem (Open Vld): Men verwijst hier naar Handelingen van december 2012. Ik was daar ook bij. Mijnheer Van Malderen, wat u nu zegt, is niet correct. Ik heb in mei 2010 hier vooraan gepleit voor het meteen verlagen van de groenestroomcertificaten. Iedereen die toen in het parlement was, was daar getuige van, zelfs vlak voor de verkiezingen! Onze fractie was dus zeer duidelijk! Wij wisten dat er oversubsidiëring was. Uw minister wist het ook! Uw toenmalige energiespecialist, de heer Martens, wist het ook, want het stond in de sp.a-nota. Er is echter een jaar niets gebeurd, niets, omdat men binnen de regering niet overeenkwam! Het Energiedecreet is een jaar later goedgekeurd, met als gevolg dat er nu een schuld is van 1,7 miljard euro, door het getalm van uw minister. Alle gezinnen, alle mensen die vandaag geen zonnepanelen hebben, gaan dankzij sp.a de rekening betalen!

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): We hebben nu een mooi rondje uitgevochten over wiens schuld het was. *(Opmerkingen van de heer John Crombez)*

Nu wil de heer Crombez een rondje uitvechten over wie er begonnen is. Ik heb er al bijna spijt van dat ik naar het Vlaams Parlement ben gekomen. *(Opmerkingen)*

Dat was ironie.

We voeren vandaag dit debat opnieuw omdat een aantal mensen het op de agenda hebben gezet. Onze fractie heeft veel respect voor het engagement dat deze mensen hebben getoond. De Klimaatzaak is een knap initiatief. We moeten daar niet flauw over doen: het gaat niet over elf bekende mensen die hun gezicht nog eens in de boekjes willen hebben. Dat is ondertussen een veel grotere groep mensen. De strijd die zij willen aangaan, is lovenswaardig. Mijn fractie is evenzeer van mening dat het instrument misschien niet het meest ideale is. Wij zijn geen voorstander van een 'gouvernement des juges', een regering van rechters die bepaalt wat er moet gebeuren. Beleidsbeslissingen moeten door het beleid worden genomen, en dan ook het liefst in een federaal of een Vlaams Parlement, een democratisch parlement worden bediscussieerd.

Natuurlijk mogen we ook niet de fout begaan het initiatief van deze mensen weg te sussen. Wat dat betreft, is er hier en daar toch wel wat ruis op de lijn gekomen. Een mooi christelijk gezegde luidt dat men eerst de balk uit het eigen oog moet halen alvorens naar de splinter in dat van een ander te zoeken. Of een van de woordvoerders van het initiatief al dan niet beter of minder goed zijn best doet om het klimaat te redden dan de dames en heren ministers of de collega's, lijkt me dus eigenlijk minder belangrijk.

De essentie is dat ons klimaatbeleid er een is waarbij we draagvlak zoeken, niet alleen met actiegroepen, maar ook met burgers en bedrijven, individueel of collectief, al naargelang, maar zeker ook met steden en burgemeesters. De rol van steden en lokale overheden in een klimaatbeleid kan niet worden onderschat.

Na de top van Kopenhagen, die niet de meest succesvolle was, zijn een aantal geïnspireerde burgemeesters gaan samenzitten. Ze dachten dat het voor grote landen misschien te moeilijk was om ineens een zwaar engagement aan te gaan en dat zij, als vertegenwoordigers van het lagere niveau, het niveau dat dichterbij de mensen staat, op zoek konden gaan naar manieren om toch aan de slag te gaan en ervoor te zorgen dat het klimaat en het milieu er op verbeteren. Zij hebben dan het Convenant of Mayors afgesloten, een soort contract tussen burgemeesters om in de steden op zoek te gaan naar quickwins – of hoe je het ook wilt noemen –, naar manieren om een stad, een wooneenheid op zo'n manier in te richten dat je grote klimaatwinsten kunt boeken.

Dat initiatief ondersteun ik ten zeerste. Ik werp het veel lof toe. Het kan een belangrijk voorbeeld zijn van hoe je het klimaat moet aanpakken, namelijk niet alleen met grote toppen en engagementen, hoewel die ook belangrijk zijn. Er is verwezen naar de verschillende internationale instrumenten. We zijn geen eiland in de wereld, zeker niet. Maar we mogen ons ook niet verstoppen achter de brede internationale context. Wat we zelf doen, kunnen we ook beter doen en daardoor ook de steden betrekken.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Mijnheer Schiltz, ik vind uw insteek over de lokale besturen zeer interessant. Collega's, als u naar www.klimaat.be surft, vindt u een overzicht van alle steden en gemeenten die lokaal heel dynamisch en ambitieus bezig zijn met die klimaatthematiek. Daar zijn ook heel wat grote steden bij. Collega's, velen van u zijn ook lokaal zeer actief als schepen of burgemeester. U kunt zien dat onder andere Genk, Gent, Antwerpen en Leuven zich hebben geëngageerd om klimaatneutraal te worden.

De heer Sanctorum vraagt naar quickwins en wat er op korte termijn kan gebeuren. Ik wil de minister vragen waarom ons Vlaams Klimaatfonds niet kan worden aangewend om die lokale besturen te ondersteunen in de opmaak van hun Klimaatbeleidsplan.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mevrouw Taeldeman, ik dank u voor de zeer nuttige toevoeging.

Collega's, het beleid kan een aantal instrumenten uitrollen en een aantal impulsen geven. Deze regering doet dat ook binnen haar budgettaire marge. Ik zeg dit tegen mijnheer Crombez, maar hij is er blijkbaar niet meer. Misschien heb ik hem weggejaagd.

Het stimuleren van de omslag naar een economie waar propere producten goedkoper zijn en waar de vervuiler mee betaalt, is natuurlijk een belangrijk element. Het is de kern van de zaak waarover het in het beleid gaat. Alleen kunnen wij dat beleid niet enkel vanuit het parlement, vanuit de regeringscenakels voeren. Zoals ik al zei, moeten we dat samen met steden en gemeenten doen, maar ook met de industrie en met individuen. We moeten de creativiteit van de mensen stimuleren om samen met ons na te denken hoe we die omslag kunnen maken.

Collega's, de omslag naar een economie waarbij de bedrijven en producten proper zijn en beter voor het milieu, zorgt voor groei en welvaart. Mijnheer Sanctorum, het hoeft inderdaad niet altijd pijn te doen. Het kan er ook voor zorgen dat, in plaats van moeilijk op te boksen tegen economische grootmachten, net deze regio een topregio kan worden van innovatie in dergelijke propere producten. Op die manier kunnen we weer een stapje vooruitgaan en meer welvaart voor onze burgers teweegbrengen. Op die manier, collega's, wordt klimaat een zaak van welvaart en vrijheid, niet alleen nu maar ook voor onze kinderen. Ik dank u. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Schiltz, u maakt een goede analyse. We moeten niet wachten op de dynamiek van de internationale klimaattoppen en van de Verenigde Naties. We mogen veel verwachten van de lokale besturen. Dat klopt allemaal. Maar in dit parlement en dit debat ging het in de eerste plaats over het Vlaamse klimaatbeleid. Dan stel ik opnieuw de vraag: wat doen we met ons klimaatbeleid? De andere fracties hebben daar telkens volgens hun insteek op geantwoord.

We stellen vast dat het onvoldoende is. Wat stelt Open Vld voor om een tandje bij te steken?

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega, ik heb dat onderdeel van mijn betoog bewust kort gehouden omdat er door anderen al naar verwezen is. Mijn partij levert de minister van Energie en die heeft ook al een aantal concrete maatregelen genoemd.

Groene warmte is een belangrijke maatregel. Het grootste deel van de uitstoot zit in het transport en de gebouwen. We willen het Vlaams Energiebedrijf hervormen tot leverancier en esco-leverancier (energy service company) van de Vlaamse overheid. Dat is een ingewikkelde term om te zeggen dat we een systeem hebben bedacht waardoor gebouwen van de Vlaamse overheid energiezuiniger kunnen worden. Dat zijn belangrijke elementen, net als het hervormen van het energieprestatiecertificaat waardoor er meer duidelijkheid komt om over het verbruik van huizen.

Ik kan zo doorgaan. Uiteraard moeten we meer inzetten op innovatie en moeten we de ambitie hebben om tegen 2050 een koolstofarme economie te krijgen zonder alles in het buitenland aan te kopen. U hebt de beleidsnota's ook gelezen, ik heb er een paar elementen uit geplukt die voor ons belangrijk zijn: energiebesparing, groene warmte, isolatie en innovatie.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Dat is nu net het grote probleem, mijnheer Schiltz. Met al die elementen, die vaak theoretische

beschouwingen zijn, komen we er niet. Dat is het grote probleem. We moeten inderdaad de ambitie hebben om naar een koolstofarme samenleving te gaan tegen 2050. Uiteraard! Wij zijn daar absolute voorstanders van! Maar met die ambitie op zich reduceert u natuurlijk geen CO₂-uitstoot. Vandaar mijn vraag. Ik blijf herhalen dat we blijkbaar in een ontkenningssfase zitten in het parlement en op de regeringsbanken. We zien niet in dat we onze doelstellingen niet zullen halen aan het ritme dat we vandaag aanhouden. Het is een heel spijtige vaststelling die ik vandaag moet maken.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Sanctorum, in het schoon Engels-Vlaams: 'you are barking up the wrong tree'. U merkt in de beleidsnota van de minister van Energie het engagement om de steun voor hernieuwbare energie te blijven volhouden, maar op een andere manier, zodat we die kunnen blijven dragen en zodat die geen gaten in de begroting slaat. Er is het engagement voor groene warmte. Warmte is 70 procent van ons energie-verbruik, elektriciteit slechts 30 procent. Het zijn heel concrete maatregelen.

Ik kan niet van België een microkosmos maken of van Vlaanderen een microregio die met Europa geen uitstaan heeft. Onze welvaart wordt nog altijd op handelsbalansen gecreëerd en dus moeten we ook daar de 'lead' blijven nemen om samen met Europa de klimaatengagements te krijgen zodat er gelijke speelvelden komen voor bedrijven, niet alleen hier, maar ook in de rest van Europa.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, mijnheer Schiltz, ik kan het niet laten om ook een kleine toevoeging te doen. In Open Vld vind ik soms een bondgenoot. Dat gebeurt als het gaat over het progressieve, over de vooruitgang, over het innovatieve. Uw betoog overtuigt me absoluut niet deze keer. De grootste brok van uw betoog ging erover dat we de oversubsidiëring in de sector van de zonnepanelen moeten tegengaan omdat dat het draagvlak verkleint. Ik ben het daarmee eens, maar dat mag toch niet het energiebeleid van Open Vld zijn? Ik heb niet veel meer gehoord dan dat, het grootste deel van uw betoog ging daarover.

Maar waar zit uw partij? U hebt op alle vlakken en op alle niveaus de sleutel in handen. Op tax shift, het verschuiven van belastingen naar milieu, zegt uw partij neen. Ook als het gaat over het aanpakken van de bedrijfswagens, zegt uw partij neen. En op Vlaams niveau gaat uw partij ook nog eens de subsidies terugschroeven op het vlak van de hernieuwbare energie, van de isolatie.

U mag wel schieten op de rest. U mag de fouten van anderen benoemen, daar heb ik geen probleem mee. Maar waar zit uw klimaatbeleid? Ik zie het niet. U bent geen groene partij op dit moment. Ik vind dat jammer, want soms zijn we bondgenoten in het zoeken naar innovatieve, creatieve en alternatieve groene oplossingen.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mevrouw Meuleman, ik heb niet de ambitie om van mijn partij een groene partij te maken. Ik heb de ambitie om van mijn partij een oerliberale partij te maken en dat zo te behouden. Binnen een liberaal verhaal en een vrijheidsverhaal hoort een gezonde zorg voor het milieu en voor de generaties na ons. U hoeft die rekening voor mij niet te maken.

Als u zegt dat u mij alleen hebt horen afgeven op het vorige beleid, dan klopt dat niet. Ik kan u mijn betoog geven, het gaat om twee zinnestjes. Alleen ontploffen op dat moment een aantal mensen. Dat debat werd door anderen gevoerd, niet door mij. Ik heb duidelijk opgeroepen om een draagvlak te zoeken, om samen met de verschillende geledingen van de maatschappij uit te zoeken waar we nog

sneller kunnen gaan om een goed klimaatbeleid te realiseren. Alleen zijn er deze keer geen bakken en zakken vol geld om ertegenaan te gooien.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb een fundamentele vraag aan Groen. U zegt te willen spreken over de partijgrenzen heen en u vraagt aan een aantal collega's concrete maatregelen, maar wat doet u op lokaal vlak? Wanneer er actiegroepen zijn, bijvoorbeeld tegen windmolens of tegen het trekken van een ondergrondse kabel, dan is ook Groen daarbij betrokken. Is Groen dan plots tegen hernieuwbare energie? U moet eenduidig zijn in uw standpunt. *(Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde)*

De voorzitter: Mijnheer Sanctorum, we kunnen zo eindeloos bezig blijven. U kunt niet zeggen dat u vandaag uw ei niet hebt kunnen leggen.

Mevrouw Lieten heeft het woord.

Mevrouw Ingrid Lieten (sp-a): We kunnen zeker meer doen. We kunnen allemaal meer doen, ook ikzelf, als moeder, als burger, als politica. We moeten niet schijnheilig zijn en elkaar de zwartepiet toespelen. Laten we elkaar vooral de hand reiken. Laten we die open brief van de klimaat-BV's, zoals ze worden genoemd, omarmen en niet wegduwen. Zij verkondigen de mening van heel veel mensen die ongerust zijn. Zij vinden over meerderheid en oppositie heen dat de politici dat ernstiger moeten nemen. Laten we dus niet in de aanval gaan tegen deze burgers en tegen de natuurverenigingen maar met hun bezorgdheden aan de slag gaan. Dat zijn geen loze woorden, want ik wil hier meteen een concreet voorstel doen.

We kunnen meer doen. De klimaat-BV's vragen ons en de regering om binnen vier weken een concreet voorstel op tafel te leggen en een concrete overeenkomst te sluiten over de engagementen die de politiek zal aangaan. Meerderheid en oppositie, parlement en regering moeten de handen in elkaar slaan. Voorzitter, ik stel voor dat wij nu een uniek initiatief nemen en dat parlement en regering samen op basis van artikel 78 van ons reglement een commissie ad hoc oprichten om dat themadebat te houden. Daarin moet het door de BV's gevraagde voorstel van overeenkomst worden voorbereid waarover we dan in dialoog kunnen gaan.

Die commissie ad hoc is nodig omdat het klimaatplan niet alleen kan worden afgeschoven op de minister van Leefmilieu en Natuur. Ook de minister van Mobiliteit, de minister van Energie, de minister van Wonen en zeker ook de minister van Begroting moeten hier hun inbreng doen. Ik zal samen met mijn fractie een voorstel indienen in de commissie Leefmilieu om daar werk van te maken en niet langer over en weer te schieten naar elkaar.

Wanneer het gaat over begrotingen, zeggen wij vaak dat we onze verantwoordelijkheid moeten nemen en onze schulden niet mogen afwentelen op onze kinderen. Wat de milieuproblematiek, de leefkwaliteit, de gezondheid en de veiligheid van onze kinderen betreft, moeten we zeker onze verantwoordelijkheid nemen. Dat is een van de grootste uitdagingen die wij moeten aangaan om de toekomstige generaties veilig te stellen.

Zoals het er nu uit ziet, zijn we er onvoldoende in geslaagd om ons menselijk handelen, dat de oorzaak is van heel veel CO₂-uitstoot, terug te draaien. De klimaat-BV's hebben het over een aantal passages die zeer belangrijk zijn. Zo laat de klimaatverandering zich nu al voelen. Wereldwijd zijn er bosbranden en is er een verlies aan biodiversiteit. De oceanen verzuren en het zeeniveau stijgt. Gletsjers en poolkappen krimpen versneld. Volgens hen leeft de indruk dat het hier louter om een milieukwestie gaat, maar we weten allemaal dat het verder gaat en onze economie en de fundamenten van onze samenleving bedreigt.

Het is ook niet verstandig om de transitie naar hernieuwbare energie en efficiënter energiegebruik verder uit te stellen en ons daardoor ook nog eens afhankelijker te maken van de fossiele brandstoffen uit andere landen.

Verschillende collega's hebben aangegeven dat er al veel gebeurt, en dat is ook zo. De verschillende overheden in ons land nemen initiatieven. Er is gesproken over de gemeentebesturen en de burgemeesters die lovenswaardige initiatieven nemen. Ook verschillende provinciebesturen hebben een charter en actieplan uitgewerkt om CO₂-neutraal te worden. En ook de verschillende regeringen – of we nu in de oppositie of in de meerderheid zaten – hebben al heel wat maatregelen genomen: renovatiemiddelen voor de sociale huisvesting, ondersteuning van groene warmte, innovatie-initiatieven voor duurzame energie enzovoort.

Maar collega's, de overheid moet meer doen. Alle overheden moeten meer doen. Ik ben ervan overtuigd dat de overheid trekker moet zijn. Wij moeten allemaal samen die gedragsverandering trekken. Wij moeten het mogelijk maken. Het is net zo als met het rookgedrag: als de overheden niet hadden gewezen op de gezondheidsrisico's, als de overheden geen verbodsbepalingen hadden ingesteld op het roken in restaurants en cafés, zouden we dan staan waar we nu staan? Iedereen weet dat dat niet zo is.

De overheid moet dus trekker zijn, en we hebben daar instrumenten voor. Er is het Klimaatplan dat een goede basis is. Er staan heel veel goede maatregelen in, maar deze mogen geen vrome wens blijven, geen mooie zinnnetjes in een beleidsplan, geen mooie zinnnetjes in een regeerakkoord. We moeten effectief in middelen voorzien om die maatregelen op het terrein uit te voeren en versneld uit te voeren.

Deze regering moet in haar dagdagelijks beleid de juiste keuzes maken. De juiste keuzes zijn voor mij niet de afbouw van het openbaar vervoer, niet het vertragen van de investeringen in de zorginstellingen zodat ze geen energieduurzame gebouwen kunnen maken, niet het beperkt ambitieniveau voor het verbeteren van de fietsinfrastructuur, niet het fiscaliseren van de renovatiepremie waardoor oudere en alleenstaande mensen er helemaal geen gebruik meer van kunnen maken, niet de subsidies voor energiebesparende maatregelen terugschroeven, niet besparen op het Fonds voor Duurzame Stadsontwikkeling en ook niet besparen op de ecologiesteun voor de bedrijven. Dat zijn niet de juiste keuzes.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Mevrouw Lieten, u haalt de fiscalisering van de renovatiepremie aan. Ik heb twee bemerkingen. Het is bijzonder knap dat de hoogte van de renovatiepremie, ondanks de budgettaire moeilijkheden, dezelfde blijft. Het is toch wel een mooie verdienste om de impact op de investeringen zo klein als mogelijk te houden, om niet te zeggen te herleiden tot nul.

U haalt de renovatiepremie aan. Ik denk dat ik er niemand van moet overtuigen dat de belangrijkste maatregelen die we kunnen nemen, maatregelen zijn die het energieverbruik beperken. U weet evengoed als ik dat isolatie niet in aanmerking komt voor de renovatiepremie. Uw opmerking over de renovatiepremie in dit debat doet eigenlijk niet ter zake.

Mevrouw Ingrid Lieten (sp.a): Collega, de renovatiepremies zijn hervormd net om het energiezuinig maken van woningen mogelijk te maken. U gaat die maatregelen nu fiscaliseren. Dat wil zeggen dat mensen die investeringen doen, moeten prefinancieren en twee of drie jaar moeten wachten alvorens ze het geld via de belastingen terugkrijgen. Mensen die weinig belastingen betalen – bijvoorbeeld oudere mensen die net in huizen wonen die zeer oud zijn en niet energievriendelijk

zijn –, zullen vermoedelijk geen premie meer krijgen omdat er te weinig aftrek zal zijn.

Dit is gewoon een slechte keuze van de Vlaamse Regering. (*Opmerkingen van de heer Björn Anseeuw*)

Dergelijke keuzes zijn contraproductief. De vorige Vlaamse Regering heeft renovaties gestimuleerd. Dat beleid wordt nu teruggedraaid.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Mevrouw Lieten, u hebt eigenlijk geen antwoord gegeven op mijn opmerking dat de renovatiepremie hier niet ter zake doet. Het belangrijkste onderdeel van de energiebesparende maatregelen is de isolatie. De renovatiepremie kan hiervoor niet worden gebruikt.

Ik begrijp dat u hier de indruk wilt wekken dat de Vlaamse Regering al het geld van elke arme Vlaming wil afpakken. Dat klopt niet. De hoogte van de renovatiepremie blijft gelijk. Bovendien doet het hier niet ter zake. Dit is geen debat over de toestand van de bouwsector. Het gaat hier om de CO₂-uitstoot. Isolatie is in dit verband veruit de belangrijkste energiebesparende maatregel. De renovatiepremie had daar in het verleden geen impact op. Dat is nu nog het geval en dat zal ook in de toekomst zo blijven.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, dit klopt niet. Als we nagaan welke werken voor de renovatiepremie in aanmerking komen, merken we dat twee belangrijke ingrepen een directe impact op het energieverbruik van een woning hebben.

In de eerste plaats gaat het om de vervanging van de centrale verwarming. De investeringen in hoogrendementsketels worden wel degelijk terugbetaald. In de tweede plaats gaat het om de investeringen in nieuwe ramen. Dat is een belangrijke investering in energiezuinigheid. Wie in superisolerende ramen investeert, krijgt ten gevolge van de renovatiepremie zelfs meer terug. Het klopt niet dat de renovatiepremie geen impact heeft. De renovatiepremie is wel degelijk een hefboom.

De heer Rob Beenders (sp.a): De overheid reikt energie-efficiëntiepremies uit om mensen tot de plaatsing van isolatie en dergelijke aan te zetten. Wat de Vlaamse Regering in de begroting heeft gedaan, is heel erg. Uit de reguliere middelen is gewoon 48 miljoen euro voor de betaling van deze subsidies geschrapt. De Vlaamse Regering heeft verklaard dat ze veel op energie-efficiëntie wil inzetten. De Vlaamse Regering wil ervoor zorgen dat veel mensen daarvoor subsidies zullen aanvragen.

De vraag is enkel wie dat zal betalen. Het wordt gewoon aan de factuur van de energieleverancier toegevoegd. Dat is wat de Vlaamse Regering heeft gedaan om de energie-efficiëntie te stimuleren. De Vlaamse Regering neemt de financiële verantwoordelijkheid niet op. Ze voegt elke week iets anders aan de factuur toe en dat mogen we niet vergeten.

Mevrouw Ingrid Lieten (sp.a): Het klimaatplan is een goede basis. De Vlaamse Regering mag dan wel geen contraproductieve maatregelen nemen of de klok terugdraaien. Om de maatregelen in het klimaatplan uit te voeren, moet er natuurlijk geld zijn. Het Klimaatfonds moet worden gespijsd.

We weten allemaal dat we er toe nu toe niet in zijn geslaagd een overeenkomst over de burden sharing tussen de verschillende deelregeringen en de Federale Regering tot stand te brengen. Dat is een moeizaam proces.

Minister, ik hoop dat u er, samen met uw ambtsgenoten, snel in zult slagen een akkoord te bereiken. Ik hoop dat u erin zult slagen de sfeer te doorbreken. Iedere regering onderhandelt steeds om zo weinig mogelijk te moeten doen. Hierdoor is die patstelling ontstaan.

Dat geld voor het Klimaatfonds is dringend nodig om de juiste keuzes te maken en om de interne preventieve en curatieve maatregelen te financieren die we gebruiken om ons energieverbruik naar beneden te halen. Ik denk dan aan de investeringen in de renovatie van sociale woningen en aan de uitbouw van de renovatiepremies, van de groene warmte, van de elektrische mobiliteit, van het openbaar vervoer en vast en zeker ook van de duurzame energieproductie.

Mevrouw Mercedes Van Volcem (Open Vld): Mevrouw Lieten, ik heb alle sympathie voor u, maar u staat hier te preken. Volgens u doen alle regeringen al jarenlang hetzelfde. Iedereen onderhandelt steeds om zo weinig mogelijk te moeten bijdragen. U zou zich moeten schamen. Tot een vijftal maanden geleden was u zelfs viceminister-president van de Vlaamse Regering. De recente maatregelen die u hebt aangehaald, hebben nog geen effect gehad. Waar we nu staan, is een gevolg van het beleid van een Vlaamse Regering waarvan u de viceminister-president was en waarin uw partij de minister van Energie en de minister van Wonen leverde.

Mevrouw Ingrid Lieten (sp.a): Mevrouw Van Volcem, ik heb de Vlaamse Regering op dit vlak niets verweten. Ik heb alle regeringen gevraagd de mantra te doorbreken om te onderhandelen om zo weinig mogelijk te moeten doen. Iedereen is in dat bedje ziek. Dat geldt ook voor uw partij, die deel van de vorige Federale Regering uitmaakte.

Laten we dat doorbreken. Laten we de middelen van het Vlaams Klimaatfonds prioritair gebruiken eerder om interne maatregelen te financieren die ons energieverbruik naar beneden kunnen halen, eerder om in de ontwikkelingslanden effectief klimaatprojecten op te zetten, dan het geld te gebruiken om daar zogezegd schone lucht te kopen, en laten we de middelen zeker en vast gebruiken om onze bedrijven te helpen om energiebesparende maatregelen te nemen eerder dan hen te compenseren voor de zogezegd verhoogde elektriciteitsfactuur. Die keuzes moeten we maken.

Het is niet alleen een zaak van het klimaat. Er wordt altijd gezegd dat die maatregelen niet genomen kunnen worden omdat de concurrentiekracht van de bedrijven daardoor wordt afgezwakt en mensen hun job zullen verliezen. Ik geloof echt dat heel veel van onze bedrijven dankzij onze universiteiten en onderzoeksinstituten fantastische nieuwe technologieën hebben om energiezuinig te werk te gaan, om minder energie te gebruiken in het productieproces. Laten we die vernieuwende bedrijven kansen geven om hun technologieën in de markt te zetten en de oude technologieën weg te duwen. Dan zullen we in Vlaanderen ook jobs creëren dankzij onze innovatieve bedrijven en zullen we een positieve bijdrage leveren aan de klimaatdoelstellingen. Dat is absoluut een zaak van concurrentiekracht in positieve en niet in negatieve zin.

De open brief is ondertekend en bijgetreden door duizenden Vlamingen. Men heeft in de aanhef ons allemaal samen aangesproken. Het gaat over 'de politici': wij allemaal samen. Laten we samen de handschoenen opnemen en zeggen dat we de noodkreet begrijpen, dat we meer kunnen en zullen doen. Laten we die verantwoordelijkheid opnemen voor onze kinderen en kleinkinderen. Ik zal met vuur ons voorstel in de commissie verdedigen om volgens artikel 78 gezamenlijk een initiatief te nemen en gezamenlijk met een antwoord te komen naar het middenveld en de natuurverenigingen. We moeten absoluut moed tonen om nu te handelen. Act now!

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, dames en heren, ik ga ervan uit dat iedereen in het halfrond goed Nederlands begrijpt, goed kan lezen en mijn antwoord op de open brief dan ook goed heeft gelezen.

Natuurlijk begint alles bij het beleid: het beleid dat ik als politica moet voeren, het beleid dat de Vlaamse Regering moet voeren. Dat heb ik in de brief zo geschreven en dat heb ik gisteren en vandaag al een aantal keren herhaald. Die verantwoordelijkheid nemen we ook op, en die neem ook ik als politica op. Ik heb dat de afgelopen legislatuur gedaan en ik zal dat ook deze legislatuur verder doen. We zullen ons dus verder inzetten om de klimaatdoelstellingen effectief te halen en op die manier het engagement dat we zijn aangegaan ten aanzien van Europa te halen.

Het is goed dat die elf bekende Vlamingen het klimaatthema opnieuw op de publieke agenda hebben geplaatst. Het is ook goed dat dit hier in het parlement aanleiding geeft tot een debat, een debat dat er misschien al veel vroeger had moeten zijn. Een actualiteitsdebat over klimaat is iets wat we misschien wel wat gemist hebben toen we over de Septemberverklaring hebben gediscussieerd.

Ik heb gisteren en vandaag vooral veel emoties omtrent het klimaat gehoord, en daarom is het goed dat we ook aandacht hebben voor de feiten, de effectieve feiten, de objectieve cijfers die we ook in de jaarrapporten terugvinden die jaarlijks in het parlement worden ingediend en besproken.

Wanneer we terugkijken naar de eerste Kyotoperiode, 2008 tot 2012, dan stellen we inderdaad vast dat Vlaanderen de reële uitstoot van broeikasgassen met bijna 8 procent heeft verminderd. Daarmee haalde Vlaanderen inderdaad ruimschoots de doelstelling van 5,2 procent. De daling van de broeikasgasuitstoot toont dat de Vlaamse aanpak effectief resultaat oplevert. Deze daling toont aan dat het gevoerde beleid loont. Er is wel degelijk beleid en het heeft ook effectief resultaat op het terrein: geen vrijblijvende aankondigingen maar wel doelgerichte maatregelen die haalbaar, betaalbaar en ook maatschappelijk aanvaardbaar zijn.

De uitdaging waar we nu voor staan, is de volgende periode, de doelstelling 2020. Ook daarvoor voorzien we in beleid. Samen met de collega's uit de vorige legislatuur keurden wij in juni 2013 het Vlaams Klimaatbeleidsplan goed. Dat loopt van 2013 tot 2020, dus een beleid op lange termijn dat ervoor zorgt dat er op lange termijn wordt nagedacht, dat er een visie is en er effectief beleid wordt gevoerd. Er gaat in dat plan heel veel aandacht naar het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. Dat staat in het luik Mitigatieplan. Daarnaast is er ook een Adaptatieplan. Dat plan gaat effectief over de maatregelen die we moeten nemen om nu al voor de voelbare klimaatsverandering ook bij ons in Vlaanderen de nodige maatregelen te nemen.

Dat plan is niet zomaar iets dat van bovenaf is opgelegd. We zijn heel doordacht te werk gegaan en we hebben aan de hand van verschillende klimaatconferenties en rondetafelgesprekken het ruime middenveld betrokken bij de opmaak van dat Klimaatbeleidsplan. Jaarlijks wordt een voortgangsrapport opgemaakt en de resultaten worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering en besproken in het Vlaams Parlement.

Natuurlijk is het goed dat je een Klimaatbeleidsplan hebt, maar je moet ook middelen hebben, je moet ook instrumenten en centen hebben om er iets mee te doen. Daarom hebben we beslist om een uniek instrument in het leven te roepen: het Vlaams Klimaatfonds. Op dit moment zit daar 38 miljoen euro in. 20 miljoen euro uit dat fonds wordt gebruikt om intern beleid te voeren voor heel concrete, geselecteerde maatregelen. We hebben gekeken hoe efficiënt ze zijn,

welke maatregelen het meest vermindering van uitstoot van broeikasgassen opleveren en met hoeveel centen we minder uitstoot kunnen realiseren. Op basis daarvan hebben we een ranking gemaakt en zijn er een aantal quickwinmaatregelen geselecteerd.

Collega's, ik heb vandaag tot vervelens toe de vraag gehoord hoe het daarmee staat. We zouden de doelstellingen niet halen. Ik wil dat formeel ontkennen. Ik heb de lijst maatregelen bij. Ik kan een aantal voorbeelden geven van maatregelen die al zijn genomen. We hebben bijvoorbeeld in november 2013 beslist tot de grondige renovatiepremie voor sociale huisvesting, inclusief warmtepompen die worden geïnstalleerd, ten belope van 7,8 miljoen euro. Die middelen zijn overgemaakt aan huisvesting. Daar wordt gebruik van gemaakt. U zegt dat dat nog niet helemaal is doorgestort. Uiteraard, als een dergelijke maatregel wordt ingevoerd, moeten die sociale huisvestingsmaatschappijen zich daar ook op organiseren en moeten ze projecten indienen. Die middelen zijn overgemaakt, zijn ter beschikking en zullen effect hebben op het terrein.

Hetzelfde geldt voor een bijkomende maatregel, namelijk de verhoogde isolatiepremie. Wanneer je tegelijkertijd spouwmuurisolatie en hoogrendementsglas plaatst, kun je een verhoogde premie krijgen. We hebben daar maar liefst 3,7 miljoen euro voor uitgetrokken. In 2014 zijn er nog bijkomende maatregelen: energieconsulenten voor onroerend erfgoed, energieconsulenten voor de landbouw, energiebesparingen in de gebouwen van het onderwijs, logistieke consulenten voor mobiliteit en elektrische laadpalen die worden geïnstalleerd op de parkeerterreinen van het Vlaamse Gewest. In december zullen bijkomende maatregelen worden goedgekeurd. Het gaat over bijkomende energieadviseurs en een aantal pilootprojecten aangaande restwarmte in de glastuinbouw, investeringssteun voor kleinschalige vergisting en de uitbouw voor walstroominfrastructuur voor de binnenvaart. Dus doen alsof er niets gebeurd is, is natuurlijk niet correct.

Mijnheer Sanctorum, als u zegt dat u op dit moment geen resultaten ziet, is dat toch wel een beetje populistisch. U weet heel goed dat in het Klimaatbeleidsplan die maatregelen zijn opgelijst en dat de reductie aan CO₂-uitstoot die daarin is opgenomen, gaat over de periode 2013-2020. We zijn vandaag 2014, en u zegt dat u nog geen resultaat ziet. U moet natuurlijk ook goed lezen wat er in dat plan staat en wat de intenties van de Vlaamse Regering zijn.

Collega's, er is het Klimaatbeleidsplan, maar bijkomend kunt u in mijn beleidsnota lezen dat wij samen verder aandacht zullen hebben voor het klimaatbeleid. Wij zullen bijkomend beleidsoverschrijdende maatregelen nemen. We geloven bijvoorbeeld in initiatieven die genomen worden door de lokale besturen. Dat staat ook heel uitdrukkelijk in mijn beleidsnota. Daarin wordt bijvoorbeeld verwezen naar de burgemeestersconvenanten die we willen ondersteunen.

Het klopt dat er binnen België nog geen akkoord is over de lastenverdeling voor 2020. Ik maak mij sterk, collega's, nu we opnieuw een Federale Regering hebben die niet meer in lopende zaken is, dat wij op korte termijn opnieuw gesprekken zullen voeren om daaruit te geraken.

We hebben het Klimaatbeleidsplan, we hebben de interne verdeling in België, en natuurlijk willen we ons ook in een Europese context verder solidair engageren. Europa heeft ambitieuze doelstellingen voor 2030. Wij zullen die doelstellingen op een solidaire en evenwichtige manier invullen. Momenteel is Europa zelf nog bezig om die ambitie te vertalen in een wetgevend kader. Dat is een belangrijk signaal dat Europa geeft, ook naar de rest van de wereld.

Tot slot kom ik bij het punt dat mij door sommigen blijkbaar wat kwalijk wordt genomen. In antwoord op een publieke dagvaarding heb ik geschreven dat niet

alles de schuld van de overheid is, dat de overheid uiteraard een beleid moet uittekenen, wat we ook doen, maar dat de overheid ook niet alle problemen zal oplossen. Klimaatactie is meer dan alleen maar een aangetekende brief sturen naar een kantoorgebouw in Brussel. Het is ook meer dan een Klimaatbeleidsplan opstellen. Het heeft ook te maken met initiatieven die mensen zelf nemen – in eigen boezem kijken en kijken wat we allemaal zelf kunnen doen. Ik ben zeer blij om hier vandaag te horen dat iedereen ervan overtuigd is dat klimaat een zaak is van iedereen en van ons hier allemaal.

Het gaat er dus niet om dat we elkaar met het vingertje wijzen, dat we elkaar processen aandoen, dat we elkaar voor de rechtbank dagen. Ieder van ons moet bij zijn of haar gewoontes durven stil te staan en kijken waar het nog beter kan. Dat kan met grote dingen en met kleine dingen, maar op die manier kunnen we ook bijkomend het verschil maken.

Collega's, ik zal mijn verantwoordelijkheid als minister blijven nemen. Ik zal mij ook blijven inzetten voor de klimaatproblematiek in Vlaanderen, maar ook in Europees verband en mondiaal. Ik zal blijven pleiten voor ambitieuze, maar tegelijk ook realistische doelstellingen. Ik zal een gericht beleid blijven voeren. Ik ben ervan overtuigd dat ik daarvoor verder op de steun kan rekenen van mijn collega's in de Vlaamse Regering, want het is een gezamenlijk engagement dat wij ook gezamenlijk zijn aangegaan. Ik heb er alle vertrouwen in dat ieder van ons overtuigd kan worden om het verschil te maken. Ik dank u. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer John Crombez (sp-a): Minister, ik wil mijn repliek beginnen met een klein punt, dat eigenlijk wel de essentie is. We hebben daarstraks twee fracties horen zeggen: we gaan niet het geweer van schouder veranderen omdat BV's een actietje doen. De ene fractie verwoordde het nogal grof, de andere sloot zich daarbij aan. Met wat u op het einde van uw betoog zei, hebt u zich eigenlijk aangesloten bij die twee fracties, de Vlaams Belangfractie en de N-VA-fractie, door te zeggen dat je niet het klimaat maakt door een brief te sturen naar een kantoor in Brussel.

Waarom is dat nodig, minister? Ze hebben vandaag zelf uitgelegd dat ze de hand reiken. Er is vanuit de oppositie gevraagd om dat initiatief te omarmen. Er gaan zelfs voorstellen zijn om een antwoord te geven op die vier weken. Laten we dat doen, met meerderheid en oppositie.

Waarom is het nodig om nog eens een patat te geven aan een initiatiefje van BV's die een briefje naar een kantoor in Brussel sturen? Er zijn steeds meer burgers die zich daarbij aansluiten. Als ze de hand reiken, is het dan zo moeilijk om die te omarmen? Waarom is het nodig om nog eens een sneer te geven? Minister, vindt u die uitgestoken hand iets dat je moet aanpakken, of sluit u zich aan bij de N-VA en het Vlaams Belang, die zeggen dat het niet is omdat elf BV's een actie ondernemen, dat we moeten reageren?

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, ik heb de indruk dat u een nieuw mea culpa hebt geslagen, namelijk die voor de kleinzerige uitval naar de BV's. Dat vind ik nog positief, want eigenlijk zegt u dat het in de eerste plaats toch het beleid is dat het verschil moet maken. Daar ben ik nog tevreden mee.

Minister, u zei dat u heel veel emotie hebt gezien. Dat klopt. Ook van mijn kant. Ik ben emotioneel over dit dossier en ik heb daar ook geen probleem mee, want die emoties zijn gebaseerd op de feiten. Ik bekijk de feiten en zie dat het klimaatbeleid niet de goede weg opgaat. Dat is ook wat de burgers en de initiatiefnemers van de Klimaatzaak doorhebben. We hebben het door, we voorzien het. En ja, daar worden we emotioneel van.

Als u spreekt over de maatregelen van 2013-2014, dan verwijt u mij dat ik veel te vroeg evalueer. Minister, u hebt die maatregelen aangekondigd als quickwins, die meteen effect kunnen hebben in de periode 2013-2014. Maar wat zien we? Het heeft verdorie veel meer tijd nodig. Meer dan de helft is nog altijd niet gerealiseerd. Mijn berekening, die vandaag inderdaad in De Morgen is gepubliceerd, is gebaseerd op wat u hebt geantwoord tijdens de begrotingsbesprekingen toen het ging over klimaatbeleid. Het is dus een heel objectieve benadering. Ik wil ze u gerust geven. Het is punt voor punt gebaseerd op wat u hebt geantwoord in de commissie.

De burgers hebben het door, de politici in dit parlement hopelijk ook. Als er een aantal burgers zijn die de kracht hebben om zelfs naar het gerecht te stappen om klimaatbeleid af te dwingen, dan vind ik dat knap. Ik hoop dat de meerderheidspartijen CD&V, Open Vld en de N-VA dezelfde kracht kunnen tonen op basis van de democratische macht die ze bij de verkiezingen hebben gekregen. Jullie zijn verkozen om beleid te voeren, wij zijn verkozen om oppositie te voeren. We zullen jullie blijven aanspreken, we willen samen met u aan tafel zitten om concrete oplossingen uit te werken. Maar het moet vooruit, laat ons het nu doen.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Crombez, u verdraait mijn woorden enigszins. Het is natuurlijk schitterend dat er een burgerinitiatief is genomen. Alles wat het draagvlak kan verbreden, is welkom. Maar hier in dit parlement moeten we meer doen dan aan steekvlampolitiek. Het klimaatdossier moet hier altijd hoog op de agenda staan, ook op ogenblikken dat er geen 'Klimaatzaak' is, dat er geen burgerinitiatief is. Dat is wat ik eigenlijk wilde zeggen. Als u dat zo niet hebt begrepen, kan dat aan mij liggen, maar ook aan u.

Mevrouw Ingrid Lieten (sp.a): Mijnheer Vandaele, natuurlijk moeten we niet aan steekvlampolitiek doen. Het initiatief dat die BV's hebben genomen, gesteund door de natuurverenigingen en ondertussen ook door heel veel andere Vlamingen, geeft aan dat ze aanvoelen wat wij in alle eerlijkheid ook weten, dat het niet genoeg is, dat we meer moeten doen.

Minister, het zou niet goed zijn om vandaag na dit debat tot de orde van de dag over te gaan.

Minister, daarom denk ik dat het niet goed zou zijn indien wij vandaag na dit debat overgaan tot de orde van de dag. Indien wij duidelijk zouden laten blijken aan de mensen dat wij ons gesprekje hebben gehad, dat wij het debat hebben gevoerd, en dat wij nu weer gewoon overgaan naar zoals het gisteren was. Ik vraag u heel concreet of u bereid bent om ook vanuit de regering mee te werken aan het initiatief om over de partijgrenzen heen en over de grenzen tussen parlement en regering heen de dialoog aan te gaan met de natuurverenigingen en om samen een concreet engagement voor te bereiden, zoals zij dat hebben gevraagd.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Mevrouw Lieten en mijnheer Crombez, het ontgoocht mij dat u het in de hele discussie vooral hebt over de aanpak van en de houding ten aanzien van de actie van die BV's. Ik denk niet dat die BV's om een knuffel vragen. Ik denk niet dat zij vragen dat wij hen hier zullen omarmen. Ik denk dat zij vragen om concrete punten en concrete realisaties. Minister Schauvliege heeft er een aantal genoemd: de houding ten aanzien van het Klimaatfonds, de start van federale onderhandelingen, energiebesparende maatregelen. Maar ik heb in uw hele verhaal daarnet, mevrouw Lieten, geen enkel concreet vernieuwend punt gehoord. U hebt geen verhaal over klimaat, en dat hebben die BV's nodig.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik heb de indruk dat een aantal leden van de oppositie zeer selectief luisteren of lezen. Mijnheer Crombez, ik heb daarnet heel uitdrukkelijk gezegd dat ik het goed vond dat het initiatief van de elf BV's het klimaatdebat en de aandacht voor klimaat opnieuw aanwakkert. Ik heb dat al een aantal keren gezegd. Ik heb dat daarnet zeer uitdrukkelijk herhaald op het spreekgestoelte.

Mijnheer Sanctorum, u zegt dat ik een mea culpa sla. Maar dat is het beleid. Ik heb nooit iets anders gezegd. In mijn bijdrage staat dat het beleid belangrijk is, maar ook dat er meer is dan alleen maar de staat. Ook het geheel en het bewustzijn zijn belangrijk.

Mevrouw Lieten, u weet dat we het Klimaatbeleidsplan na heel veel overleg tot stand hebben gebracht, na heel veel rondetafels met het ruime middenveld. U was daar bij. Ik sta volledig achter alle initiatieven die dat middenveld betrekken bij het beleid. Wij hebben altijd gezegd dat het Klimaatbeleidsplan de verdienste heeft dat het over een lange termijn een visie ontwikkelt en een beleid uitstippelt. Maar wij hebben ook altijd gezegd dat wij elk jaar een voortgangsrapport moeten opmaken en bekijken wat de resultaten zijn en waar we kunnen bijsturen. Dat was initieel de intentie en dat zal ook zo blijven. Wij zullen nu waarschijnlijk in de eerste helft van 2015 het nieuwe rapport over de uitvoering van het Klimaatbeleidsplan voorleggen aan de Vlaamse Regering. Het zal ook uitvoerig worden besproken in het Vlaams Parlement, met hoorzittingen en dergelijke. Dan zullen wij zeer graag daarover debatteren. Dan zal ook de regering zelf een analyse maken van hoever we staan en van welke bijkomende maatregelen we kunnen en moeten nemen. Dat is telkens in evolutie. Het is nooit anders geweest. Dat is van in het begin de bedoeling geweest.

Al mijn collega's in de Vlaamse Regering nemen bijkomende initiatieven. Er staan er trouwens heel wat opgelijst in het regeerakkoord. Ze zijn vandaag aan bod gekomen. Het Klimaatbeleidsplan is niet zomaar iets statisch, dat te nemen of te laten is gedurende al die jaren. Het zal gaandeweg worden bijgestuurd en aangepast. Uiteraard staan wij open voor elke dialoog en elk debat dat in alle transparantie op basis van objectieve gegevens in het parlement zal worden gevoerd. *(Applaus van de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *Sp.a, Groen en de meerderheid kondigen aan een motie te zullen indienen.*

De moties moeten uiterlijk om 17 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.30 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.41 uur.*

ACTUELE VRAAG van de heer Koen Daniëls tot mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de wildgroei aan studierichtingen in het secundair onderwijs

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Collega's, minister, deze week zei Jos Van Der Hoeven van de Christelijke Onderwijscentrale (COC), in de kranten dat we toch nog eens moesten nadenken over onze vrijheid van onderwijs, of die nog wel betaalbaar was. Meer bepaald bracht hij aan dat kleine studierichtingen enorm veel geld kosten en dat die middelen beter op een andere manier kunnen worden besteed. Ik vind dat hij daar een punt heeft, en dat vindt mijn fractie ook. Het zijn kleine richtingen omdat er weinig leerlingen in zitten, maar we hebben in ons secundair onderwijs ook nog richtingen die noch goed voorbereiden op het hoger onderwijs, noch goed voorbereiden op de arbeidsmarkt.

In de dagen nadien ontstond er een tweede discussie, namelijk over de minimumpakketten. Die zijn in het leven geroepen om kleine richtingen in het licht van de vrije keuze overeind te houden.

In het Masterplan hervorming secundair onderwijs zijn een aantal maatregelen opgenomen, waaronder screening van de opleidingen. Dat wil zeggen: in welke mate zijn die opleidingen inhoudelijk een voorbereiding op een vervolgtraject? Minister, de screening van warmte en koeling, handel en één richting die me nu ontgaat, zou nu ongeveer afgerond moeten zijn. Welke maatregelen gaat u nog nemen, al dan niet op korte termijn, om te zorgen dat die versnippering van de studieopleidingen wordt tegengegaan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, mijnheer Daniëls, ik wil eerst en vooral iets rechtzetten. Het is niet zo dat er in de laatste jaren een wildgroei aan studierichtingen ontstaan is. In de voorbije legislatuur is eigenlijk heel zuinig en sober omgesprongen met nieuwe studierichtingen. Deze actuele vraag komt nu waarschijnlijk aan bod naar aanleiding van een vraag van de heer De Meyer na een aantal publicaties.

Tot op vandaag bestaan er in de tweede en derde graad secundair onderwijs 367 studierichtingen. Er is geen stijging vergeleken met vroeger, dat is een gegeven. We hebben in het kader van het masterplan secundair onderwijs afgesproken om die studierichtingen onder de loep te nemen en in kaart te brengen hoeveel leerlingen erin zitten, hoe de verdeling per provincie zit, of ze vooral arbeidsmarktgericht zijn of vooral gericht op verdere studies.

Ze zijn eigenlijk al bijna allemaal gescreend door de administratie. Het enige wat nog moet gebeuren is de kwaliteitstoets door het agentschap. Als die klaar is – en ik verwacht dat in de eerste maanden van 2015 –, kunnen we zoals afgesproken, bekijken waar we die richtingen moeten positioneren. Zijn er richtingen die we beter kunnen rationaliseren omdat er te weinig leerlingen zijn? Of doen we dat beter niet? De administratie onderzoekt niet alleen welke richtingen er bestaan, maar ook welk type leerlingen kiest voor die richtingen en wat ze doen na het secundair onderwijs.

Mijnheer Daniëls, we moeten stapsgewijs werken. Fase één is de screening, in de volgende fase kijken we naar de rationalisatie. We moeten het aanbod over heel Vlaanderen bekijken en dan beslissen of er strengere normen nodig zijn of niet. Ik wil nu niet vooruitlopen op het debat en de resultaten van de kwaliteitstoets en de screening afwachten. Ik verwacht die begin volgend jaar. Tegen het

volgend schooljaar zouden we al een beetje resultaten kunnen zien van de nieuwe ordening.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik ben blij dat ik u niet hoor zeggen dat we de vrijheid van onderwijs gaan afschaffen. De heer De Meyer heeft inderdaad de vraag gesteld over de minimumpakketten: 16 miljoen euro is veel geld. Ik wil daaraan twee elementen toevoegen. Een: de commissie die over een publiek net gaat, heeft een advies uitgebracht. We moeten eens kijken wat dat inhoudt, met het oog op een efficiëntere besteding van onze schaarse onderwijsmiddelen. Twee: in het regeerakkoord staat een passus over de vrijekeuzeleerlingen. Een leerling van het gemeenschapsonderwijs krijgt boven op een subsidiëring ten belope van 100 procent ook nog eens 3 procent, ten gevolge van de vrije keuze. In het regeerakkoord staat dat we die vrije keuze onder de loop zullen nemen. Hoever staat het daarmee? Houdt de commissie die over een publiek net gaat, zich daarmee bezig?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de vrijheid van onderwijs is fundamenteel voor mijn fractie. Het is wel een complex gegeven. Om het in beeldspraak uit te drukken: het is een betoverend woud waarin men alleen maar kan verdwalen. Al enkele jaren stel ik vragen over het gebruik van de omvang en de kostprijs van de minimumpakketten. In antwoord op een recente vraag antwoordde u dat u in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs zult nagaan of de modaliteiten niet kunnen worden aangepast. Ik geef u enkele voorbeelden van wat op 1 september ingang vond en nog door uw voorganger is toegestaan. Textiel en chemische technieken heeft in de derde graad gemiddeld één leerling. Textiel heeft in de tweede graad gemiddeld één leerling. Dentaaltechnieken en suprastructuren heeft in één net één leerling. Ik zou nog andere voorbeelden kunnen geven. Minister, dit is in 2015 niet meer te verantwoorden. Ik hoop dus dat u dringend bijkomende maatregelen neemt.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, de beleidsnota die we aandachtig hebben gelezen, zullen we morgen bespreken. Voor mijn fractie is het belangrijk dat de rationalisering van het aantal studierichtingen gebeurt op basis van een goede screening. Anno 2014 kunnen we het ons niet permitteren om studierichtingen te laten bestaan die op de arbeidsmarkt geen toekomst hebben of niet voor een doorstroming naar het hoger onderwijs zorgen. Ik denk dat we het daarover eens zijn. Ik ben ook blij dat de heer Daniëls het belang van de vrije keuze herbevestigt, en dat de beleidsnota zich in dezelfde zin uitdrukt. Voor mijn fractie is het belangrijk dat respect voor de vrije keuze wordt opgebracht. In sommige persverklaringen wordt de vrije keuze afgedaan als een relict uit vervlogen tijden. Wij staan erop dat respect wordt opgebracht voor mensen die kiezen voor een officiële, neutrale school. Het evenwicht tussen een efficiënte organisatie van het secundair onderwijs en de garantie van een aantal vrijheden en vrije keuzes in het onderwijs is voor ons een historisch verworven evenwicht dat niet zomaar op een blauwe maandag kan worden verbroken. Daar moet men ernstig over nadenken, met respect voor eenieders vrijheid.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Mevrouw Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik ben erg blij dat het engagement om het secundair onderwijs grondig te hervormen, wordt bevestigd. 'Grondig' betekent inderdaad dat we voor leerlingen en ouders een duidelijker en transparant pakket kunnen aanbieden. Een pakket dat geen oerwoud van studierichtingen is waaruit kan worden gekozen, zodat elk talent, ook al in de eerste graad, wordt gestimuleerd. Dat is een goede keuze. Een

minder goede zaak is de intentie om netoverschrijdende samenwerking – wat nochtans voor rationalisering kan zorgen – moeilijker te maken of af te schaffen. Dagelijks zeggen mensen op het terrein – directies en leerkrachten – me dat ze graag een beroepsrichting in het gemeenschapsonderwijs en een technische richting in het vrij onderwijs willen inrichten en daartoe willen samenwerken, maar steeds opnieuw op de netten botsen. De netten willen die samenwerking niet. Ik denk dat dit zorgt voor verspilling. In 2014-2015 moeten we met een moderne, actief-pluralistische bril naar het onderwijs kunnen kijken, en niet met een katholieke of een neutrale bril.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik wil me graag aansluiten bij de vorige sprekers. We hebben in de vorige legislatuur bijna 150 miljoen euro moeten besparen op Onderwijs. Nu komt daar 200 miljoen euro bij. In de klassen, in het basisonderwijs, bij de leerkrachten is er geen ruimte meer om te besparen. Wel is er nog ruimte bij die honderden richtingen, vooral in de laatste jaren, waar zeer weinig leerlingen zitten. Daar is er toch nog wel wat verspilling. Het lijkt me dus vrij dringend dat u inderdaad werk maakt van die matrix en van die hervorming van dat onderwijs.

Het moet echt mogelijk zijn om de ideologie, met die vrijheid van onderwijs, die natuurlijk belangrijk is, en de pragmatiek enigszins met elkaar te verzoenen. Het kan niet dat men overal in de laatste jaren technische richtingen en beroepsrichtingen, die duur zijn, waar men veel materiaal nodig heeft, inricht. Het moet echt worden bekeken om dat regionaal te organiseren. Het moet mogelijk zijn om tot een verzoening te komen tussen vrijheid van onderwijs en efficiëntie. Maak daar dus ook werk van.

Minister Hilde Crevits: Dit is misschien een uniek moment: ik denk dat we het hier min of meer eens zijn over wat er op alle banken wordt gezegd. Ik herhaal nog eens mijn woorden. Ik heb het zelfs niet gehad over de vrijheid van onderwijs, omdat ik ervan uitga dat die door niemand in vraag wordt gesteld. Ik heb gezegd dat het over 367 studierichtingen gaat die vandaag bestaan. Dat is de tweede en de derde graad: ik heb de eerste graad nu niet meegenomen. Dat is te veel. Dat is echter niet het gevolg van een beleid van de jongste vijf jaar. Dat is een historisch gegroeide situatie. We kunnen daarin snoeien, maar moeten dat met verstand doen. We moeten die screening dus wel hebben. Ik kan vandaag onmogelijk zeggen dat we een bepaalde studierichting met één leerling schrappen. Dat zou ook niet goed zijn. Je hebt immers opvolgende studierichtingen, als er een voortraject is. Er zijn heel veel redenen waarom bepaalde richtingen bestaan. Vandaar dus die screening, waarmee mijn administratie met heel veel zorg omgaat. Als die eenmaal klaar is, dan zullen we het debat met kennis van zaken kunnen voeren.

Ik voel hier kamerbreed dat iedereen het ermee eens is dat we moeten, mogen en kunnen rationaliseren. Als men zegt dat het niet moet, dan vindt men minstens dat het moet kunnen. Dat is ook ten bate van ouders en van leerlingen, ten bate van de transparantie. Mijnheer Daniëls, dat debat zullen we over een paar maanden ook perfect kunnen voeren, want de screening zal klaar zijn voor het volledige pakket, niet voor dat beperkte aantal richtingen waarnaar u hebt verwezen. Zo zullen we dat debat dan ook volledig kunnen voeren.

Wat de netoverschrijdende samenwerking betreft, hebt u verwezen naar het onderzoek naar één publiek net. Ik heb al tweets van mevrouw Meuleman gezien waarin ze vraagt waar dat onderzoek blijft, waarin ze zegt dat ze dat niet krijgt. De simpele reden is dat het nog niet is afgewerkt. De onderzoekers zijn dat aan mij komen voorstellen, op mijn kabinet. Ik heb een aantal bijkomende vragen

gesteld. Ze hebben dan gezegd dat ze dan nog even opnieuw... *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

Mevrouw Meuleman, ik heb het niet in de pers gebracht. We voeren hier vandaag ook een debat over uitspraken in de pers die ik niet heb gedaan. Dit is dus nog niet opgeleverd. Ik kan alleen maar onderzoeken verspreiden aan het parlement als ze opgeleverd zijn. Mijnheer Daniëls, dit komt er dus aan. Zodra dit is opgeleverd, bezorg ik het u. De voorzitter van dit parlement heeft me inderdaad ook al gevraagd waar dat onderzoek blijft. Hij doet zijn werk. Perfect. Maak u geen zorgen. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

Volgende week is niet vorige week. Ik kan natuurlijk geen onderzoek doorsturen als het mij niet is bezorgd. Als er aanvullende vragen worden gesteld en de onderzoekers zeggen zelf dat ze graag nog hun onderzoek willen aanpassen aan de hand van de vragen die zijn gesteld, dan hebben ze voor mij het volste recht om dat te doen. Ik heb er ook geen belang bij om dat bij mij te houden. Het is trouwens een interessant document om mee te werken.

Wat de samenwerking op het terrein betreft, verrast het me een beetje dat men zegt te worden tegengewerkt. Ik krijg heel veel signalen uit alle netten, niet alleen uit het publieke net, maar ook uit het vrije, dat er inderdaad in het kader van de hervormingen of modernisering die worden doorgevoerd, wordt bekeken hoe er efficiënt op het terrein kan worden samengewerkt, ook tussen de netten. Mevrouw Gennez, bezorg me dus gerust uw voorbeelden waaruit blijkt dat het de netten zijn die alles blokkeren. Ik voel daar ook wel beweging, maar het is voor mij ook wel cruciaal dat de vrijheid van onderwijs kan blijven bestaan in haar totaliteit.

Collega's, over een paar maanden wordt het debat dus zeker gevoerd. Mijnheer De Meyer, u hebt drie voorbeelden gegeven. Uw opmerkingen neem ik met heel veel plezier en zorg mee, maar sta me toe straks te werken aan de hand van cijfers over alle studierichtingen, en te bekijken hoe we op de best mogelijke manier tot rationalisaties kunnen overgaan.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Ik ben blij dat we eindelijk een beslissing kunnen nemen over die kleine klassen. In het kader van netoverschrijding moeten we toch minstens proberen om binnen het publieke net tot meer rationele zaken te komen.

Vrije keuze? Ja, maar dan wel op een betaalbare manier. Daarover zullen we een debat moeten voeren. We moeten afwegen hoe we dat invullen: 4, 6 of 8 kilometer. We moeten kijken naar de extra normen, de voordeelnormen. Het landschap nu is wat het is.

Die normen zijn momenteel zeer degressief. Op een bepaalde manier geeft dat incentives om al dan niet eerst op te starten en een en ander zo klein mogelijk te houden. Dat moeten we bespreken in het verdere debat dat we zullen voeren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van de heer Ward Kennes tot mevrouw Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het inzetten van deurwaarders door de minister tegen stakingspiketten aan de gebouwen van de Vlaamse overheid

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, collega's, er gaat een golf van sociale onrust door het land, met provinciale stakingen en binnenkort ook nationale. Er zijn situaties uit het verleden gekend waarbij stakingen soms uit de hand liepen of waarbij conflicten heel lang aansleepten. Daarbij is men dan naar de rechtbank gestapt en heeft men deurwaarders ingezet.

Maar bij de Vlaamse overheid verlopen die stakingen over het algemeen rustig. Iedereen kent de spelregels. Meestal gebeurt dat op een rustige manier, waarbij de ene ervoor kiest om te staken en de andere om te werken.

Het is redelijk nieuw dat de minister bevoegd voor bestuurszaken in dezen deurwaarders stuurt om vaststellingen te doen.

Minister, waarom gebeurt dit nu wel? Welke conclusies verbindt u aan de vaststellingen die gebeurd zijn door de deurwaarders die door u werden uitgestuurd?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Kennes, ik moet een aantal zaken verduidelijken. Afgelopen week ben ik heel duidelijk geweest. Er bestaat zoiets als staken, maar er bestaat ook zoiets als het recht op werken.

U hebt het in uw vraagstelling zelf ook aangehaald: mensen kunnen er bewust voor kiezen te staken, maar ze moeten er ook voor kunnen kiezen te werken.

Wat is er concreet gebeurd? Bepaalde leidende ambtenaren hebben mij gecontacteerd, in eerste instantie vorige week toen er een staking was in Antwerpen en Limburg, om te zeggen dat er bij de Vlaamse administratieve centra (VAC's) niet alleen stakingspiketten aanwezig waren, maar dat ook de toegang geblokkeerd was, met kettingen of dwanghekkens. Zij hebben mij gevraagd om iets te doen. Ik heb hun geantwoord dat ik op een heel serene en anonieme manier een deurwaarder zou sturen om bepaalde zaken vast te stellen. Dat is dan ook in alle anonimiteit en sereniteit verlopen.

Deze vraag is gebaseerd op feiten die zich anderhalve week geleden hebben afgespeeld. Als ik mezelf op de borst had willen kloppen en tonen hoe stoer ik was, zou ik daar toch zelf over hebben gecommuniceerd? Ik heb er niets over gecommuniceerd omdat ik het niet op de spits wilde drijven. Ik respecteer het recht op staken, maar ik respecteer ook het recht om te willen werken. Want natuurlijk zijn er binnen de Vlaamse overheid ook ambtenaren die niet gesyndiceerd zijn en geen verlof willen nemen, maar gewoon willen werken. Dus hebben wij, op vraag van de leidend ambtenaren, de deurwaarders gestuurd om vaststellingen te doen. Voor alle duidelijkheid: ik neem daarvoor de politieke verantwoordelijkheid. Die deurwaarders hebben processen-verbaal opgesteld. Vooralsnog ben ik niet van plan om verder iets te doen met die processen-verbaal. Ik heb gewoon vaststellingen laten doen. Ik denk dat het nuttig was om dat te doen.

De heer Ward Kennes (CD&V): Maar zo weet ik natuurlijk nog niet wat de vaststellingen waren.

Ik vind het goed dat de minister zegt dat het de bedoeling was om het op een serene manier aan te pakken. Ik constateer dat ze daarover niet zelf heeft gecommuniceerd. Het is natuurlijk wel in de media gekomen. We hebben er alle belang bij dat de sociale dialoog alle kansen krijgt, dat we als overheid dat overleg zo goed mogelijk laten verlopen en mee het kader creëren om in deze verhoudingen op alle mogelijke manieren bij te dragen tot een goede sociale dialoog. Dat is in ons eigen belang en ook in het belang van de doelstellingen van de regering en van de werking van de openbare diensten.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, het is zoals de heer Kennes zegt: in het verleden is het nog niet vaak gebeurd dat er een deurwaarder werd gestuurd. Ik hoor van de minister dat het is gebeurd op vraag van een aantal leidende ambtenaren die schrik hadden dat werkwilligen niet op hun werkplek zouden geraken.

Wanneer stakingen rustig verlopen zoals blijkbaar het geval was anderhalve week geleden, wordt dit dan een structurele maatregel? Zullen op regelmatige tijdstippen bij stakingen deurwaarders worden ingezet? Of zal het alleen gebeuren op vraag van bepaalde leidende ambtenaren?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor (sp.a): Voorzitter, collega's, de heer Kennes begon zijn betoog met de woorden dat er een golf van sociale onrust door ons land gaat. Dat klopt.

Minister, als u dan deurwaarders stuurt naar stakersposten, dan is dat pure provocatie. Als mensen staken, dan hebben ze daar redenen voor. Ze zijn kwaad, ze zijn bang en ze zijn verontwaardigd. Het feit dat regeringen over een meerderheid beschikken, kan geen excuus zijn om alles door de strot van de mensen te duwen. Het verschil, minister, tussen de werkgevers en een minister, is dat een minister als politicus de sleutel in handen heeft om de kwaadheid, de schrik en de verontwaardiging weg te nemen.

Maar wat doet u? Uw enige vorm van communicatie is het sturen van deurwaarders. Laat me toe om te zeggen dat dit geen geruststellende vaststelling is. In plaats van vanuit uw ivoren toren in Brussel mensen te provoceren en te intimideren, zou u beter oor hebben voor de ongerustheid bij de mensen.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

De heer Bert Maertens (N-VA): Minister, collega's, het is natuurlijk zo dat er een stakingsactie is, ook de komende weken. Daar kan op twee manieren op worden gereageerd. Het kan in alle sereniteit zoals nu gebeurt. Wij respecteren natuurlijk dat mensen ontevreden zijn en dat ze staken. Het is hun goed recht.

Het is evengoed een recht, mijnheer De Loor, bijna een grondrecht, dat mensen hun job kunnen en mogen uitoefenen. Het is niet abnormaal dat een werkgever, en dat is de verantwoordelijke minister in dezen, er alles toe beweegt om mensen die kans te geven. Er is het recht om te staken, maar er is ook het recht om te werken. Een recht eindigt voor mij als de vrijheid van iemand anders wordt ingeperkt. Dat moeten we bestrijden. Als we horen, en dat blijkt ook uit de weergave in de pers, dat het in alle sereniteit is gebeurd, dan is dat absoluut geen olie op het vuur gieten. *(Applaus bij de N-VA)*

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, mijnheer Kennes, u vroeg welke vaststellingen concreet zijn gebeurd in Gent en Hasselt. Ik heb het recht op staken erkend, dat is heel duidelijk. Wilde ik het op de spits drijven? Absoluut niet. Hebben leidende ambtenaren mij de vraag gesteld om een gerechtsdeurwaarder te sturen? Ja, maar ik neem de politieke verantwoordelijkheid op mij, ik schuif de schuld dus niet door.

Wat is er vastgesteld in de processen-verbaal? In Gent en Hasselt waren er kettingen aangebracht aan de deuren. Bij stakingen heeft men het recht om een piket en dergelijke op te zetten, maar men heeft niet het recht om de toegang met een ketting af te sluiten. Het is in alle sereniteit en anonimiteit gebeurd. De

deurwaarders hebben zich zelfs niet bekendgemaakt. Wat de heer De Loor zegt, raakt dus kant noch wal. De deurwaarders zijn gewoon heel sereen en heel anoniem aanwezig geweest en hebben de vaststellingen gedaan. Niet meer en niet minder. Het is heel vredevol verlopen. (*Opmerkingen van de heer Kurt De Loor*)

Ik vind het wel belangrijk, mijnheer De Loor, u wellicht niet. Er is zoiets als recht op staken. Ik erken dat, ik kan dat 100 keer blijven herhalen, ik zal dat blijven herhalen en ik meen het oprecht. Er is ook zoiets als recht op werken. Vlaamse ambtenaren die niet bij een vakbond zijn aangesloten en geen dag verlof willen nemen, hebben ook het recht om het gebouw te kunnen binnengaan als ze effectief willen werken. Ik vind dat redelijk belangrijk.

Mijnheer De Meulemeester, u hebt me gevraagd wat ik in de toekomst nog zal ondernemen. Ik wil de zaken absoluut niet op de spits drijven. Ik heb u al gezegd, mijnheer Kennes, als ik het op mijn conto had willen schrijven, quod non, ik er dan wel zelf over had gecommuniceerd. Het is op de ene of de andere manier in de media geraakt. Ik werd opgebeld met de vraag of het inderdaad zo is dat ik deurwaarders heb gestuurd. Ik kan dan niet liegen natuurlijk, een week na datum. Ik heb dus gewoon gezegd: "ja, het is inderdaad zo". Ik ga niet vooruitlopen op de zaken, dat is niet goed, het zou alles alleen maar op de spits drijven.

We hebben in de commissie al gezegd dat we een cao afsluiten in het kader van de EVA Integratie en Inburgering. Het sectorcomité XVIII is gisteren bijeengekomen voor de overdracht van de 2800 personeelsleden van het federale naar het Vlaamse niveau. We moeten dat doen met respect en begrip voor de syndicale organisaties. Ik heb ook verschillende complimenten gegeven.

Ik wil de zaken zeker niet op de spits drijven. Als ik dat had willen doen, dan had ik dat zelf gecommuniceerd. Ik blijf er echter bij: recht op staken, ja; recht op werken, ook ja. (*Applaus bij de NV-A en bij Open Vld*)

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, u erkent dat zowel de stakers als de werkwilligen rechten hebben. We hebben er alle belang bij om de sociale vrede te bevorderen. Ook elke schijn van provocatie wordt best vermeden. We moeten het overleg alle mogelijke kansen geven. Soms zijn er symbolische acties waarbij de voordeur wordt afgesloten. Mensen die het gebouw kennen, kunnen op een eenvoudige manier wel via een andere deur binnen geraken.

Ik weet natuurlijk niet in detail wat de vaststellingen waren. Vaak gaat het echter om symbolische acties. We hebben er alle belang bij om alle mogelijk acties die nog op stapel staan, zo goed mogelijk te laten organiseren en zo sereen mogelijk te laten verlopen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van de heer Chris Janssens tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de noodkreet van Zorgnet Vlaanderen inzake een dreigende prijsstijging voor de woonzorgcentra

ACTUELE VRAAG van mevrouw Elke Van den Brandt tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de prijzen van de woonzorgcentra

ACTUELE VRAAG van de heer Jan Bertels tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de

noodkreet van Zorgnet Vlaanderen met betrekking tot de dagprijs voor rusthuizen**ACTUELE VRAAG van mevrouw Griet Coppé tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de betaalbaarheid van woonzorgcentra**

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): De heer Peter Degadt, gedelegeerd bestuurder van Zorgnet Vlaanderen, heeft deze week een noodkreet geslaakt over de prijzen in rusthuizen. Hij vreest immers dat een verblijf in een rusthuis 20 procent duurder dreigt te worden waardoor de prijzen zouden stijgen van gemiddeld 50 naar meer dan 60 euro per dag, en dat ten gevolge van de besparingen van de Vlaamse Regering op renovaties of nieuwbouw van woonzorgcentra. Door die prijsstijging dreigen een aantal ouderen uit de sociale boot te vallen omdat ze het niet meer kunnen betalen, terwijl we allemaal ouder zullen worden en langer en meer zorg nodig zullen hebben.

Helaas hebben onze ouderen geen BV's die brieven schrijven om op te komen voor betaalbare rusthuizen, hebben zij geen vakbonden die keet schoppen om voor hun rechten op te komen en dreigen ze dus niet gehoord te worden. Vandaar ook deze vraag aan u in dit parlement.

Gisteren zei de heer Degadt in De Ochtend op Radio 1: "Gaan we een sociaal Vlaanderen hebben waar de overheid haar verantwoordelijkheid neemt of is dat niet mogelijk om budgettaire redenen? Dat is een keuze." Ik geef hem gelijk, minister, dat is inderdaad een politieke keuze. Welke keuze maakt u? Kiest u voor een sociaal Vlaanderen waar alle ouderen een gegarandeerd recht op zorg hebben of wordt de zorg alleen nog toegankelijk voor diegenen die het zich kunnen permitteren?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Minister, het was inderdaad een noodkreet. Ofwel moeten de prijzen worden verhoogd, ofwel kan de kwaliteit niet worden gegarandeerd, ofwel kunnen geen nieuwe plaatsen worden gecreëerd, aldus Zorgnet Vlaanderen.

De eerste optie, een prijsverhoging, is voor Groen geen optie. Wie momenteel naar een woonzorgcentrum gaat, betaalt daarvoor gemiddeld 1500 euro per maand. Het gemiddelde pensioen ligt daar een pak onder, op 1300 euro. En dan hebben we nog niet gesproken over extra kosten zoals dokters, een bezoekje aan de kapper of medicijnen die daar nog bovenop komen.

Wat ook geen optie is, is inboeten op de kwaliteit. Uw eigen inspectie heeft vorig jaar een rapport gemaakt, een stand van zaken, van de situatie in de woonzorgcentra. Dat was ook een alarmkreet. Daaruit bleek ook dat het profiel van de mensen die in een woonzorgcentrum zitten, veranderd is. Mensen hebben veel meer zorg nodig. Er zijn ook veel meer dementerende mensen. De personeelsomkadering is daar niet op voorzien. Het personeel in woonzorgcentra werkt zich te pletter, maar komt er niet toe om de zorg te geven die nodig is.

Derde optie, het laten aangroeien van de wachtlijsten, is voor Groen ook niet bespreekbaar. Momenteel wachten mensen gemiddeld een jaar op een plek in een woonzorgcentrum. Een op de vijf mensen wacht meer dan een jaar om binnen te geraken in een woonzorgcentrum.

Minister, Zorgnet Vlaanderen vraagt aan u of ze de prijzen mag verhogen om zo de kwaliteit te garanderen en meer plaatsen te creëren. Ik hoop dat u zult antwoorden: "Nee, de prijzen kunnen niet omhoog. Ja, ik zal u de middelen geven om kwaliteit te blijven garanderen en nieuwe plaatsen te creëren." Minister, gaat u aan Zorgnet toelaten om de prijzen van de woonzorgcentra te verhogen?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, ik doe drie vaststellingen. Ik neem aan dat u het signaal van uw grootste partnerorganisatie Zorgnet Vlaanderen serieus neemt. Zorgnet trok aan de alarmbel, want door de besparingen van deze Vlaamse Regering, wordt men gedwongen om de rusthuisfactoren met 20 procent te verhogen, met meer dan 12 euro per dag, meer dan 360 euro per maand. Zoals de collega's al hebben gezegd, overschrijdt dit ruimschoots het gemiddelde pensioen van 1500 euro per maand.

De factuur die u legt bij de instellingen, wordt natuurlijk doorgeschoven naar de bewoners, naar de familie en de kinderen, de Vlaamse gezinnen. Ik hoop dat ik me vergis, maar ik zie een trend en een tactiek. Dit is hetzelfde verhaal als bij het onderwijs. Instellingen minder geld geven waardoor ze de facturen moeten doorschuiven naar de gezinnen. Men zegt nu dat het een stijging wordt van 20 procent, maar ik hoop niet dat u binnenkort zult zeggen dat het maar 19 procent was. Het zou cynisch zijn, ik heb het zelf gezegd.

U hebt in de media gezegd dat men niet ongerust moet zijn, want dat er een nieuw financieringsmodel komt. Minister, die ongerustheid bij de bewoners van de woonzorgcentra is niet weg. Een nieuw financieringsmodel, maar met welk budgettair kader, met welke maatregelen?

Minister, welke impact zullen de besparingen hebben op de rusthuisfactuur? Wat volgt er nog?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, we hebben allemaal de artikels van Zorgnet Vlaanderen in de pers gelezen. Ik ga ze niet herhalen, want de collega's hebben reeds voldoende gezegd.

Ik wil eerst en vooral verwijzen naar de resolutie van de vorige legislatuur die door het voltallige parlement, meerderheid en oppositie, werd goedgekeurd. Ze ging over de financiering van de infrastructuur voor ouderenvoorzieningen. Het voltallig parlement heeft toen gevraagd om een andere vorm van financiering uit te werken. Zorgnet heeft daarnaar verwezen omdat er nu een on hold is voor 2015 en eventueel voor 2016. Er is wel nog perspectief in de tweede helft van de legislatuur.

Minister, voor ons is het belangrijk dat de bewoner duidelijkheid heeft, dat de bewoner weet wat hij moet betalen. Als men ouder en hulpbehoevend is en als men moet worden opgenomen in een woonzorgcentrum, dan sluit men als het ware een contract af en weet men waaraan men toe is. Men moet de dagprijs betalen en in de dagprijs zit er uiteraard ook een verrekeningskost voor de infrastructuur. Het is altijd goed dat men weet wat er moet worden betaald.

Minister, zal de dagprijs voor de volgende jaren duidelijk zijn voor de bewoner? Zegt u dat u voor een vrije dagprijs gaat of zal de regering zelf een keuze maken en de dagprijs bepalen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, de Vlaamse Regering heeft vorige vrijdag in eerste lezing een besluit goedgekeurd om de procedure bij te stellen die moet worden gebruikt voor woonzorgcentra die een aanpassing van de dagprijs vragen. Die bevoegdheid prijsreglementering is een Vlaamse bevoegdheid geworden en vanaf 1 januari moeten wij die met de eigen administratie uitoefenen.

Zoals we dat voor het hele in te kantelen bevoegdheidspakket doen, proberen we de continuïteit te verzekeren. Dat betekent dat een aantal zaken moeten worden geregeld. Ik denk dan aan de brievenbus, de modaliteiten of de duur van de termijnen.

Naar aanleiding van deze zaak is de heer Degadt gecontacteerd. Hij heeft een bredere reactie gegeven. Zorgnet Vlaanderen stelt de wenselijkheid van een prijsreglementering in vraag.

Het Vlaams regeerakkoord is duidelijk. We zetten het bestaand beleid voort. Dit betekent dat de huidige aanpak van de dossiers inzake dagprijzen wordt gecontinueerd. In het verleden stond de FOD Economie hiervoor in. Nu moeten wij dit voortzetten. We zullen dezelfde criteria hanteren. Op dit vlak trachten we de continuïteit te waarborgen.

Het is niet de bedoeling dit systeem nu los te laten. In het Vlaams regeerakkoord staat echter duidelijk vermeld dat we in de loop van deze legislatuur een nieuw financieringsmodel voor de woonzorgcentra moeten ontwikkelen. Tot nu toe komt de financiering van het RIZIV. Het RIZIV betaalt de zorgkosten terug van de bij een mutualiteit aangesloten verzekerde die in woonzorgcentrum verblijft. Ook op dit vlak luidt de boodschap dat er niets verandert. We zorgen voor continuïteit.

We hebben maatregelen genomen om de groei van het aantal bijkomende plaatsen in het laatste kwartaal van 2014 en in 2015 te regelen. Om ervoor te zorgen dat het aantal plaatsen voortdurend kan blijven groeien, is die meeruitgave van 60 miljoen euro in de begroting voor volgend jaar opgenomen. Dit betekent dat er in het laatste kwartaal van 2014 en in 2015 3400 plaatsen zullen bijkomen. Het RIZIV telt steeds in kwartalen. De federale bevoegdheid is eigenlijk in september 2014 ten einde gelopen.

Dat is de huidige toestand. Het probleem dat de heer Degadt hieraan heeft gekoppeld, heeft betrekking op de investeringssubsidie. Een gedeelte van de sector, namelijk de social profit, kon op investeringssubsidies rekenen. Voor de commerciële sector gold dit niet. Een tijdje geleden heeft het Vlaams Parlement kamerbreed beslist dat aan dit systeem een einde moet komen. In het nieuw financieringssysteem, dat we in de loop van deze legislatuur moeten ontwikkelen, moeten we in een modaliteit voorzien om de infrastructuur los van de aard en de identiteit van de rechtspersoon te financieren.

Een aantal initiatieven hebben nog onder het oude regime een appel op de investeringsmiddelen gedaan. Ook die situatie is gekend. De Europese Commissie heeft geoordeeld dat het op die manier niet meer kan. Vanwege de interpretatie van het Europees Stelsel der Rekeningen (ESR) moet dit worden gecorrigeerd. Aangezien we budgettair over geen of heel weinig ruimte beschikken, is 2015 in dit verband een moeilijk jaar. We zullen hiervoor eenmalige investeringen of andere oplossingen voor deze precaire situatie moeten bedenken.

Vanaf 2016 zal de situatie er anders uitzien. Dan zullen we, onder meer met de organisatie van de heer Degadt, nagaan of we geen gebruik kunnen maken van de interessante voorwaarden op de financiële markten. De intresten zijn zeer laag. Misschien kunnen we een aantal alternatieve formules faciliteren. Hierdoor zouden we dan het klassieke systeem, dat we opnieuw zouden moeten invoeren om de investeringssubsidies te financieren, kunnen vervangen door andere

systemen die minder beslag op de publieke middelen leggen. We houden hierbij rekening met de situatie op de financiële markten en met de Europese context.

We zullen dit met veel partners bespreken. We zullen ook nagaan of dit binnen het Europees appel past. Wat de publieke investeringen betreft, moeten we nagaan of dit voor ons een opportuniteit is.

Uit de studie die we hebben laten uitvoeren, blijkt dat er waarschijnlijk een opportuniteit is om met minder middelen toch een impuls aan de nodige investeringen te kunnen geven. De studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) toont aan dat de procedure van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) vaak tot aanzienlijk hogere investeringskosten heeft geleid.

Er moeten bepaalde nuances worden aangebracht. We moeten immers appels met appels vergelijken. Het is niet altijd een zwart-witverhaal. Er zijn onder meer verschillen op het vlak van duurzaamheid en dergelijke. Toch zijn er voldoende aanleidingen om dit systeem kritisch te bekijken. Dit is trouwens ook de basis van de resolutie van het Vlaams Parlement geweest.

We zullen dit voortzetten. We zullen de budgettaire uitbreidingsmogelijkheden benutten voor diegenen die willen starten en over de voorafgaande vergunningen beschikken. We zullen de door de FOD Economie gehanteerde prijsreglementeringsaanpak continueren. We zullen onderzoeken hoe we diegenen die de Vlaamse overheid nog onder het oude regime om investeringssubsidies mochten vragen, op een andere manier kunnen helpen. We zullen dit in het ESR inpassen.

Uiteraard zullen we dan met de gebruikers, bewoners, vertegenwoordigers en andere stakeholders spreken over wat op middellange termijn moet gebeuren, namelijk een nieuw financieringssysteem.

Wat de heer Degadt ook heeft gezegd, is dat de zorgzwaarte van de bewoners in de woonzorgcentra evolueert en zwaarder wordt. De kwestie zal zijn of het nieuwe financieringssysteem voldoende aansluiting kan vinden op de financiering van de reële nood aan zorg van de bewoner. Met de animatiesubsidies zullen we al proberen om die meer te enten op de realiteit van de zorgzwaarte van de betrokken personen. Dat zal de grote uitdaging zijn. Hoe kunnen we de financieringstechniek meer enten op dat element, namelijk de reële zorgzwaarte? Dat is een pertinent signaal dat in het debat over de financiering moet worden meegenomen. Het zal een van de dragende parameters moeten zijn om ons financieringssysteem op af te stemmen. U weet dat het financieringssysteem in de Vlaamse sociale bescherming zal moeten worden ingekanteld.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de grootste koepelorganisatie slaakt een dergelijke noodkreet, een organisatie waarvan de ondervoorzitter een voormalig CD&V-minister van Welzijn is, een organisatie waarvan de gedelegeerd bestuurder provinciaal voorzitter is van CD&V en waarmee u – denk ik – wekelijks vergadert in het partijbureau. Als die het niet nodig vinden om hun kritiek intern te uiten binnen CD&V maar wel publiekelijk, dan is er meer aan de hand dan u vandaag wilt toegeven. Ik hoor in uw antwoord geen structurele en duurzame oplossingen voor datgene waar onze Vlaamse ouderen nochtans recht op hebben: betaalbare plaatsen in de rusthuissector.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u zegt dat u binnen de budgettaire marge eenmalige operaties zult doen in 2015, waarmee u eigenlijk zegt dat er geen geld is. Het is iets omfloerster, maar dat is de boodschap. Tegelijkertijd weet u – dat is door het kenniscentrum berekend – dat u 3500 bedden per jaar bij moet creëren. U zegt hier dat u daar de middelen voor plant. Ik val van mijn stoel want in uw eigen begroting vertrekt u van 1500 extra

plaatsen. Het Rekenhof heeft daar kritiek op gegeven en gezegd dat het onduidelijk was op welke manier dit zou worden behaald. De inschatting was dat de besparingen de nieuwe investeringen zouden ondermijnen. Op welke manier zult u zorgen dat, zonder dat de prijzen verhogen, de wachtlijsten in de woonzorgcentra zullen afnemen?

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, de reglementering van de dagprijs is oké. Inzake de continuïteit heb ik dezelfde vraag als mevrouw Van den Brandt. U hebt gelijk inzake de RIZIV-middelen, maar voor de investeringsmiddelen, het VIPA, heeft mevrouw Van den Brandt gelijk. Er zijn daar geen middelen voor opgenomen. U zegt dat er een uitbreidingsbeleid zal gebeuren met budgettaire ruimte. In het begrotingsstuk dat vandaag op de banken is neergelegd, staat echter een zinnetje dat u tot 2020, vergeleken met 2015, 8 miljoen euro meer zult uitgeven ten gevolge van het vooraf afgesproken besparingspad. Voorzitter, we vragen daar nu al 14 dagen duidelijkheid over, maar ook daar krijgen we van de regering voorlopig geen antwoord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U bent heel duidelijk dat de dagprijs niet zomaar zal worden verhoogd zonder daarin de bewonersraden van de woonzorgcentra gehoord te hebben. Wat de financiering betreft van bijkomende woonzorgcentra moet worden gezocht naar een nieuw systeem. Dat wordt een van de onderdelen van de Vlaamse sociale bescherming. Het zal natuurlijk zoeken zijn naar een goede oplossing, maar u refereert zelf aan de financiering voor de animatiewerking, waar rekening zal worden gehouden met de zwaarteprofielen van de bewoners. Ik denk dat dit ook hier het geval zal moeten zijn.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Mevrouw Martine Taelman (Open Vld): Minister, vanuit de Open Vld willen wij vragen om niet aan paniekzaaijerij te doen ten aanzien van de bewoners van de rusthuizen. Bij het ontwikkelen van nieuwe formules willen wij vragen dat er inderdaad rekening wordt gehouden met de conclusies van het HIVA-rapport (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving), namelijk dat het bouwen met het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) 31 procent duurder is per vierkante meter of 60 procent per bed, dan niet bouwen met VIPA. Dat leidt niet tot een daling in kwaliteit en niet tot een daling in de zorg. Wij willen dan ook vooral vragen dat er met een open geest naar een nieuw financieringssysteem wordt gekeken en we willen u heel erg ondersteunen in uw melding dat u vooral naar de zorgzwaarte gaat kijken. Want vooral daar zit de uitdaging: hoe kunnen we meer investeren in zorg voor de mensen, in zwaar zorgbehoevenden in plaats van eerder in stenen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans (N-VA): Minister, het is wel paniekzaaijerij maar het is wel belangrijk dat deze problematiek ook in de aandacht komt. Ik had liever gezien dat die in de aandacht kwam door de discussie die we hier de afgelopen weken al in de commissie hebben gevoerd naar aanleiding van de begroting en waarin alle elementen die u vandaag aanhaalt, ook aan bod zijn gekomen. Ik lees niet graag dat de dagprijs met 20 procent per persoon per dag zou moeten stijgen, want dat is gewoon niet waar, dat klopt niet.

We hebben de nieuwe bevoegdheid voor zorgfinanciering. We hebben het probleem van Europa inzake de alternatieve financiering voor de infrastructuur. Voor ons is het belangrijk dat we met alle partners, daar druk ik op, op een rustige manier gaan kijken hoe het financieringssysteem zowel naar infrastructuur als naar zorg op een evenwichtige manier kan worden uitgebouwd in de toekomst. Voor ons is het vooral belangrijk dat de kwaliteit van de zorg

daarbij een uitgangspunt is, alsook de betaalbaarheid van de zorg. Ik doe een oproep om allemaal samen mee te werken aan dat nieuwe systeem.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, een voor de bewoner betaalbaar verblijf in een woonzorgcentrum moet natuurlijk onze ambitie zijn. Dat is een heel belangrijke zaak. Het is heel duidelijk dat er belangrijke uitdagingen voor ons liggen. Het feit dat die zorgprofielen zwaarder worden, dat er meer zorg zal moeten worden gegeven, zullen we moeten trachten te beantwoorden in ons financieringsmodel. Het is niet zo dat het vandaag plots een issue is waar Vlaanderen nu plots de verantwoordelijkheid voor heeft.

Het RIZIV heeft vanaf februari 2013 geen RVT-statuten meer toegekend. Dat was geen Vlaamse aangelegenheid. Wij moeten kijken hoe in het nieuwe financieringssysteem deze zorgzwaarte op een goede manier kan worden verzekerd. Voor het RIZIV telt het laatste kwartaal van het jaar bij de begroting van het volgende jaar. Het budget van het RIZIV voor 2014 loopt tot september 2014. Wij hebben in onze begrotingen rekening gehouden met het feit dat wij voor het laatste kwartaal nog een aangroei van geraamd 1900 nieuwe plaatsen in woonzorgcentra zouden kunnen toelaten. We zullen zien hoeveel het er uiteindelijk zijn, want dat hangt af van de initiatiefnemers. Voor 2015 zijn er opnieuw 1500 rob-plaatsen (rustoord voor bejaarden) meegenomen. De juiste aantallen zullen we zien aan de hand van de meldingen die zullen binnenkomen van initiatiefnemers die aankondigen dat ze willen opengaan. Dan zullen we kijken hoe we eventueel met dat budget een adequaat antwoord kunnen geven op de noden die er zijn. Dat is de situatie op korte termijn.

Wat betreft de investeringssubsidies zijn we door Europa gevat om het bestaande systeem aan te passen. Ik heb nooit verborgen, en het staat met zoveel woorden in de beleidsnota, dat er voor 2015 wel degelijk een probleem is. We kunnen niets realiseren als we geen eenmalige middelen kunnen vrijmaken en dus zullen we dat voor precaire dossiers moeten doen. Ook daarbij wil ik nog eens zeggen dat de investeringssubsidies op dit ogenblik alleen gaan naar de social profit, niet naar de andere initiatiefnemers in de sector. We zijn ervan overtuigd dat met de huidige financiële situatie, de rentestand en dergelijke, we moeten kijken of we alternatieven kunnen aanbieden om deze initiatiefnemers toch te helpen in de investeringsopdrachten waarvoor ze staan.

Ik denk dat dat, gegeven de omstandigheden en met de zorg die we allemaal delen voor betaalbaarheid en kwaliteit, de beste aanpak is op dit moment. Ook het verzekeren van continuïteit voor de overgekomen bevoegdheden is een cruciaal gegeven.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u neemt de ongerustheid niet weg, want u geeft geen enkele garantie dat zorgbehoevende ouderen ook in de toekomst tegen een betaalbare prijs in een rusthuis een plaats zullen hebben.

De vragen die we vandaag niet beantwoord kregen, krijgen we misschien wel beantwoord als we volgende week dinsdagnamiddag, op 9 december, naar een afdelingsactiviteit van CD&V Zwevegem gaan. De seniorenafdeling van CD&V Zwevegem nodigt ons namelijk allemaal uit om te komen luisteren naar Peter Degadt, de gedelegeerd bestuurder van Zorgnet Vlaanderen, voor een gezellige gespreksnamiddag onder CD&V'ers. Misschien krijgen we daar wel de antwoorden die we vandaag niet hebben gekregen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik ben het er absoluut mee eens dat het nieuwe financieringsmodel rekening moet houden met de zorgzwaarte van de mensen. Vandaag is het voor het personeel in woonzorgcentra immers ploeteren, omdat ze met te weinig zijn om de zorg te geven die nodig is. Maar dat zal ook extra geld kosten.

Dat staat niet los van het feit dat we meer plaatsen nodig hebben. We willen onze ouders achterlaten zonder schuldgevoel, in een rusthuis waar ze de zorg krijgen die ze nodig hebben, maar we willen hen ook kunnen achterlaten op een plek waar ze terecht kunnen. Er staan momenteel duizenden mensen op een wachtlijst voor een woonzorgcentrum. Aan die mensen zegt u: nog eventjes wachten, want we hebben geen budget.

Er zijn kinderen die voor die ouders zorgen. Er zijn partners en burens die voor die ouderen zorgen. Tegen hen zegt u: we weten dat u die zorg opneemt, we weten dat dat te zwaar is, dat u het niet meer aankunt, dat ze beter naar een woonzorgcentrum zouden gaan, maar wacht nog eventjes.

De regeringen-Peeters I en II waren regeringen met wachtlijsten van wieg tot rusthuis. Ik heb de indruk dat ook de regering-Bourgeois wachtlijsten van wieg tot rusthuis creëert en behoudt. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, u hebt de onrust bij de bewoners en de gezinnen niet weggenomen, maar ook de onrust bij de instellingen niet. Ik kan u nu al voorspellen dat die 1900 bedden waarop u doelt met betrekking tot het laatste kwartaal van het RIZIV, er niet zullen komen, vanwege die onrust die er bij de instellingen heerst.

Er zijn alternatieven voor besparingen in de zorg. Wij snappen niet goed waarom u per se wilt besparen in zorg en welzijn.

Wij krijgen ook hier geen antwoord op de woorden die letterlijk in het document van de regering staan, dat door de regering is ingediend in het parlement, omtrent het geheime, afgesproken besparingspad inzake Welzijn. We weten dat het 247 miljoen euro is, maar blijkbaar is er nog iets meer en is dat nog altijd geheim en mag het parlement niet weten wat de regering daarmee bedoelt. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, in tegenstelling tot vorige collega's heeft de minister mij wel gerustgesteld. Ik heb van de minister vernomen dat de dagprijzen niet omhoog gaan zonder dat de bewoners eerst gehoord worden. Het contract dat met de bewoners is aangegaan bij het begin van de opname, zal dan ook ingelost worden.

We moeten meer streven naar de prijzen van een RVT-bed in plaats van de ROB-bedden, omdat die net beantwoorden aan de financiering van de zorgzwaarte-profielen waar de bewoners nu aan voldoen in woonzorgcentra. Het moet ons aller zorg zijn hoe we met de middelen die we aangereikt krijgen van het RIZIV, zorgen voor een nieuwe financiering van de ouderenvoorzieningen.

De voorzitter: Bij dezen wil ik mevrouw Van den Brandt en de heer Bertels feliciteren voor hun eerste optreden in dit halfrond. (*Applaus*)

De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van de heer Rik Daems tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de 400 miljoen euro Europese steun voor sociale aanpassingen en de Vlaamse cofinanciering

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rik Daems (Open Vld): Minister, vorige week donderdag twitterde Europees Commissaris Marianne Thyssen dat ze de dag daarna aan de Vlaamse Regering een kerstcadeau zou geven van 400 miljoen euro, om er mee voor te

zorgen dat oudere werklozen gemakkelijker opnieuw aan een baan zouden geraken, in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF).

Dan hebben we het in principe over het hele brede palet, waar ook opleidingen bij horen. De eerste vraag die opkomt, gegeven het feit dat een euro Europees geld voor anderhalve euro Vlaams geld telt, zo verneem ik uit de pers, is waar de Vlaamse Regering die 600 miljoen euro zal halen als ze daarin stapt, wetende dat die niet noodzakelijk uit de begroting moet komen. Het zou kunnen dat u akkoorden maakt met het bedrijfsleven. Ik zou graag een antwoord krijgen op deze kwestie, om zeker te zijn dat een budget van 400 miljoen euro niet verloren zou gaan in dit stuk van het doelgroepenbeleid. Het gaat hier toch maar over meer dan 50.000 oudere werklozen. Als u weet dat het budget van de VDAB 650 miljoen euro per jaar is, dan is dat ongeveer twee derde van dat jaarbudget dat we zouden kunnen krijgen.

Een tweede bedenking – minister, ik hoop dat u daar wilt in meegaan – is een heel simpele oude wijsheid: het is goedkoper een klant te houden dan een nieuwe klant te vinden. Het is dus goedkoper om iemand in een job te houden dan in een nieuwe job te brengen. Dat geldt nog veel meer voor een oudere werkloze, want als een oudere een job verliest, kost dat aan de overheid, zowel de Vlaamse als de federale, het meest.

Is het mogelijk dat we binnen het kader van wat mevrouw Thijssen ons aanbiedt en waarvan ik denk dat we er moeten op ingaan, creatief kunnen zijn om die middelen in te zetten, niet alleen om oudere werklozen zonder job op te leiden, maar om een on-the-jobtraining te geven in samenwerking met het bedrijfsleven, waardoor die oudere werklozen niet worden uitgestoten? Je maakt dan meteen een dubbelslag, want budgettair gezien zullen die mensen hun job behouden en hebben ze dus een zeker rendement voor de maatschappij, en worden ze geen kostenpost waar je nadien moet op inzetten om ze terug aan een baan te helpen. Enige creativiteit binnen het doelgroepenbeleid, dat vandaag een volledige Vlaamse aangelegenheid is en waar een groot budget tegenover staat, lijkt toch raadzaam. Als je dan leest dat de baas van Belfius, zelf een 56-plusser, in de krant zegt dat hij alle 56-plussers gaat buitengooien, dan zeg ik tegen hem: gooi uzelf buiten voor u dat met anderen doet. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Op die laatste opmerking zal ik niet reageren. Over Belfius heb ik niet direct iets te zeggen. Ik wil het wel hebben over de vraag die u hebt gesteld. Het gaat over het programma van het ESF 2014-2020 in opvolging van het ESF-programma 2007-2013. In dat laatste programma was er 500 miljoen euro gepland vanuit Europa en daar moest Vlaanderen 600 miljoen euro tegenover stellen. Dat is wel voor zeven jaar. U vergelijkt een jaar VDAB-budget met zeven jaar ESF. Daar moet u mee oppassen, want dat kan een verkeerde indruk geven.

De verhouding was 45 procent Europees geld en 55 procent Vlaams geld. In het nieuwe programma zijn er twee wijzigingen. De accenten liggen anders. Er is niet zozeer een accent op ouderen. Er zijn vijf thema's. De tweede wijziging is dat Europa 100 miljoen euro minder geeft. Het was 500 miljoen euro en dat wordt nu 400 miljoen euro voor die zeven jaar. Vlaanderen moet wel 600 miljoen euro blijven aanleveren. De verhouding wordt dus 60-40 in plaats van 55-45.

Waar halen wij die 60 procent? 55 procent kwam vanuit agentschappen, departementen en het Cofinancieringsfonds. Wellicht wordt dat nu hetzelfde. 5 procent komt uit de privésector. De budgetten zijn gepland in de begroting 2015 op verschillende posten omdat het bij verschillende agentschappen, departementen en het Cofinancieringsfonds zit. Er is 20 miljoen euro gepland in

de begroting en dat zal ook zo zijn in de zes jaren daarna. Dit is constant beleid, het zijn geen nieuwe middelen die moeten worden gezocht.

In verband met uw vraag over de ouderen: een van de vijf thema's gaat over mensgericht ondernemen, en dat betreft werkbaar werk. We zullen ESF-oproepen kunnen doen – dat is de filosofie – zowel aan de publieke als aan de private sector om projecten in te dienen over werkbaar werk. Die kunnen dan worden gehonoreerd, maar het is aan de initiatiefnemers om daarop in te gaan.

De heer Rik Daems (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoord. De kerstboom kwam vooraf en de pot nadien. Het is blijkbaar minder dan daarvoor. Maar goed, we zullen 400 miljoen euro middelen niet met de nek aankijken. Ik begrijp dat de projecten ingediend moeten worden. De opvolging ervan is een heel ellendige zaak. Dat weet u waarschijnlijk ook wel. Europa is wat dat betreft van niet minder 'red tape' beslagen dan enige andere administratie. Ik maak me hierbij een bedenking. Wanneer projecten worden ingediend, liefst in de context van het aanhouden van oudere werknemers, dan kun je dat perfect richten. Je moet geen vaste verdeling van die vijf projecten maken. Misschien kan de Vlaamse Regering die hele administratieve rompslomp voor een deel door de administratie laten overnemen. Iedereen is altijd bezig over arbeidskost. Dat is een belangrijk gegeven. Energiekost is een belangrijk gegeven. Als er administratieve kost bij komt, is dat een even belangrijk gegeven. Als we die kost al voor een groot deel zouden kunnen overnemen, zouden de efficiëntie en slagkracht van dit soort projecten gevoelig kunnen verhogen.

Ik vraag de Vlaamse Regering uitdrukkelijk om in te zetten op oudere werknemers die vandaag actief zijn of die vandaag werkloos zijn maar echt actief willen worden. Daar zit in onze maatschappij een van de grootste problemen. Vandaag leven we – gelukkig maar – allemaal langer. We zijn veel langer actief. Laat ons die mensen met al die ervaring niet verloren gaan. Laat ons hen effectief inzetten in onze maatschappij. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, de 394 miljoen euro ESF-middelen waarin wordt voorzien, zijn gericht op projecten op het vlak van tewerkstelling, armoedebestrijding en sociale inclusie. We weten dat de werkloosheid in Vlaanderen stijgt. Wel, dan is het belangrijk dat we alle middelen inzetten om die te bestrijden. U zegt dat Vlaanderen daar een budget tegenover moet zetten, om die Europese middelen te activeren via de cofinanciering. In de begroting is er in 20 miljoen euro voorzien. Voor de rest is het voor de komende jaren absoluut onduidelijk hoe de middelen verder zullen worden ingezet. We weten dat voor de kwetsbare jongeren, de jongeren die deeltijds leren en die ook door middel van ESF-projecten worden bijgestaan, die middelen nog niet zijn voorzien, noch vanuit Onderwijs noch vanuit Werk. Wat het doelgroepenbeleid betreft, hebt u beslist om het uit te stellen: de 125 miljoen euro schrapte u. Maar welke middelen zet u daartegenover voor de komende jaren?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Mevrouw Kherbache, het zijn natuurlijk ook private organisaties en spelers die mee kunnen cofinancieren. Het is niet uitsluitend Vlaanderen.

Het was inderdaad een bizarre berichtgeving. Eerst dacht ik ook: "Wow, 400 miljoen euro erbij!" Maar dan blijkt dat een vermindering van 100 miljoen euro in vergelijking met de vorige programmaperiode. Daarom moeten wij zeer efficiënt met die middelen omgaan. In de rapportering van ESF-projecten legt Europa zeer

complexe regels op, waardoor zeker de private spelers soms meer bezig zijn met verantwoording van kosten dan met effectieve concrete acties.

Minister, ik vind inderdaad dat Europa u meer vrijheid zou moeten geven om die middelen in te zetten op waar ze het meest efficiënt zijn, bijvoorbeeld het doelgroepenbeleid. Maar dat is een verhaal voor uw lobby ten aanzien van Europa.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes (CD&V): Minister, u moet de middelen inzetten waar ze het hardst nodig zijn. We hebben in de voorbije week in de commissie daarop al heel serieuze insteken gegeven. Er zijn drie doelstellingen bepaald. Er is een doelstelling met linken naar onderwijs, in verband met opleidingen en levenslang leren. Er is een doelstelling waar 20 procent van de middelen zullen worden ingezet voor kwetsbare doelgroepen. De laatste doelgroep is die waar de heer Daems op ingaat: de oudere werklozen. Er zijn in de doelstellingen in verband met het doelgroepenbeleid drie doelgroepen afgebakend. Vandaar een pleidooi om ook met de ministers die bevoegd zijn voor onderwijs en voor sociale economie linken te leggen, zodat de middelen op die manier kunnen worden verdeeld.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik wil duidelijk zeggen dat Europa vijf thema's heeft afgebakend. Het kan worden ingezet voor de stap van werkloosheid naar werk, voor voortijdige schoolverlaters en levenslang leren, voor sociale inclusie en armoede, en voor mensgericht ondernemen. Daar zit werkbaar werk bij.

Dan kunnen we nog maatregelen inzetten voor Limburg, Antwerpen, Gent en Brussel. Dat zijn de afbakeningen waarbinnen we de oproepen kunnen doen. We hebben een operationeel plan, dat moeten we indienen, omtrent die vijf thema's met de percentages die Europa hier en daar oplegt, waar we die verdeling doen. Uiteraard doe ik dat samen met de collega's. Zo ongeveer alle collega's zijn betrokken: Welzijn, Onderwijs, Sociale Economie, Armoedebestrijding enzovoort. Het operationeel plan is zo goed als klaar, als het klaar is kunnen we starten met de oproepen en effectief vragen wie eraan wil meedoen.

Die 20 miljoen euro, mevrouw Kherbache, is hetzelfde als in het verleden. Er zit 20 miljoen euro in het Cofinancieringsfonds en al de rest komt uit het klassieke budget. Ook in het verleden was er slechts 20 miljoen euro in het Cofinancieringsfonds. Dat was in eerste instantie bedoeld voor de private projecten. Dat is overigens 20 miljoen euro per jaar, te vergelijken met de 400 en de 600 miljoen euro over zeven jaar.

Binnen het VDAB-budget is er in geld voorzien om op die ESF-oproepen de tegenpool te kunnen bieden. Er is niets veranderd, dit is constant beleid. We hadden 600 miljoen euro en dat blijft 600 miljoen euro.

Mijnheer Daems, ik heb uw opmerking goed begrepen. Ik heb met de sociale partners een biechtstoelprocedure doorlopen. Ik heb hen allemaal gehoord. Er is nog geen akkoord, maar wat ik vaak heb gehoord, is dat ik in het doelgroepenbeleid niet alleen de werkloze ouderen moet meenemen, maar dat ik ook aan preventie moet doen. Dat is wat u ook naar voren brengt. Als we die ESF-middelen deels kunnen inschakelen, met projectoproepen, waarom niet. We zullen dat verstandig besteden, binnen het kader dat Europa ons biedt.

De heer Rik Daems (Open Vld): Dat is een goed idee, de vakbonden laten biechten. Als ze dat zouden doen in de volgende weken, zouden de mensen die willen werken dat ook kunnen doen. Ik denk dat dat een heel goede suggestie is.

Minister, heel vaak lijkt het op een grote versnippering. Ik zou echt willen dat u focust op een aantal doelgroepen. Dat is uitgerekend en absoluut de bevoegdheid van de Vlaamse Regering. De oudere nog werkenden lijken me – naast anderen – een prioriteit.

Voorzitter, ik roep u op om mij te steunen. Minister, zou u dat plan, voor u het afrondt, aan de commissie willen voorleggen zodat goede creatieve ideeën kunnen worden meegenomen door de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De minister zegt me dat het vorige week besproken is in de commissie.

De actuele vraag is afgehandeld.

MOTIE van mevrouw Freya Van den Bossche en de heren Bart Van Malderen en Jan Bertels tot onderzoek door het Rekenhof naar de financiering van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – 178 (2014-2015) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Bart Van Malderen bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van mevrouw Freya Van den Bossche en de heren Bart Van Malderen en Jan Bertels tot onderzoek door het Rekenhof naar de financiering van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, collega's, bij verschillende gelegenheden heeft minister Vandeuren en ook andere leden van de regering aangekondigd dat er deze legislatuur een groeipad zou bestaan binnen de bevoegdheid Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 500 miljoen euro. Niet gering was onze verbazing toen we twee weken geleden in de meerjarenbegroting van de Vlaamse Regering onder de noemer Welzijn de vermelding vonden 'het afgesproken besparingsplan'.

Dit besparingspad – in plaats van een groeipad – zou er dus toe leiden dat de begroting Welzijn tegen het einde van de legislatuur zou stijgen met 8 miljoen euro en niet met de eerder vermelde 500 miljoen euro.

Uiteraard is dit in flagrante tegenstrijd met eerdere beweringen, en het legt een hypotheek op een correct debat in dit parlement. Tijdens eerdere debatten werd het bestaan van een dergelijk afgesproken besparingspad stevast ontkend of genegeerd. Ook tijdens de begrotingsbesprekingen in de commissie Welzijn en de commissie Begroting werd eigenlijk tot het moment dat die meerjarenbegroting opdook, altijd uitgegaan van de aangekondigde 500 miljoen euro bijkomende middelen – ik zeg wel: 500 miljoen euro, en geen 8 miljoen euro. Ondanks herhaaldelijke pogingen hebben we sindsdien op geen enkele manier duiding over of een heldere verklaring van dit besparingspad gekregen.

U zult ongetwijfeld onze ongerustheid begrijpen, want dergelijk omvangrijk besparingspad zal onontkoombaar leiden tot prijsstijgingen of tot een vermindering van de kwaliteit. Bovendien wordt op deze manier heel duidelijk niet tegemoetgekomen aan de door niemand ontkende tekorten in de zorgsector. Zo worden de wachtlijsten geen centimeter korter. Dat zorgt in verschillende sectoren voor verwarring. Zo-even behandelden we actuele vragen over de woonzorgcentra van leden uit oppositie én meerderheid. De heer Bertels vroeg de

minister uitdrukkelijk om een toelichting te geven, maar daar is hij niet op ingegaan.

Ik zou voorbeelden uit andere sectoren kunnen aanhalen, maar aangezien het vandaag de Internationale dag van personen met een handicap is, put ik voorbeelden uit die sector. Op 12 november publiceerde de minister van Welzijn de omzendbrief over het uitbreidingsbeleid. Daarin kondigt hij voor de komende jaren op gedetailleerde wijze het uitbreidingsbeleid aan, voor een totaal bedrag van 330 miljoen euro aan bijkomende middelen. Nochtans moest diezelfde minister dat in de commissie nuanceren, want hij stelt dat een bedrag van 13,5 miljoen euro recurrent wordt bespaard in de sector voor personen met een handicap. In 2016 wordt 18 miljoen euro uitgetrokken, wat betekent dat voor dat jaar er netto niet erg veel zal bijkomen. Dat is duidelijk wanneer men een blik werpt op de concrete besparingen die aan deze sector extra worden opgelegd.

Voor mij, als parlements lid, maar wat erger is, ook voor de stakeholders, is het onmogelijk om in te schatten wat de reële impact zal zijn van het beleid op de capaciteit van de sector – en ook op die van andere sectoren. De vraag kan terecht worden gesteld of de minister wel over de beloofde middelen zal beschikken. Ze staan op papier, maar komen ze er ook? Eerder al gaf de minister in de commissie Welzijn toe dat voor 2015 247 miljoen euro zal worden bespaard. Bovendien stellen we vast dat tussen de meerjarenbegroting van 2014 die de administratie heeft opgesteld ten behoeve van de regerings-onderhandelingen en de nota over het meerjarenbeleid een bijkomend verschil van 232 miljoen euro is ingeschreven. Hoe het zit, weten we niet. We hebben alles geprobeerd om aan informatie te geraken.

Voorzitter, ik weet dat u een goed debat belangrijk vindt. We kunnen onmogelijk een goed debat over de begroting voeren zonder deze informatie. Ik vraag dus dat het Rekenhof zich opnieuw over deze deelbegroting voor de beleidsdomeinen Volksgezondheid, Welzijn en Gezin kan buigen, zodat we weten wat de impact is van het afgesproken besparingsplan.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, de Groenfractie zal deze motie steunen. De argumenten zijn grotendeels opgesomd. We kunnen ons daarin vinden. Ook wij moeten vaststellen dat er telkens wordt uitgekapt met 65 miljoen euro aan investeringen in Welzijn. Dat is goed, zou je dan zeggen. Onze eerste reactie was: het is goed, maar het is te weinig, want voor de verkiezingen heeft iedereen meer beloofd dan dit. We weten dat dit onvoldoende is. Toen de begroting binnenkwam, bleek echter dat tegenover die 65 miljoen euro 247 miljoen euro aan besparingen stond. Dan kan je niet meer over investeringen spreken. Dan kunnen we ons alleen maar aansluiten bij de analyse van het Rekenhof: alle investeringen zullen worden geneutraliseerd door de besparingen die er tegelijkertijd gebeuren.

De vragen die we hierover hebben gesteld in de commissie, hebben enkel vaagheid gecreëerd. Het was nog niet duidelijk op welke manier besparingen zouden worden doorgevoerd, en het was ook vooral nog niet duidelijk op welke manier investeringen zouden worden ingevoerd. Op welke manier wordt de 40 miljoen euro die naar personen met een handicap gaat, geïnvesteerd? Het is niet duidelijk. Op welke manier wordt de besparing van 20 miljoen euro daarop uitgevoerd? Het is niet duidelijk. Als dan blijkt dat er behalve die onduidelijkheid en boven op die grote besparingen ook nog fouten in de rekening zitten, dan denk ik dat we deze motie moeten steunen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, gezien de onduidelijkheid en de waas van mysterie die over de nochtans aanzienlijke begroting van Welzijn blijft hangen, ook vandaag nog, tijdens de actuele vragen hier in het parlement, en aangezien te vrezen valt dat er bij de begrotings-besprekingen ook nog altijd geen deftig, serieus antwoord zal komen op de vele gestelde vragen, zullen ook wij deze motie steunen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik heb enkele opmerkingen wegens onze fractie. Ik denk dat het Rekenhof ons de voorbije weken al heel interessant materiaal aan de hand heeft gedaan, met een heel uitgebreid rapport over zowel de begroting als de meerjarenbegroting. Mijnheer Van Malderen, in het begin van uw motie schrijft u dat er op het einde van de rit welgeteld 8 miljoen euro extra naar Welzijn gaat. Ik vind dat een kwestie van intellectuele eerlijkheid. U weet heel goed dat die meerjarenraming is opgemaakt op basis van constant beleid, dat men daarbij geen rekening houdt met nieuw beleid. Ik vind het dus heel goedkoop om nu te schermen met die 8 miljoen euro. Wij vinden het dus absoluut niet nodig om nu bij hoogdringendheid dit punt toe te voegen aan de agenda. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot aanvulling van de agenda.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot aanvulling van de agenda is niet aangenomen.

Het incident is gesloten.

ROUWHULDE

De voorzitter: Dames en heren, mag ik u vragen recht te staan? Ik wil een in memoriam uitspreken voor een van de personeelsleden van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement.

Op woensdagmiddag 26 november is Herman Overheyden, toegewijd medewerker en commissiesecretaris van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, na een slepende ziekte overleden.

Herman studeerde rechten aan de VUB en was daarna een tijdje verbonden aan het International Bureau of Fiscal Documentation in Amsterdam.

Bij zijn terugkeer in België ging hij voor de Vlaamse overheid werken, binnen de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, bij de afdeling Interlokale Samenwerking en Lokale Openbare Bedrijven.

Zijn carrière bij het Vlaams Parlement begon hij in januari 2001 bij de afdeling Commissies. Zijn toenmalige afdelingshoofd had al gauw in de gaten dat de nieuwe medewerker een zeer intelligent man was aan wie ze om het even welk dossier kon toevertrouwen, omdat ze ervan op aankon dat hij het juist zou inschatten en de implicaties ervan zag.

Aanvankelijk nam Herman de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en de Commissie voor Vervolgingen voor zijn rekening. Begin 2004 werd hij ook

verantwoordelijk voor de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. Hij was meer dan alleen maar het ambtelijke aanspreekpunt van die commissie. Ik overdrijf niet als ik zeg dat hij er de steunpilaar van was, vooral tijdens de besprekingen van de begroting. Als het begrotingstijd was, maakte Herman heel lange dagen. Het was voor hem een erezaak dat de begroting tot op de komma juist was. Zijn begrotingsverslag was altijd een huzarenstuk waarvoor hij veel lof oogstte, ook van de minister van Financiën.

Herman was aangenaam in de omgang, behulpzaam en joviaal – een warm iemand. Hij was ook de eeuwige optimist en grappenmaker, die altijd met een 'bon mot' wist te reageren op de meest uiteenlopende situaties. Hij was gek op stripverhalen en was met name gefascineerd door alles wat met Kuifje te maken had.

Als een echte Bourgondiër kon hij genieten van de culinaire geneugten des levens. Hij hield van lekker eten en van speciale bieren. En hij was er altijd voor te vinden om een hapje te gaan eten of 's avonds na het werk iets te gaan drinken.

Zijn grote passies waren cultuur en reizen. In dat verband zei hij het soms te betreuren dat hij rechten had gestudeerd. Dat diploma veroordeelde hem er min of meer toe om beroepsmatig binnen de Belgische rechtsorde te blijven hangen. Een baan in het buitenland had hij best gewild. Hij reisde zeer graag en veel. Hij wilde de wereld zien. Herman is nu aan zijn laatste reis begonnen.

Dames en heren, ik stel voor dat we ter nagedachtenis van Herman enkele ogenblikken stilte in acht nemen.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken stilte in acht.

Dames en heren, ik nodig u uit het rouwregister te ondertekenen, dat tot het einde van de plenaire vergadering in de Zuilenzaal ligt. Morgen en overmorgen zal het rouwregister op de zesde verdieping van het Huis van de Vlaamse Volksvertegenwoordigers liggen. Op het intranet vindt u ook een digitaal rouwregister.

MOTIE van de dames Yamila Idrissi en Elke Van den Brandt tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota Brussel 2014-2019 – 129 (2014-2015) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, ik wil graag toelichten waarom wij deze motie indienen. Uit uw lichaamstaal kan ik aflezen dat ik het beter beknopt hou.

Wij hebben met z'n allen gekozen voor Brussel. Op het moment dat we kozen voor het model van gemeenschappen naast het model van gewesten, kozen we ervoor om in Brussel te investeren, om Brussel van ons te houden.

Die keuze heeft natuurlijk gevolgen. Het betekent dat de Brusselaars voor een aantal zaken onder onze bevoegdheid vallen, dat wij verantwoordelijk zijn voor een hele hoop zaken in Brussel. Het onhandige of misschien het gelukkige – dat is een debat waard – over de mensen in Brussel is dat je die al lang niet meer in

twee hokjes kunt opdelen. Je kunt niet zeggen dat ze kunnen worden opgedeeld in Franstalig of Nederlandstalig. De realiteit is veel complexer. Meer dan de helft van de mensen past in geen van die twee hokjes. De realiteit overstijgt dat ruimschoots.

We hebben daar iets goed op gevonden. De Vlaamse Regering, het Vlaams Parlement, heeft de Brusselnorm geïnstalleerd. Daarmee zeggen we dat we 30 procent van de Brusselaars tot onze doelgroep willen nemen als het gaat om scholenbouw, het voorzien van crèches en voorzieningen voor personen met een handicap. De Franse Gemeenschap doet dat voor 80 procent. U zou kunnen zeggen: "30 plus 80 is 110. Het komt wel goed met Brussel, want er zullen genoeg voorzieningen zijn."

Helaas. Die 30 procent wordt nagenoeg nergens gehaald. In geen enkel beleidsdomein kunnen we pronken met onze 30 procent. Dat is jammer. Brussel is een stad met veel potentieel, maar ook veel uitdagingen als het gaat om armoede, superdiversiteit, veeltaligheid. Dat vraagt om gerichte investeringen met oog voor de realiteit van Brussel.

Met deze motie willen we ertoe oproepen om de minister van Brussel de kans te geven die Brusselnorm ook te halen. We willen veel meer doen met die motie, maar dat is het eerste en volgens mij ook belangrijkste punt. We moeten het als een enorme kans zien om in Brussel te investeren.

We willen met z'n allen dat het Nederlands een plaats blijft houden in Brussel. Momenteel staan heel veel Brusselaars open voor dat Nederlands. De jonge generatie klopt aan bij onze scholen, crèches en jeugdvoorzieningen. Er zijn enorme wachtrijen. Dit is een kans om het Nederlands aan te leren bij de kinderen, om het Nederlands een sterkere positie te geven in Brussel. Zie het alstublieft als een kans om te investeren in onze hoofdstad en niet als een bedreiging. Niet als een vraag of een smeekbede, maar als een enorme kans voor het Nederlands en eigenlijk ook een verdomde plicht om onze verantwoordelijkheid op te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp.a): Investeren in Brussel is absoluut nodig. In de feiten zien wij echter dat Brussel vandaag harde klappen krijgt. Alleen al op het bevoegdheidsterrein van minister Gatz wordt er 5 miljoen euro bespaard.

Maar daar blijft het niet bij. Door het schrappen van de extra GOK-werkingsmiddelen (gelijke onderwijskansen) voor scholen met een kansarm publiek krijgt Brussel ook extra klappen. Door het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) te bevriezen en zo het tekort aan kinderopvang te bestendigen hoewel de vraag groeit en iedereen het erover eens is dat de toekomst van kinderen uit kwetsbare groepen, zeker in Brussel, in de kinderopvang begint, krijgt Brussel klappen.

Alsof het nog niet genoeg is, krijgt onze hoofdstad ook een paar serieuze klappen van de federale overheid door het snoeien in de wetenschappelijke en culturele kroonjuwelen van ons land.

De klappen die Brussel nu krijgt, zullen voelbaar zijn tot in Mechelen, in Leuven, tot voorbij Halle. Deze besparingen in Brussel hypothekeren de toekomst van Vlaanderen. We willen daarom een oproep doen om het project Brussel te zien als een model voor Vlaanderen, een model van superdiversiteit en meertaligheid, met een beeldvorming die zoekt naar gemeenschappelijkheid, niet naar conflict. Een model waarin een engagement wordt aangegaan om het onrecht van ongelijkheid, dat nergens zo groot is als in Brussel, de wereld uit te helpen.

We willen dan ook een oproep doen om de betutteling van Brussel om te keren in respect voor zijn autonomie. Dat impliceert vertrouwen in onze Nederlandstalige verkozenen in Brussel, in de werking en in de autonomie van de VGC. We vragen dan ook om aan de VGC dezelfde autonomie toe te kennen als aan de steden Gent en Antwerpen. We vragen om de VGC zo te erkennen haar centrale regierol. Laten we haar in staat stellen om de investeringen die Vlaanderen in Brussel doet, maximaal te laten renderen. (*Applaus bij de sp.a*)

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
25 leden hebben ja geantwoord;
77 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

**MOTIE van de heren Lionel Bajart, Karl Vanlouwe, Joris Poschet, Willy Segers, Michel Doomst en Peter Persyn tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota Brussel 2014-2019
– 129 (2014-2015) – Nr. 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
78 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**MOTIE van mevrouw Ingrid Lieten en de heer Rob Beenders tot besluit van het op 3 december 2014 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het Vlaamse klimaatbeleid
– 179 (2014-2015) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
25 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde tot besluit van het op 3 december 2014 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het Vlaamse klimaatbeleid – 180 (2014-2015) – Nr. 1

De voorzitter: Hoofdelijke stemming

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
25 leden hebben ja geantwoord;
78 leden hebben neen geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van de heren Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz en Andries Gryffroy, mevrouw Valerie Taeldeman en de heer Jos Lantmeeters tot besluit van het op 3 december 2014 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het Vlaamse klimaatbeleid – 181 (2014-2015) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
78 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben neen geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): In de motie staan een aantal interessante elementen waarbij de meerderheid zegt dat ze een stap verder wil gaan dan vandaag het geval is. Op zich is dat positief. Alleen staat er bij punt 3 een contradictio in terminis. Er staat: "om de maatregelen voorzien in het Vlaamse Klimaatbeleidsplan uit te voeren opdat Vlaanderen de doelstelling haalt". Op basis van de maatregelen uit dat Klimaatbeleidsplan halen we de doelstelling niet volgens datzelfde plan.

U keurt hier een motie goed die niet klopt volgens het Vlaamse Klimaatbeleidsplan. Die opmerking wilde ik nog maken, maar de stemming is intussen gebeurd.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 10 december 2014 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.14 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, John Crombez, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Jan Hofkens, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Ingrid Lieten, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Piet De Bruyn, Marc Hendrickx: ambtsverplichtingen;

Ann Soete: familieverblijven;

Barbara Bonte, Guy D'haeseleer, Jan Durnez, Yamila Idrissi, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Bart Caron, Gwenny De Vroe

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, John Crombez, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Ingrid Lieten, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik

Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, John Crombez, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Ingrid Lieten, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Chris Janssens, Tom Van Grieken

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, John Crombez, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Ingrid Lieten, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska,

Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, John Crombez, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Ingrid Lieten, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Chris Janssens, Tom Van Grieken

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, John Crombez, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Ingrid Lieten, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Johan Danen, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Elke Van den Brandt, Tom Van Grieken, Wouter Vanbesien